

วท 123347

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักดิ์
สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

นายอภิชน ฝ้ายรีย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาลังคม
สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : นายอภิชน ฝ่ายริย์

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ดีเมืองซ้าย)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธีรชัย บุญมาธรรม)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมปอง ศรีกัลยา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ)

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระ
การพัฒนาสังคม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย
จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : นายอภิชน ฝ่ายริย์

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเลิง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ

ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2556 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .910 สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.00/82.10 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80/80 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$; S.D. = 0.18)

คำสำคัญ : ชุคการเรียนรู้ การเมืองการปกครอง การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The Development of Mastery Learning Self- Study Package on Politics and Government Department of Social Development for High School Students of Non-Formal and Informal Education, Pho-Chai Roi-Et

Author : Mr.Aphichon Faairree

Degree : Master of Education (Curriculum and Instruction)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor Dr.Poosit Boontongtherng
Assistant Professor Dr.Worrawan Ubonlert

Year : 2017

ABSTRACT

This research aims to 1) establish a mastery learning self- study package on politics and government of social development for high school students of non-formal and informal education, Pho-Chai Roi-Et efficiency standards 80/80 2) compare student achievement before and after class with a mastery learning self- study package on politics and government of social development for high school students of non-formal and informal education, Pho-Chai Roi-Et and 3) study the satisfaction of students with a mastery learning self- study package on politics and government of social development for high school students of non-formal and informal education, Pho-Chai Roi-Et. The sample were 25 students. The instrument used was rating scale questionnaire, reliability was .910. The statistics applied were frequency, mean, percentage and standard deviation.

The finding showed ; 1) A mastery learning self - study package on politics and government of social development for high school students have efficiency standards (E_1/E_2) = 80.00/82.10, which is based on defined criteria of 80/80 2) The students who learning to use a mastery learning self - study package on politics and government of social development for high school students have an achievement after learning higher than pre learning is statistically significant at .05 level 3) The satisfaction of students with a mastery learning self - study package on politics and government of social development for high school students of non-formal and informal education, Pho-Chai Roi-Et, the overall levels ($\bar{X} = 3.97$; S.D. = 0.18)

Keywords : Mastery Learning Politics and Government Non-Formal Education

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and strokes, positioned above a horizontal line.

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ชีระชัย บุญมาธรรม ประธานกรรมการสอบและอาจารย์ ดร. สมปอง ศรีกัลยา กรรมการสอบ

ขอขอบพระคุณ ดร.อุทัย กมลศิลป์ นายณัฐกิตติ์ นาทา นางวริน ภูสิม นายชนเศ โปปก และ นางนิภารัตน์ ชรรรมสาร ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถาม ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจช่วยเหลือ และเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญต่อการศึกษาทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นายอภิชน ฝ่ายริย์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	9
2.2 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	12
2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง	14
2.4 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	24
2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	40
2.6 ความพึงพอใจ	49
2.7 บริบทของสถานศึกษา	52
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย	56
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	57
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
3.2 เครื่องมือวิจัย	58

หัวเรื่อง	หน้า
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	58
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	64
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	64
บทที่ 4 ผลการวิจัย	68
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	75
5.1 สรุปผลการวิจัย	75
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	75
5.3 ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน – หลังเรียน	85
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC)	99
ภาคผนวก ค แบบสอบถามความพึงพอใจ	102
ภาคผนวก ง ชุดการเรียนรู้	106
ภาคผนวก จ คะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน – หลังเรียน	149
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์	151
ประวัติผู้วิจัย	157

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 การจำแนกระดับพฤติกรรม	61
4.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของคะแนนผลการประเมินระหว่างเรียนและการทดสอบหลังเรียน	69
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด	70
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม	71
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเนื้อหา	71
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและสื่อการสอน	72
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	73
ข.1 ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC)	99

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	56
-------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Non - Formal Education) เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถของคนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตตามมาตรฐานของสังคมซึ่งเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงได้รับ เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาชุมชนและสังคมมีการออกแบบหลักสูตร วิธีการเรียน การสอน การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย วิธีการจัดการศึกษาจึงยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและความถนัดของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 4 - 5)

สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน และเพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ(ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 5) ในการจัดการเรียนรู้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมีแนวคิด ความเชื่อพื้นฐาน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนดังนี้ 1) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยปรัชญา “คิดเป็น” ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่รวบรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหารวบรวมข้อมูลต่างๆที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาโดยการใช้อย่างข้อมูล 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านวิชาการและข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม มาใช้ในกระบวนการคิดวิเคราะห์ และหาแนวทางในการแก้ปัญหา แล้วนำมาตัดสินใจโดยอาศัยการพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพได้ 2) จัดกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ

เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องจัดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ จึงมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิธีเรียน กศน. ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้ (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 26) 1) วิธีการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม มีการพบกลุ่มเพื่อนำสิ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาเสนอ อภิปรายและสรุปผลร่วมกันในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยจะเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในเวลาพบกลุ่มใช้เวลาประมาณ 3-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีขั้นตอน คือ ให้นักศึกษานำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย ทดสอบความรู้ ความเข้าใจสาระเนื้อหา จัดการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระใหม่ ฝึกกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ โดยครูเป็นผู้จัดการกระตุ้นและเสริมความรู้ให้ 2) วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน โดยระบุว่ากระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร เรียนรู้ด้วยวิธีการใด มีขั้นตอนอย่างไร และมีครูเป็นที่ปรึกษา 3) วิธีการเรียนรู้แบบทางไกล เป็นวิธีการเรียนที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยสื่อต่าง ๆ โดยผู้เรียนและครูจะสื่อสารกันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ มุ่งไปที่การเรียนรู้แบบ E - Learning 4) วิธีการเรียนรู้แบบชั้นเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดรายวิชา เวลาเรียน และสถานที่ ซึ่งการเรียนวิธีนี้เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีเวลาเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 49-81)

ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีประสิทธิภาพนั้นได้มุ่งเน้นการใช้สื่อการเรียนการสอนหรือเทคโนโลยีทางการสอนเป็นสื่อหลักในหลายรูปแบบ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) สื่อมัลติมีเดีย และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เป็นต้น สื่อการสอนสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งกับผู้เรียนและผู้สอน ในด้านผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ซับซ้อนได้ง่าย เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และต่อเนื่องตลอดเวลา (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 10) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และยังช่วยแก้ปัญหาของความแตกต่างระหว่าง

บุคคล โดยการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล ในด้านผู้สอน การใช้สื่อประกอบการสอนช่วยสร้างบรรยากาศในการสอนให้น่าสนใจ และสื่อช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน (กิดานันท์ มะลิทอง, 2540, น. 98) ดังนั้นการใช้สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ ในด้านการเรียนการสอน การค้นคว้า อย่างไรก็ตามการใช้สื่อเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนอาจจะไม่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ จึงจำเป็นต้องใช้สื่อประกอบในการสอนหลายอย่าง

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา มาจากพื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษาจิตวิทยาความเชื่อและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยมีแนวคิดที่สำคัญ คือผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะและเป้าหมายในการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเด็ก เช่น ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพ ต้องการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่ บางคนเป็นผู้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน แต่ยังมีพื้นฐานการศึกษาค่อนข้างต่ำ ต้องการได้รับการศึกษาต่อหรือต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ บางคนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น บางคนต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ผู้ใหญ่บางคนอาจมีปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนรู้ เช่น ไม่มีเวลาเรียน ขาดความมั่นใจ เรียนรู้บางเรื่องได้ช้า ดังนั้นการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเหล่านี้ การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดสาระกระบวนการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับทฤษฎี หลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ โดยใช้หลักการและศาสตร์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมทั้งผู้สอนก็จะต้องมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ การกำหนดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาผู้ใหญ่ และปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการวิเคราะห์สภาพสังคม และการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้และนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพได้ ดังนั้นการจัดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนดังกล่าว

การจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ยึดตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมีการจัดสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละระดับ โดยจัดสาระการเรียนรู้ออกเป็น 5 สาระดังนี้ 1) สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย 2) สาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 3) สาระ

การประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทางและการตัดสินใจประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดอาชีพอย่างมีคุณธรรม และการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง 4) สาระทักษะการดำเนินชีวิต เป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขศึกษา พลศึกษา และศิลปศึกษา 5) สาระการพัฒนาสังคม เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 3)

สำหรับวิชาสังคมศึกษา สค 31001 นั้นเป็นวิชาหนึ่งในสาระการพัฒนาสังคม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียนเพราะเป็นวิชาบังคับ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ครูผู้สอนที่ผ่านมาพบว่าในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 นักศึกษาสอบผ่านรายวิชาดังกล่าวเพียงร้อยละ 41.25 (งานทะเบียนและวัดผล กศน.อำเภอโพธิ์ชัย, 2556) เท่านั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถิติที่ค่อนข้างต่ำ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงคิดหาทางในการแก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนร่วมกัน จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวจึงสรุปถึงสาเหตุของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือนักศึกษาขาดเรียนไม่มาพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ขาดสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นรูปแบบที่ผู้เรียนจะต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก สื่อจึงจัดว่า มีความสำคัญเป็นอย่างมาก

การพัฒนาการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองก็เป็นรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะเป็นสื่อเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาไปตามลำดับขั้น โดยการปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ มีอิสระในการเรียน และเหมาะสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีเวลาเรียนซึ่งสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง มีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนตามความสนใจ คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (วีระ ไทยพานิช, 2529, น. 126) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือเป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างของบุคคล ชุมชน และสังคม (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 1)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้หาแนวทางแก้ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษานำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นสื่อเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาไปตามลำดับขั้น โดยการปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริม

ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ มีอิสระในการเรียนและผู้เรียนได้ศึกษาได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า พงณา สังวรกิจ (2529, น. 29) เป็นสื่อสำเร็จรูปเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัดและความสามารถของตนเอง และทราบผลการปฏิบัติของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการเสริมแรงให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายหรือท้อถอยในการเรียน และแนวความคิดของเพลินพิศ ชุนนะวรรณ (2538, น. 19) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า หมายถึง สื่อการเรียนชนิดหนึ่งซึ่งมีกระบวนการเปิดเสรีในตัว ทั้งนี้หากิจกรรมและภาพประกอบ วิธีการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหนึ่งและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียน และ เรขา อินทรกำแหง (2553, น. 29-30) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชา 150203 สุนทรียภาพชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำรำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จากการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยเนื้อหาที่นำมาใช้ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการพัฒนาสังคม วิชาสังคมศึกษา สด 31001 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเรื่องการเมืองการปกครอง

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การเมือง การปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ตำบลขามเปี้ย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 183 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาสังคมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2556 จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีเวลาเรียนน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 30 โดยการเลือกแบบเจาะจง

1.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการเมือง การปกครอง 6 หน่วย

1.4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของนักเรียน

1.4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นเนื้อหาที่ได้จากสาระการพัฒนาสังคม วิชาสังคมศึกษา ระดับ ม.ปลาย เรื่องการเมืองการปกครอง ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ได้ 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พัฒนาการของระบบประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ
ในโลก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครองของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หลักธรรมาภิบาล

1.4.4 พื้นที่และระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

1.4.4.1 สถานที่วิจัย คือ ศูนย์การศึกษาอนุกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1.4.4.2 ระยะเวลาการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรูปของสื่อเอกสารเพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระตามคำชี้แจงที่ระบุขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติไว้ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดหน่วยการเรียนรู้ได้ 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พัฒนาการของระบบประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ในโลก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หลักธรรมาภิบาล

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่วัดจากความสามารถด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยแสดงค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 โดยผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนสอบของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดระดับ ม.ปลาย จากการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากจัดกระบวนการเรียนรู้แล้ว ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

ความพึงพอใจ หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน เห็นประโยชน์และคุณค่าของเรื่องที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดที่สามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษาสูงขึ้น

1.6.2 ครูได้แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมีความเหมาะสมและน่าสนใจ

1.6.3 สถานศึกษาได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการเมืองการปกครองกลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดระดับม.ปลาย ที่มีประสิทธิภาพ

1.6.4 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองรายวิชาอื่น ๆ ของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการเมืองการปกครองกลุ่มสาระการ
พัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โพนธิชัย
จังหวัดร้อยเอ็ดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
- 2.2 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
- 2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 2.4 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.6 ความพึงพอใจ
- 2.7 บริบทของสถานศึกษา
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนด
ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดย
มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้ (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย, 2552ค, น. 8 -18)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ
และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจนมีรูปแบบหลักสูตรวิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือ
ฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของ
กลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทาง
การศึกษาหรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่ากิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจความต้องการโอกาสความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่าสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

(1) การศึกษานอกระบบ

(ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึงเป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

(ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

(2) การศึกษาตามอัธยาศัย

(ก) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

(ข) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา

(ค) การจัดการหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมความมั่นคงและคุณภาพชีวิตทั้งนี้ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

(2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมืองเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

(3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถเลือกรับบริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง

(2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบและผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษิตตามอัธยาศัยมีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม

(3) ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนราชการหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายอาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษิตที่จำเป็นสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อจัดการศึกษานอกระบบ

(2) การจัดการศึกษาการพัฒนาวิชาการและบุคลากรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษาและการยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(3) สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ

(4) การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเข้าถึงได้ตามความเหมาะสม

(5) ทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลและชุมชนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการที่สอดคล้องกับความจำเป็นในสังคมของการศึกษาตามอัธยาศัย หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้เช่นแหล่งการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้
- (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายได้รับ โอกาสในการจัดสรรทรัพยากรและเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนและให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบเพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่องแต่เนื่องจากกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายดังกล่าวสมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นอย่างมีระบบและต่อเนื่องมีการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาอันจะมีผลในการพัฒนากำลังคนและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2.2 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระการพัฒนาสังคม เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระทักษะการพัฒนาสังคมใน มาตรฐานที่ 5.1 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง ไว้ดังต่อไปนี้ (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 26)

2.2.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5.1 มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง สามารถนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต

2.2.2 มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระทักษะการพัฒนาสังคมใน มาตรฐานที่ 5.1 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครองระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไว้ดังต่อไปนี้ (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 6)

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครองในโลกและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อความมั่นคงของชาติ

2.2.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระทักษะการพัฒนาสังคมใน มาตรฐานที่ 5.1 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครองระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไว้ดังต่อไปนี้ (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 6-7)

2.2.3.1 อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครองที่เกี่ยวข้องกับประเทศต่าง ๆ ในโลก

2.2.3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของประเทศต่าง ๆ ในโลก

2.2.3.3 ตระหนักและคาดคะเนสถานการณ์ระหว่างประเทศทางด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมืองการปกครองที่มีผลต่อประเทศไทยและโลกในอนาคต

2.2.3.4 เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการป้องกันและการพัฒนาทางด้านการเมืองการปกครองเศรษฐกิจและสังคมตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อความมั่นคงของชาติ

2.2.4 รายละเอียดคำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา สค 31001 ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย บทที่ 4 เรื่องการเมืองการปกครอง ประกอบด้วยสาระสำคัญ เนื้อหาและตัวชี้วัดดังนี้

2.2.4.1 สาระสำคัญ

การศึกษาเรื่องการเมืองการปกครองนอกจากผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการปกครองระบอบเผด็จการของประเทศต่าง ๆ ในโลกแล้วยังได้รู้และเข้าใจถึงพัฒนาการของประเทศต่าง ๆ นับตั้งแต่ยุคโบราณยุคกลางช่วงคริสต์ศตวรรษที่

18,19 และ20 โดยจะทราบว่าจุดเริ่มต้นของระบอบประชาธิปไตยมีความเป็นมาอย่างไรและประชาธิปไตยของประเทศต่างๆรวมทั้งประเทศไทยเป็นอย่างไรบ้างนอกจากนี้ผู้เรียนยังได้เรียนรู้ถึงเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยและของโลกว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์ทางการเมืองนั้นส่งผลกระทบต่อสังคมไทยและสังคมโลกอย่างไรรวมทั้งผู้เรียนจะได้ศึกษาเรียนรู้ถึงหลักธรรมาภิบาลและแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างไรเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติตนเองผู้เรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

2.2.4.2 เนื้อหา

- 1) การปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 2) การปกครองระบอบเผด็จการ
- 3) พัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ในโลก
- 4) เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครองของประเทศไทย
- 5) เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครองของโลกที่ส่งผลกระทบต่อ

ต่อประเทศไทย

- 6) หลักธรรมาภิบาล

2.2.4.3 ตัวชี้วัด

- 1) รู้และเข้าใจระบอบการเมืองการปกครองต่างๆที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
- 2) ตระหนักและเห็นคุณค่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 3) รู้และเข้าใจผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยจากอดีต
- 4) รู้และเข้าใจผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองของโลก
- 5) ตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักธรรมาภิบาล

2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

2.3.1 พื้นฐานการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

Knowles (1978) The Modern Practice of Adult Education (p. 31 ; อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2533, น. 160) ได้สรุปพื้นฐานของการเรียนรู้ของใหญ่มีสาระสำคัญคือ

1. ความต้องการและความสนใจ (Need and Interest) ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและเกิดความพึงพอใจถ้าหากว่าตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมาดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรเริ่มต้นในเรื่องนี้

2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situation) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดีถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) ประสบการณ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่นั้นการวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนว่าส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนแล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self - Directed) ความต้องการที่อยู่ความรู้สึกส่วนลึกของผู้ใหญ่คือการมีความรู้สึกที่สามารถต้องการนำตนเองได้เพราะฉะนั้นกระบวนการเรียนการสอนทั้งผู้เรียนและผู้สอนจึงควรมีบทบาทร่วมกัน

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual difference) ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้นดังนั้นผู้สอนจึงต้องพิจารณาในเรื่องการจัดเนื้อหาเวลาที่จะทำการสอนและความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละคน

เชิขรศรี วิวิธสิริ (2534, น. 138-139) ได้กล่าวว่าผู้ใหญ่ไม่ว่าจะอายุมากแค่ไหนก็มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ดังนั้นวิธีการให้ความรู้กับผู้ใหญ่จึงต้องพิจารณาถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จมีดังนี้

1. การเรียนรู้ขึ้นกับแรงจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในผู้ใหญ่เพียงแต่ว่าผู้สอนยังไม่รู้จักใช้ให้เหมาะสมเท่านั้น

2. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ (Capacity) บุคคลจะมีความสามารถแตกต่างกันและความสามารถในการเรียนรู้จะเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น

3. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต (Past Experiences) ผู้ใหญ่มักจะนำประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกันมาใช้ในการเรียนรู้ของตนเอง

4. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ปฏิบัติจริงซึ่งก่อให้เกิดความสนใจในการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

5. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขาสนใจและมีความต้องการที่จะเรียน

6. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อสิ่งที่เรียนมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้ทันที

7. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อบทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสภาพปัญหาที่มีอยู่จริงในสังคมการได้มีโอกาสฝึกแก้ปัญหาจะทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มพูนขึ้น

8. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีเมื่อได้ใช้ความรู้ความสามารถความถนัดและเวลาของตนเองอย่างเต็มที่
9. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเองและมีอิสระเสรีในการกระทำ
10. การสอนที่สอดคล้องกับลักษณะที่สำคัญเฉพาะของผู้ใหญ่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
11. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับการประเมินผลการเรียนสม่ำเสมอเพื่อผู้เรียนได้ทราบว่า การเรียนรู้ของตนเองก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายมากน้อยเพียงใดควรปรับปรุงอย่างไร เป็นการทบทวนวัตถุประสงค์ในการเรียนของผู้ใหญ่ด้วย
12. ผู้ใหญ่ต้องการการแนะนำไม่ใช่การสอนบอกให้จำหรือทำแบบทดสอบ
13. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่สามารถเพิ่มพูนขึ้นจากความรู้ความคิดใหม่ ๆ ความท้าทายและการมีโอกาสศึกษาได้ด้วยตนเองสิ่งเหล่านี้จะช่วยเราให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น
14. การเรียนการสอนผู้ใหญ่ควนใช้วิธีการหลายอย่างหลายรูปแบบตามความเหมาะสมและตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ควรมีการสร้างความสำเร็จในการเรียนบทเรียนต้น ๆ ให้กับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้น้อยเพื่อสร้างความภูมิใจมั่นใจในการศึกษาบทเรียนที่อยากต่อไป

2.3.2 อธิธิพลต่าง ๆ ในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

สัวฒน์ วัฒนวงศ์ (2533, น. 25 - 26) ได้กล่าวถึงอิทธิพลและองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ดังนี้

2.3.2.1 ผู้ใหญ่ส่วนมากมักจะประเมินความสามารถของตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง โดยเฉพาะกับการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพราะว่ามีความพะวงอยู่กับประสบการณ์เก่า ๆ และมองข้ามความสำคัญของการเรียนรู้ซึ่งสามารถได้รับจากประสบการณ์จากความจริง

2.3.2.2 ประสบการณ์เรียนรู้ที่ผ่านมาของผู้ใหญ่สามารถก่อให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้

2.3.2.3 การศึกษาพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นองค์ประกอบต่อเจตคติและแรงจูงใจของผู้ใหญ่ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

2.3.2.4 แนวทางในการรับรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นอิทธิพลที่สำคัญต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองของผู้เรียนจะมีผลต่อการแปลความหมายไปยังบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.3.2.5 ควรใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะการสอนผู้ใหญ่ควรสอนด้วยเทคนิคหลาย ๆ แบบจะช่วยให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2.3.3 กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการเรียนรู้

กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายซึ่งเกี่ยวเนื่องจากการมีอายุมากขึ้นจะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ดังนี้ (เชียรศรี วิวิธสิริ, 2534, น. 135)

- 2.3.3.1 ความชัดเจนและแหลมคมในการมองเห็นจะลดลง
- 2.3.3.2 ความชัดเจนในการรับฟังและการได้ยินจะลดน้อยลงไป
- 2.3.3.3 ความเร็วในการโต้ตอบและแนวโน้มในการปฏิบัติงานจะเสื่อมถอยลง
- 2.3.3.4 การรับรู้ในด้านประสาทสัมผัสจะลดน้อยลงไปตามวัย
- 2.3.3.5 ความจำจะลดลงโดยเฉพาะเมื่อเริ่มเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
- 2.3.3.6 ทักษะทางด้านการใช้ร่างกายปฏิบัติมีแนวโน้มลดลง
- 2.3.3.7 สุขภาพทางด้านร่างกายอ่อนแอและเสื่อมถอยลง

จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายไปสู่ความเสื่อมถอยของผู้ใหญ่ดังกล่าวย่อมมีผลต่อการเรียนรู้แต่ถึงอย่างไรก็ตามสภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่มีการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตสังคมจะพร้อมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งสามารถที่จะรับผิดชอบและดำเนินการใด ๆ ร่วมกับผู้อื่นได้

2.3.4 ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เป็นการนำทฤษฎีพื้นฐานจากแหล่งที่สำคัญต่าง ๆ มาใช้ได้แก่ทฤษฎีทางการศึกษาทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ซึ่งมาจากศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่นจิตวิทยา มานุษยวิทยา สังคมวิทยา รวมถึงค่านิยมประเพณีและวัฒนธรรมทฤษฎีการ काम

สาขาทางจิตวิทยาได้นำเอาทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ มาเป็นพื้นฐานเช่นทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของสกินเนอร์ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์น ไคค์ เป็นต้น กู๊ดวิน วัตสัน ได้รวบรวมทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นข้อ ๆ ได้ 14 ข้อดังนี้คือ

2.3.4.1 พฤติกรรมที่ได้รับการฝึกค้ำหรือยกย่องชมเชย (Reinforcement) จะช่วยทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดซ้ำขึ้นอีก

2.3.4.2 แรงผลักดันที่ได้ผลในการเรียนรู้จำเป็นต้องติดตามอย่างใกล้ชิดคือยกย่องหรือชมเชยทันทีที่มีพฤติกรรมเกิดขึ้นดีกว่าที่จะให้แรงผลักดันหลังจากพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นนานแล้ว

2.3.4.3 การฝึกฝนทำกิจกรรมซ้ำเพื่อให้ผู้เรียนได้ก้าวหน้าในการเรียนนั้นยังไม่พอจะต้องให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจการประเมินตนเองว่าก้าวหน้ามากน้อยเพียงใดซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนก้าวหน้าได้ดีกว่า

2.3.4.4 การข่มขู่หรือการลงโทษผู้เรียนที่เป็นผู้ใช้จะมีผลตรงกันข้ามกับการให้รางวัลและทำให้บรรยากาศหรือความสัมพันธ์ที่ระหว่งผู้สอนกับผู้เรียน

2.3.4.5 ความพร้อม (Readiness) จะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายผู้สอนจะต้องสร้างหรือคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือความพร้อมด้านสติปัญญาความพร้อมในการเข้าใจและสนใจที่จะเรียนความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์เดิม

2.3.4.6 ความรู้สึกพอใจจากผลสำเร็จเป็นแรงผลักดันซึ่งมีผลต่อเนื่องทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจและมีความเชื่อมั่นว่าสามารถที่จะเรียนต่อไปได้

2.3.4.7 ผู้เรียนจะตั้งใจเรียนดีถ้ามีความหวังว่าเขาสามารถบรรลุเป้าหมายของเขาได้ผู้สอนจะต้องไม่ทำให้ผู้เรียนยากจนเกินหมัดหวัง

2.3.4.8 ความล้มเหลวในการเรียนเป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าผู้สอนจะต้องช่วยสร้างความสำเร็จในการเรียนขั้นต้นให้แก่ผู้เรียน โดยการเริ่มต้นจากสิ่งที่ยังไม่ยาก

2.3.4.9 การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น

2.3.4.10 การสร้างความคิดรวบยอดจำเป็นต้องยกตัวอย่างมาก ๆ หลาย ๆ ด้านและพยายามให้เข้ากับประสบการณ์เดิมจะช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

2.3.4.11 การทบทวนจะช่วยเพิ่มความจำผู้สอนควรจัดให้มีการทบทวนเป็นขั้นตอนหรือทบทวนทันทีหลังจากจบเรื่องหนึ่ง ๆ จะช่วยให้เกิดความทรงจำและกันลืมได้

2.3.4.12 ความรู้ใหม่ ๆ ที่เข้ากับเจตคติค่านิยมหรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว

2.3.4.13 การสอนในสิ่งซึ่งเป็นความต้องการของผู้เรียนและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีจะมีผลทางการเรียนรู้มาก

2.3.4.14 การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนเป้าหมายในการเรียนรู้มีเครื่องมือที่ประเมินตนเองว่าได้ก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายมากน้อยเพียงใดจะช่วยให้การเรียนรู้ราบรื่นและสะดวกขึ้นนอกจากนี้ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ก็เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่ผู้วิจัยคิดว่าเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ใหญ่เพราะผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และพร้อมที่จะฝึกฝนปฏิบัติ

2.3.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Thorndike

Thorndike เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกันเกิดที่รัฐแมสซาชูเซตสหรัฐอเมริกาได้ศึกษาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องสติปัญญาของสัตว์ซึ่งเป็นการทดลองที่มีชื่อเสียงมากและได้ให้กำเนิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (S) กับการตอบสนอง (R) และมีความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับ

การตอบสนองที่มักจะออกมาตามรูปแบบต่างๆหลายรูปแบบแต่ผู้เรียนจะเลือกตอบสนองที่ตนเองเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด (อารี พันธุ์ณี, 2538, น. 121 - 122) หรือจะกล่าวว่าการเรียนรู้ของชอร์นไคค์เป็นสร้างความสัมพันธ์และสร้างเงื่อนไขให้เกิดขึ้นคือผู้เรียนจะถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าให้ตอบสนองด้วยการทำอย่างใดอย่างหนึ่งถ้าการตอบสนองนั้นเป็นการตอบสนองที่เกิดขึ้นควบคู่กับการชอบหรือความพึงพอใจด้วยแล้วการสนองตอบนั้นจะถูกจดจำได้เป็นเวลานานและจะเกิดซ้ำ (พรสุข หุ่นนิรันดร์, 2534, น. 92) ซึ่งได้อธิบายเป็นกฎการเรียนรู้ของชอร์นไคค์สรุปได้ดังนี้

2.3.5.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กล่าวถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพถ้าผู้เรียนมีความพร้อมก็จะสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีผลดีผู้สอนจะต้องปรับบทเรียนและสิ่งที่จะสอนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและตามความเหมาะสมความพร้อมที่เกิดจากความพึงพอใจเป็นสำคัญถ้าเกิดความพอใจย่อมนำไปสู่การเรียนรู้ถ้าเกิดความไม่พึงพอใจจะทำให้เกิดการเรียนรู้หรือการทำให้การเรียนรู้หยุดชะงักไปไปได้

2.3.5.2 กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) กล่าวถึงการสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อย ๆ จะต้องเกิดความเข้าใจในเหตุผลอย่างแท้จริงก่อนซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กฎย่อยคือ

1) กฎแห่งการใช้ (Law of Used) เมื่อเกิดความเข้าใจหรือเรียนรู้แล้วย่อมมีการกระทำหรือนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้บ่อย ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวร

2) กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disused) เมื่อเกิดความเข้าใจหรือเรียนรู้แล้วไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ จะทำให้การเรียนรู้ที่มั่นคงถาวรหรือในที่สุดก็เกิดการลืมจนไม่เรียนรู้อีกเลย

2.3.5.3 กฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจผู้เรียนย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไปแต่ถ้าไม่ได้รับผลที่ไม่พึงพอใจผู้เรียนก็ไม่อยากจะทำซ้ำหรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ได้ดังนั้นถ้าจะทำให้การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองมั่นคงถาวรต้องให้ผู้เรียนได้รับผลที่พึงพอใจซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจของแต่ละคน

สำหรับด้านการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้น ปี ค.ศ. 1928 Thorndike ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 14 - 50 ปีโดยการให้ปฏิบัติงานต่างๆ หลายๆด้านที่ไม่เคยได้รับการฝึกหัดมาก่อนผลการทดลองได้บ่งชี้ความเชื่อเก่า ๆ ที่ว่าหลังอายุ 20

ปีแล้วความสามารถในการเรียนรู้จะลดลงนั่นคืออายุของบุคคลมิได้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้เลย (เชิยรศรี วิวิธศิริ, 2534, น. 140) ดังนั้น

Thorndike จึงได้พิมพ์เผยแพร่รายงานของตนเองมีชื่อว่า“การเรียนรู้ของผู้ใหญ่” (Adult Learning) ซึ่งมีข้อสรุปว่าผู้ใหญ่มีความสามารถในการเรียนรู้ได้และต่อมาในปี ค.ศ. 1935 ก็ได้พิมพ์หนังสือเกี่ยวกับความสนใจของผู้ใหญ่ (Adult Interest) โดยหนังสือทั้ง 2 เล่มเน้นให้เห็นว่าผู้ใหญ่สามารถที่จะเรียนรู้ได้และกระบวนการเกี่ยวกับความสนใจและความสนใจและความสามารถของผู้ใหญ่มีความแตกต่างออกไปจากการเรียนรู้ของเด็กเป็นอันมาก

2.3.6 หลักการสอนผู้ใหญ่ของโนลล์ (Andragogy)

Andragogy เป็นคำใหม่ในวงการศึกษาลึถึงแม้ว่าจะมีการใช้ศัพท์นี้มาแล้วบ้างในประเทศเยอรมันตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1833 และได้รับความนิยมมากขึ้นในประเทศยูโกสลาเวียฝรั่งเศส สวิสเซอร์แลนด์ฮอลแลนด์คนที่นำเอาศัพท์นี้ไปใช้ในสหรัฐอเมริกาคือ Knowles เมื่อ ค.ศ. 1968 ทำให้ศัพท์ Andragogy เป็นที่รู้จักในวงการศึกษผู้ใหญ่ทั่วโลก

คำว่า Andragogy มาจากรากศัพท์ภาษาลาตินว่า Andr แปลว่าคนหรือผู้ใหญ่และ Angos แปลว่าการนำหรือผู้นำดังนั้น Andragogy จึงหมายถึงการนำความรู้ทั้งทางด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์มาช่วยให้ผู้ใหญ่ได้เรียนรู้หรือช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้

สุวัฒน์ วิฒนวงศ์ (2533, น. 158 ; อ้างถึงใน Khowles, 1978 ; The Modern Practice of Adult Education, pp.55 - 59) ได้แสดงความเห็นว่าลักษณะสำคัญและลักษณะเด่นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่แตกต่างจากเด็กมี 4 ข้อคือความเข้าใจตนเองประสบการณ์ความพร้อมและการรู้คุณค่าของเวลาดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงด้านมโนภาพแห่งตนข้อสันนิษฐานนี้คือบุคคลเจริญเติบโตและบรรลุวุฒิภาวะไปสู่มโนภาพแห่งตนจากการอาศัยหรือพึ่งพาบุคคลอื่น ๆ ในวัยเด็กทารกและนำไปสู่การเป็นผู้นำตัวเองได้มากขึ้นทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่คาดว่าจุดที่บุคคลบรรลุความสำเร็จในด้านมโนภาพแห่งตนในทางการเป็นผู้นำตนเองก็คือลักษณะทางจิตวิทยาของการเป็นผู้ใหญ่อ้าหากเขาเกิดความรู้สึกว่าตัวเองไม่ได้รับการยอมรับในสถานการณ์ต่าง ๆ เลยเขาอาจจะเกิดความเกรงเครียดและอาจจะต่อต้านและสิ่งที่สำคัญก็คือต้องพยายามทำให้ผู้ใหญ่เกิด "Self - Directing" ในการเรียนการสอนให้มากที่สุดด้วย

2. บทบาทของประสบการณ์ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับประสบการณ์เชื่อว่าบุคคลที่เริ่มบรรลุวุฒิภาวะเขาก็จะได้สะสมประสบการณ์ที่กว้างขวางมากขึ้นซึ่งประสบการณ์นั้นนับว่าเป็นแหล่งที่มีคุณค่าสูงยิ่งสำหรับการเรียนรู้รวมทั้งเป็นการช่วยขยายโลกทัศน์ของผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทั้งหลายด้วย

3. ความพร้อมในการเรียนคือบุคคลจะมีวุฒิภาวะและเกิดความพร้อมในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการพัฒนาทางชีววิทยาและแรงกดดันทางด้านความต้องการเกี่ยวกับวิชาการ ส่วนที่สร้างความพร้อมมากขึ้นก็คือผลพัฒนาของภาระหน้าที่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคม ความแตกต่างกันในการสอนผู้ใหญ่ นั่นผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ถ้าหากเขาเกิดความต้องการในการสร้างให้เกิดความพร้อมนั้นนอกจากจะดูพัฒนาด้านความพร้อมแล้วยังมีวิธีการกระตุ้นในรูปแบบของการกระทำได้อาจจะในลักษณะของความมุ่งหวังในระดับสูงและกระบวนการวินิจฉัยในตัวเองอย่าง Clend (1980) ได้พัฒนาทฤษฎีศาสตร์ที่ได้ประสบผลสำเร็จอย่างสูงสำหรับการช่วยให้ผู้ใหญ่พัฒนาตัวเองซึ่งเขาเรียกว่า "แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์"

4. การส่งเสริมให้การเรียนรู้มีความเหมาะสมผู้ใหญ่ส่วนมากมักจะมีการเรียนรู้โดยอาศัยปัญหาเป็นศูนย์กลางความแตกต่างที่เห็นได้ชัดนี้เป็นผลลัพธ์มาจากความแตกต่างของการเห็นคุณค่าของเวลานั่นเองผู้ใหญ่เข้ามาเรียนและยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการศึกษาก็เพราะว่าเขาขาดความรู้และประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาปัจจุบันดังนั้นเขาจึงต้องการที่จะนำไปใช้ในอนาคตรับใช้โดยเร็วที่สุดที่สามารถนำไปใช้ได้ทันทีทันใดดังนั้นเขาจึงต้องการได้รับการเรียนรู้โดยอาศัยปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน

ในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ตามแนวคิดของ โนลส์ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีมี 12 ประการดังนี้

1. มีความเข้าใจและเห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายของวิชาที่เรียนนั่นคือถ้าต้องการให้ผู้ใหญ่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วเขาควรจะได้ทราบถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปของวิชานั้นโดยที่เขาต้องมองเห็นภาพโดยรวมได้อย่างชัดเจนและทิศทางที่จะดำเนินไปในการเรียนรู้ดังนั้นจึงมีความสำคัญในการอธิบายถึงรายละเอียดของวิชาเป้าหมายที่แจ่มชัดให้ผู้เรียนได้รับทราบในการพบกันครั้งแรกนอกจากนั้นถ้าหากว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อยู่แล้วเขาก็จะมีส่วนในการตั้งเป้าหมายเฉพาะของการเรียนวิชานั้น ๆ ผู้เรียนย่อมจะเกิดความมั่นใจว่าการสอนเป็นไปในทิศทางที่เขาต้องการทราบการอภิปรายปัญหาทั้งหลายในตอนต้นวิชาจะช่วยให้เขาเห็นเป้าหมายเฉพาะเจาะจงและมีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้นด้วย

2. มีความต้องการที่จะเรียนผู้ใหญ่นักการศึกษาผู้ใหญ่มักจะคาดคะเนว่าผู้เรียนส่วนมากมาเข้าเรียนด้วยความต้องการที่จะเรียนเนื่องจากว่าโดยทั่วไปแล้วเขามักจะเข้ามาด้วยความสมัครใจอย่างไรก็ตามในบางครั้งครูที่สอนผู้ใหญ่ก็อาจจะต้องเผชิญกับการให้กำลังใจเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนด้วยความต้องการนี้ต้องเกิดจากความรู้สึกที่ตัวเองมีความสามารถที่จะบรรลุความสำเร็จได้โดยการได้รับความเห็นใจและเข้าใจจากครูผู้สอน

3. บรรยากาศในการเรียนการสอนและสถานการณ์ของการเรียนรู้ควรเป็นกันเอง เนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มเป็นแหล่งของการเรียนรู้ที่มีความสำคัญยิ่งผู้สอนควรมีความรับผิดชอบในการสร้างบรรยากาศและอำนวยความสะดวกสำหรับอภิปรายในกลุ่มทัศนคติ การยอมรับและความเคารพยกย่องจะเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญของครูผู้สอนในการสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองนอกจากนั้นแล้วครูผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกันได้โดยการให้ผู้เรียนแนะนำตัวกันเองและให้อธิบายรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับประสบการณ์และความสนใจถ้าหากผู้สอนแสดงบทบาทของตัวเองในฐานะผู้เรียนมากกว่าความเป็นผู้สอนแล้วเขาย่อมจะได้รับความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

4. สภาพการณ์ทางกายภาพทั่ว ๆ ไปควรเป็นที่พึงพอใจสำหรับผู้เรียนได้แก่การจัด โต๊ะเก้าอี้และเครื่องมือเครื่องใช้ควรจะได้รับพิจารณาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความสุขสบายตามที่ต้องการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มตัวอย่างเช่นถ้าต้องการให้ผู้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยเสรีแล้วผู้เรียนควรหันหน้าเขาหากันเพื่อจะได้อภิปรายอย่างเต็มที่

5. ผู้เรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการเรียนและความรับผิดชอบต่อกระบวนการเรียนรู้เพราะว่าวิธีการที่ดีที่สุดในการเรียนรู้คือการกระทำถ้าหากผู้เรียนได้กระทำบางอย่างหรือพูดแสดงความคิดเห็นบางอย่างก็ย่อมจะดีกว่าการที่เพียงแต่นั่งเฝ้ามองดูคนอื่น ๆ หรือนั่งฟังคนอื่น ๆ พูดเฉย ๆ เท่านั้น โดยทั่วไปนั้นผู้เรียนที่กระตือรือร้นและมีชีวิตชีวาจะเรียนรู้ได้มากกว่าผู้เรียนจะเรียนได้มากขึ้นถ้าหากเขารู้สึกว่าตัวเองต้องมีความรับผิดชอบต่อกระบวนการภายในกลุ่มด้วยเหตุนี้ผู้สอนที่ฉลาดควรจะใช้วิธีการหลาย ๆ ด้านเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มกลุ่มที่สามารถจัดดำเนินการได้ด้วยตัวเองจะได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มที่ต้องอาศัยครูผู้สอน

6. การเรียนรู้ควรจะมีสัมพันธภาพเกี่ยวข้องและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนให้เป็นประโยชน์ในการเสนอแนวความคิดและความรู้นั้นถ้าหากมีความหมายต่อผู้เรียนแล้วผู้สอนควรจะได้ปรับให้เข้ากับประการณ์ของผู้เรียนทั้งหลายด้วยผู้ใหญ่โดยทั่ว ๆ ไปนั้นเรียนโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิมหรือด้วยการโยกความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ยังไม่รู้ไปหาสิ่งที่รู้แล้วนอกจากนั้นประสบการณ์ของผู้เรียนที่เสนอต่อชั้นเรียนนับว่าเป็นแหล่งของความรู้ที่มีคุณค่ามากสมาชิกของชั้นเรียนผู้ใหญ่ผู้นั้นมักจะมีประสบการณ์ที่มีคุณค่าแตกต่างกันออกไปที่จะทำให้ทุก ๆ คนได้รับประโยชน์ร่วมกันด้วย

7. ครูผู้สอนควรจะรู้เนื้อหาวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดีถ้าหากครูจะช่วยแนะนำแนวการเรียนการสอนให้ได้ผลดีเขาจะต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างเชี่ยวชาญต้องรู้ถึงเอกสารและตำราทางวิชาการในสาขานั้นอย่างดีเพื่อจะได้ช่วยแนะนำแหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียนที่จะได้ค้นคว้าต่อไปรวมทั้งจะได้จัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสมด้วย

8. ผู้สอนควรมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับวิชาที่สอนและการสอนวิชานั้น ๆ ด้วยโดยที่ความกระตือรือร้นนั้นสามารถถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อีกด้วยครูที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่าตัวเองมีความกระตือรือร้นและพึงพอใจในการสอนจะมีผลทำให้นักเรียนเป็นผู้กระตือรือร้นและเอาใจใส่ในการเรียนด้วยความกระตือรือร้นนั้นนับว่าเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้

9. ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ไปตามระดับความสามารถของตนเนื่องจากในชั้นเรียนของผู้ใหญ่นั้นมีความแตกต่างในด้านของประสบการณ์ศึกษาความถนัดทางการเรียนความสนใจและความสามารถอย่างมากมาดั่งนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงควรจะได้คิดถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในแง่ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วสำหรับผู้เรียนที่เรียนได้เร็วก็อาจจะกระตุ้นให้เรียนด้วยความก้าวหน้าเช่นให้เรียนโดยโครงการเฉพาะตัวส่วนผู้ที่เรียนช้าก็ควรได้รับความมั่นใจว่าการเรียนของผู้ใหญ่ไม่ใช่การเรียนเพื่อแข่งขันกันกับคนอื่น ๆ แต่ว่าเป็นการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าของตัวเอง

10. วิธีการสอนที่ใช้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ควรแตกต่างและแปรผันกันไปในแต่ละโอกาสหรือสถานการณ์ของการสอนครูสามารถเลือกใช้วิธีการสอนได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมตัวอย่างเช่นการสอนถึงปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยหรือบ้านพักในชุมชนใดชุมชนหนึ่งครูผู้สอนอาจจะใช้วิธีการบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านั้นประกอบกับการฉายภาพยนตร์การอภิปรายปัญหาต่าง ๆ จากสมาชิกภายในกลุ่มรวมทั้งการจัดทัศนศึกษาประกอบครูที่ดีและมีความชำนาญการสอนจะสามารถเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามสถานการณ์และความต้องการของผู้เรียนเพราะว่าการทำเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมตลอดเวลาและเป็นไปตามความแตกต่างของบุคคลด้วย

11. ครูผู้สอนควรมีความรู้สึกทางด้านการเจริญอกงามนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อทัศนคติของครูที่เขาควรยอมรับว่าประสบการณ์ในด้านการสอนนั้นช่วยทำให้เขามีโอกาสในการพัฒนาตัวเองถ้าหากครูคิดว่าตัวเองเป็นเสมือนผู้เรียนคนหนึ่งด้วยแล้วปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อผู้เรียนจะเป็นการกระตุ้นได้มากกว่าการที่เขามีความคิดว่าตัวเองมีความรู้ดีที่สุคนอกจากนั้นแล้วทัศนคติของครูยังเป็นพลังที่เข้มแข็งในการชี้ถึงบรรยากาศของกลุ่มและทัศนคติของผู้เรียนด้วย

12. ครูผู้สอนควรมีแผนงานที่ยืดหยุ่น ได้เกี่ยวกับการสอนซึ่งจะช่วยให้ทั้งครูและนักเรียน ได้มีแนวความคิดที่เด่นชัดว่าเขากำลังทำอะไรอยู่และจะทำอะไรต่อไปถ้าหากสามารถเปลี่ยนแปลงการสอนได้โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตกลงร่วมกันซึ่งไม่ควรกำหนดจะไม่ตายตัวและแผนการสอนนั้น ๆ อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

กล่าวโดยสรุปพัฒนาการและการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่เป็นความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยตรงซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียนทั้งผู้บริหารเจ้าหน้าที่และครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งทั้งจิตวิทยาการพัฒนาการจิตวิทยาผู้ใหญ่และทฤษฎีการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมากในการที่จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จซึ่ง โนลส์ ได้เสนอไว้แล้วคือความต้องการและความสนใจสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่การวิเคราะห์จากประสบการณ์การเรียนรู้ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเองตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลสาระสำคัญจากทฤษฎีนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ได้นำไปประยุกต์กับเทคนิคการสอนผู้ใหญ่และสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลยคือครูผู้สอนผู้ใหญ่ควรทำหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เท่านั้น

2.4 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.4.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้หลายท่านซึ่งแต่ละท่านอาจจะเรียกแตกต่างกันออกไป ดังนี้

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524, น. 174-175) ได้กล่าวถึง ความแตกต่างระหว่างคำว่าชุดการเรียนรู้ และคำว่าชุดการสอนเป็นคำที่ใช้มาแต่ดั้งเดิม แต่การใช้ว่าชุดการสอนทำให้ครูเกิดแนวคิดว่าสื่อการเรียนทั้งหลายที่จัดรวบรวมไว้เพื่อให้ครูเป็นคนลงมือใช้ ดังนั้นผู้ที่ทำกิจกรรมก็คือครู ผู้เรียนเป็นฝ่ายฟังและสังเกต ในปัจจุบันนักการศึกษาจึงหันมาใช้คำว่า “ชุดการเรียนรู้” เพื่อเข้าถึงแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้เพื่อการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลให้ครูลดบทบาทในการเรียนการสอนและสามารถนำไปใช้ในการซ่อมเสริมด้วยตนเองได้ ชุดการเรียนรู้เป็นระบบสื่อประสมให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อที่สัมพันธ์กับเนื้อหาส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเรียนในลักษณะนี้ให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้เพื่อการศึกษาด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของผู้เรียน

พจนานาม สัจจธรรมกิจ (2529, น. 29) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าเป็นสื่อสำเร็จรูป เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัดและสามารถของตนเอง และทราบผลการปฏิบัติของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการเสริมแรงให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายหรือท้อถอยในการเรียน

ชะรัตน์ มงคลลิขิต (2533, น. 17) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การผลิตสื่อการเรียนการสอนในลักษณะสื่อประสม เช่น รูปภาพประกอบคำบรรยาย บทเรียน โปรแกรม ฯลฯ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

รัมภา อัครศักดิ์ศรี (2533, น. 17) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่สนใจ ทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่ม ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิพนธ์ สุขปรีดี และสุระ สนั่นเสียง (2536, น. 14) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึงการรวบรวมสื่อการเรียนสำเร็จรูป ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ด้วยความสะดวก เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน ซึ่งอาจจะเป็นสื่อหลายอย่างตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก 1) ใช้สื่อตรงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ 2) เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน 3) เหมาะสมกับลักษณะการตอบสนองของผู้เรียนที่คาดหวังจะได้รับ 4) เป็นสื่อที่พอจะจัดหาได้

เพลินพิศ ชุนนะวรรณ (2538, น. 19) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าหมายถึง สื่อการเรียนชนิดหนึ่งซึ่งมีกระบวนการเบ็ดเสร็จในตัวทั้งเนื้อหา กิจกรรม และภาพประกอบวิธีการเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหนึ่งและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียน

เพ็ญศรี สร้อยเพชร (2542, น. 3) กล่าวว่า บทเรียนสำหรับเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ บทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียน โปรแกรม หมายถึง บทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง โดยมีการแบ่งเนื้อหาของบทเรียนออกเป็นหน่วยย่อย ๆ สั้นกะทัดรัด ซึ่งเรียกว่า กรอบหรือเฟรม และแต่ละกรอบประกอบด้วย คำอธิบายหรือเนื้อหา แบบทดสอบ และเมื่อผู้เรียนตอบคำถามแล้วก็จะทราบคำตอบที่ถูกต้องที่เฉลยไว้ในกรอบทันที

กิดานันท์ มะลิตอง (2543, น. 94 - 95) กล่าวถึง ชุดการเรียนรู้หรือ สื่อประสม ว่าเป็นการนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาผลิตเป็นสื่อชุดประสม โดยผลิตขึ้นตามขั้นตอนการใช้ของระบบการสอน โดยจัดเป็นชุดการเรียนรู้ของแต่ละวิชาสำหรับผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดการ

เรียนแต่ละชุดจะมีลักษณะหรือประกอบด้วยสื่ออะไรบ้างนั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวัตถุประสงค์ของการใช้ โดยทั่วไปชุดการเรียนจะประกอบด้วย 1) คู่มือสำหรับผู้เรียน 2) คำสั่ง 3) เนื้อหาบทเรียน จัดอยู่ในรูปของหนังสือบทเรียน หรือวัสดุกราฟฟิก บทเรียนคอมพิวเตอร์ ฯลฯ 4) กิจกรรมการเรียนที่กำหนดให้ค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้ว เพื่อความรู้ที่กว้างขวาง และ 5) แบบทดสอบเพื่อการประเมินผล

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้อย่างชัดเจน สามารถสรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้อย่างที่กล่าวมา หมายถึง ชุดการเรียนที่เป็นสื่อประสมที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ ใช้เป็นบทเรียนที่สำเร็จในตัวเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ประกอบด้วยคำแนะนำในการใช้บทเรียน วัตถุประสงค์การเรียน กิจกรรมการเรียน การทดสอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระในการดำเนินกิจกรรมการเรียนตามรูปแบบของบทเรียนด้วยตนเอง ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และบรรลุจุดประสงค์ของชุดการเรียนนั้น

2.4.2 ความสำคัญของชุดการเรียนรู้อย่างที่กล่าวมา

ชุดการเรียนรู้อย่างที่กล่าวมา เป็นชุดที่ช่วยเพิ่มความรู้ให้กับผู้เรียนซึ่งเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนในคำแนะนำของแต่ละชุด ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์โดยตรงตามความต้องการ ตามความสามารถของผู้เรียน ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2521, น. 121) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดการเรียนรู้อย่างที่กล่าวมา

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ให้มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี
2. ได้รับความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการเรียนรู้อย่างที่กล่าวมาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยตนเองและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบตนเองละสังคม
4. เป็นการสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้เรียน เพราะชุดการเรียนรู้อย่างที่กล่าวมาผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถยิบอ่านได้ทันที
5. ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการเรียนรู้อย่างที่กล่าวมาสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้เรียนจะมีสภาพหรือความขัดข้องทางอารมณ์มากนักน้อยเพียงใด

6. ช่วยให้ผู้เรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการเรียนรู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนผู้สอน แม้ผู้สอนจะพูดหรือสอนไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากชุดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว

7. กรณีที่ครูประจำรายวิชาไม่สามารถเข้าสอนตามปกติได้ ครูอื่นก็สามารถสอนแทนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ได้ มิใช่เข้าไปนั่งคุมชั้นและปล่อยให้เด็กเรียนอยู่เฉยๆ เพราะเนื้อหาอยู่ในชุดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนไม่ต้องเตรียมตัวมาก

8. สำหรับชุดการเรียนรู้ทางไกลและชุดการเรียนรู้รายบุคคล จะช่วยให้การศึกษามวลชนสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเรียนได้เองที่บ้านไม่ต้องเสียเวลาและประหยัดค่าใช้จ่าย

ลัดดา สุขปรีดี (2523, น. 33-34) กล่าวถึงความสำคัญของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้ ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนจะสร้างขึ้นให้นักเรียนใช้ นักเรียนจะทำตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดเรียนนั้น ๆ ด้วยตนเอง

2. สร้างขึ้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ชุดการเรียนรู้จะถูกสร้างขึ้นเป็นรายวิชา แต่ละวิชาจะแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย เป็นชุดการเรียนรู้ชุดหนึ่ง ซึ่งเนื้อหาจะเรียงเป็นลำดับต่อเนื่องกันตั้งแต่ง่าย ๆ ไปหายากและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนแต่ละหน่วยที่ตนเองชอบและสนใจได้ตามความต้องการและความสามารถและประสบการณ์เดิม จะเรียนอย่างไรก่อนและอย่างไรหลัง และจะเรียนได้ให้ก้าวหน้าไปเท่าใดก็ได้ไม่มีขีดจำกัด ในชุดการเรียนรู้เมื่อจบแต่ละหน่วยแล้วมีโอกาสติดตามหน่วยต่อไปได้ตามความสามารถของผู้เรียนนั้น ๆ

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำการกิจกรรมด้วยตนเองเป็นขั้นตอนและจะรับรู้ประสบการณ์แห่งความสำเร็จเป็นการเสริมแรงที่ทำให้อยากเรียนในขั้นต่อไป

4. สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน จะเรียนที่ไหนเมื่อไร ใช้เวลามากน้อยเพียงใดก็ได้ซึ่งไม่เหมือนกัน หรือไม่ต้องเรียนไปพร้อม ๆ กัน

สันทัด ภิบาสสุข และพิมพ์ใจ ภิบาสสุข (2525, น. 199) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า

1. ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่เพราะชุดการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนมากที่สุด

2. ผู้เรียนเป็นผู้กระทำการกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง และเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจของตนเอง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

4. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน

5. ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของครู ชุมชนการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอด ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพหรือข้อขัดข้องทางอารมณ์ มากน้อยเพียงใด

6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของครู เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาได้ ดังนั้นครูพูดไม่เก่งก็สามารถสอนให้มีประสิทธิภาพได้

7. ช่วยให้ผู้วัดผลการเรียนรู้ได้ตามความมุ่งหมาย

8. ช่วยลดภาระและสร้างความมั่นใจให้แก่ครูเพราะชุมชนการเรียนรู้ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่และสามารถนำไปใช้ได้ทันที

9. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครูผู้ชำนาญเพราะชุมชนการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย

10. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบต่อเนื่องหรือการศึกษาอกระบบ เพราะชุมชนการเรียนรู้สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ทุกสถานที่ทุกเวลา

11. แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุมชนการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และโอกาสเอื้ออำนวยแก่ผู้เรียนซึ่งแตกต่างกัน

12. เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

บุญเกื้อ คอรวาเวช (2530, น. 84) กล่าวถึงความสำคัญของชุมชนเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสามารถ ตามความสนใจ และโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน

2. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะชุมชนการเรียนรู้ช่วยผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย

3. ช่วยในการศึกษาอกระบบโรงเรียนเพราะผู้เรียนสามารถนำชุมชนการเรียนรู้ไปใช้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

4. ช่วยลดภาระและสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครูเพราะชุมชนการเรียนรู้ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที

5. เป็นประโยชน์ในการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้

6. ช่วยให้ผู้วัดผลผู้เรียนได้ตามความมุ่งหมาย

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและรับผิดชอบต่อสังคม

8. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

9. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักเคารพ นับถือ ความคิดเห็นของผู้อื่น

อัญชญา โปธิพลากร (2545, น. 84) กล่าวถึงความสำคัญของชุดการเรียนรู้ว่า ชุดการเรียนรู้ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาและปฏิบัติตามกิจกรรมจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละคน นอกจากนี้ยังทราบผลการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่เบื้อหน่ายในการเรียน และยังสามารถกลับไปศึกษาเรื่องที่ยังไม่เข้าใจใหม่ได้ ส่วนด้านการสอนของครู ช่วยให้ครูสอนด้วยความมั่นใจและมีความพร้อมในการสอนมากขึ้น มีความสะดวกในการสอน เพราะไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียมและผลิตสื่อการสอน ครูสามารถนำชุดการเรียนรู้ไปใช้สอนได้ทันที

จากความสำคัญของชุดการเรียนรู้ที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นว่าชุดการเรียนรู้เป็นการรวบรวมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ ในการเรียนในลักษณะนี้จะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้จึงเหมาะที่จะนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้

2.4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองได้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง กำหนดจุดประสงค์ในการเรียน กำหนดวิธีการเรียน เนื้อหาเวลา พร้อมทั้งรูปแบบของการประเมินผลการเรียน โดยปราศจากการควบคุมโดยตรงจากครูผู้สอน การเรียนด้วยตนเองนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสรภาพในการเลือกวิธีการเรียนของตนเองได้

สมคิด อิศระวัฒน์ (2532, น. 73 - 79) กล่าวว่าไว้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. สัมผัสใจที่จะเรียนด้วยตนเอง มิได้เกิดจากการบังคับแต่มีเจตนาที่จะเรียนเพราะความอยากรู้
2. ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตัวเอง กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่า สิ่งที่ยังจะเรียน คืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถกำหนด

เป้าหมายวิธีการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ และวิธีการประเมินความรู้ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดการ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องมีความตระหนักในความสามารถสามารถตัดสินใจได้ มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนที่ดี

3. ผู้เรียนต้องรู้วิธีการที่จะเรียน นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเองรู้ว่าเขาจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

นอกจากนี้ Dickinson (1994, pp. 8-15) ยังได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าการเรียนเป็นกิจกรรมส่วนบุคคลไม่มีใครสามารถเรียนแทนกันได้ ในส่วนของการเรียนนั้นการเรียนที่ประสบผลสำเร็จเป็นผลมาจากการจัดระบบวัสดุการเรียน บทเรียน แบบฝึกหัด การประเมินการเรียนที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการเรียนแบบเดิมนั้นมีครูผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบในการรวบรวมและจัดระบบการเรียน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนอื่น ๆ ในชั้นเรียนทั้งนี้หมายรวมถึงการกำหนดเป้าหมายการเรียน ตัดสินใจเกี่ยวกับวัสดุการเรียน และวิธีจัดหาวัสดุในการเรียน เก็บบันทึกข้อมูล ประวัติ จัดกลุ่มผู้เรียนและอื่น ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนด้วยตนเองนั้น เป็นแนวทางที่ผู้สอนพยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียน รวมทั้งการจัดการเรียนของเขาเองด้วยผู้สอนพยายามให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเองเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งสามารถรับผิดชอบด้วยตนเองทั้งหมด

ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดของ Dickinson (1994, pp. 18-35) ได้กล่าวถึงเหตุผลของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. เหตุผลในทางปฏิบัติ เป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสที่ได้รับการศึกษาจากหลายสาเหตุ เช่น ระยะเวลาไกล มีภาระงานที่จำเป็นต้องกระทำหรือร่างกายพิการไม่สามารถมาเรียนได้

2. ความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปหลาย ๆ ด้าน เช่น ความถนัด สติปัญญา ยุทธวิธีในการเรียนรู้ สติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคนก็แตกต่างกัน และส่งผลกระทบต่อลักษณะการเรียนของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบเดิมเพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้ไปพร้อมกันจึงมักไม่ประสบผลสำเร็จ

3. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาแบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียน ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบการเรียนด้วยตนเองได้ สามารถกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนของตน มีเทคนิคในการเรียนคือ มองในสิ่งที่ตนเรียนอย่างเป็นระบบ ควบคุมการเรียนของตน ประเมินความสามารถ ทบทวนและแก้ไขเพื่อให้การเรียนของตน

มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคคลและการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งนับเป็นเป้าหมายทางการสังคมที่มีต่อการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

4. แรงจูงใจ การเรียนรู้ด้วยตนเองและแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน ซึ่งส่วนประกอบที่สำคัญของแรงจูงใจมีดังต่อไปนี้ 1) แรงจูงใจภายนอก เป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ที่ครูต้องจัด หรือพยายามเสริมแรง หรือบังคับให้ตรงจากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจภายนอกก็มีหลายประการ เช่น ครูหรือผู้ให้การศึกษา สัญญาการเรียนบันทึกผลการทำงาน กิจกรรมการเรียน การประเมินผลการเรียนด้วยตนเองหรือการประเมินผลการเรียนจากเพื่อน การทดสอบ และการประเมินผลของรายวิชา หรือการประเมินผลการจบหลักสูตรการเรียน 2) แรงจูงใจภายใน มีความสำคัญต่อการเรียนด้วยตนเอง โดยมีปัจจัยหลักหลายประการ คือความตระหนักถึงความต้องการและเป้าหมายของผู้เรียนแต่ละคน การได้รับประสบการณ์การเรียนที่ตรงกับประสบการณ์ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ความพึงพอใจในฐานะที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีอิสระในการเลือกยุทธวิธีการเรียนที่ชอบ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการเรียนและการค้นหาปัญหาในการเรียนของผู้เรียน ปัจจัยดังกล่าวจะกลายเป็นผู้รับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้เรียนให้ใช้ยุทธวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากการใช้ยุทธวิธีที่ไม่เหมาะสม โดยการปรึกษาหารือกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน

2.3.4 สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

Kamel (1995, p. 19) and Tomlinson (1998, p. 320) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า หมายถึง สื่อที่จัดเตรียมไว้สำหรับผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม ตามความต้องการของตนเอง ในเวลาที่ต้องการหรือตามศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองโดยที่ไม่มีการควบคุมจากครูโดยตรง เป็นสื่อที่มีคำสั่งและคำชี้แจงในตัวเองสื่อที่จัดเตรียมไว้นั้นควรเป็นสื่อที่จัดให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน และ Sheerin (1994, p. 24) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมอีกว่า สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มักประกอบด้วยกิจกรรมหรือเนื้อหาซึ่งมีคำถามหรือชิ้นงานซึ่งผู้เรียนสามารถตรวจสอบด้วยตนเองได้ ซึ่งหมายถึงตัวสื่อจะต้องมีคำตอบจัดเตรียมไว้ให้แก่ผู้เรียน

จากความหมายของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสรุปได้ว่าหมายถึง สื่อที่สามารถสนองตอบความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ และไม่มีการควบคุมจากครูโดยตรง ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมและตรวจสอบงานได้ด้วยตนเอง

ประเภทของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดของนักวิชาการ ได้แก่ Dickinson (1994, pp. 68-87) ได้แบ่งประเภทของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองว่ามี 3 ประเภท คือ

1. สื่อสภาพจริง เป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถใช้ในการเรียนได้โดยตรงกับความ ต้องการเฉพาะทางของตนเอง ผู้เรียนสามารถอ่านเนื้อหาที่ต้องการศึกษาซึ่งเป็นการดึงดูดให้สนใจ ในการเรียนรู้และทำให้ไม่เสียเวลาในการอ่านเนื้อหาอันที่ไม่เกี่ยวข้อง สื่อประเภทนี้อาจได้จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพลง รายการทางโทรทัศน์ เป็นต้น

ข้อจำกัดของสื่อประเภทนี้คือสื่อส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับ เริ่มต้น เพราะเนื้อหาและคำศัพท์มักจะยากเกินความสามารถของผู้เรียน และเป็นปัญหาสำหรับครู ในการเตรียมสื่อ

2. สื่อในเชิงพาณิชย์ เป็นสื่อที่จัดเตรียมไว้สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะหรืออาจมีลักษณะที่ไม่ได้จัดเตรียมไว้โดยตรง แต่ต้องมีการปรับให้มีความเหมาะสมที่จะ ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ข้อดีของสื่อประเภทนี้คือ เป็นสื่อที่ครอบคลุมทุกทักษะพร้อมที่จะ นำมาใช้ได้ทันทีที่มีคุณภาพและสามารถดึงดูดความสนใจมีสีสันสวยงาม มีการทดลองและตรวจสอบ ก่อนนำมาใช้

ข้อจำกัดของสื่อประเภทนี้คือ สื่อส่วนใหญ่มักจะเป็นสื่อที่ผลิตขึ้นเพื่อการ ใช้ในห้องเรียนมากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นสื่อที่มีการตอบคำถามปลายเปิดซึ่งต้องอาศัย คำแนะนำการควบคุมและตรวจสอบจากครู เป็นสื่อที่ผลิตขึ้นเพื่อการค้า จึงคำนึงถึงผู้เรียนทั่ว ๆ ไป เนื้อหาจึงไม่เหมาะกับท้องถิ่น

3. สื่อที่เขียนขึ้น โดยเฉพาะสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นสื่อที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะสำหรับผู้เรียน โดยครูซึ่งสามารถจัดให้ตรงกับจุดประสงค์ในการเรียน เหมาะสมกับ ระดับ วัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลในรูปแบบของการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสื่อที่สามารถ จัดทำได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนนอกจากนี้ยังสามารถอ้างอิงถึงสื่อที่เกี่ยวข้องที่สามารถ ค้นคว้าเพิ่มเติมได้

ข้อจำกัดของสื่อประเภทนี้คือ ต้องใช้เวลามากในการผลิตเพื่อให้มีคุณภาพ และต้องการการตรวจสอบเพื่อความถูกต้องการออกแบบและการผลิตสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองตาม แนวคิดของนักวิชาการได้เสนอแนะไว้ดังนี้

Sheerin (1994, pp. 23-26) ได้เสนอแนะการออกแบบในการผลิตสื่อซึ่ง มีหลักเกณฑ์ดังนี้ 1) มีจุดประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับความ ต้องการของตนเอง 2) มีเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ชัดเจนภาษาที่ใช้ในคำสั่งให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ด้วย ตนเองควรเป็นภาษาที่ง่ายและเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนอาจมีตัวอย่างประกอบเพื่อให้เห็น

ชัดเจนยิ่งขึ้นหรืออาจใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนเพื่อมิให้ผู้เรียนเข้าใจผิดพลาดในการประเมินตนเอง

3) มีรูปแบบการนำเสนอที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน 4) มีกิจกรรมที่มีคุณค่าแก่การสนใจกิจกรรมที่จัดเตรียมไว้ในสื่อควรเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและมีความสนใจที่จะเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมเหล่านั้น 5) มีขั้นตอนให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะให้ผู้เรียนสามารถเป็นผู้เรียนได้อย่างอิสระขั้นตอนการปฏิบัติควรชัดเจนสามารถให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง 6) มีข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7) ความสมดุลของสื่อการจัดเตรียมสื่อสำหรับผู้เรียนในแต่ละจุดประสงค์ควรมีความสมดุลกันในความยากง่ายของกิจกรรม

Dickin (1994, pp. 80-87) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะเฉพาะของการออกแบบสื่อไว้ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนนอกจากทำให้ผู้เรียนสามารถรู้ว่าตนเองกำลังเรียนรู้อะไรยังสามารถช่วยพัฒนาด้านความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วย 2) การรับรู้ภาษาอย่างมีความหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเองภาษาที่ใช้ในตัวสื่อควรเป็นภาษาที่มีความหมายและสามารถเข้าใจง่ายภาษาควรเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนอาจมีรูปภาพคำอธิบายและการสรุปประกอบด้วย 3) กิจกรรมและสื่อที่หลากหลายงานหรือกิจกรรมที่จัดเตรียมให้ผู้เรียนควรเป็นกิจกรรมที่มีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีศักยภาพแตกต่างกันได้เลือกเรียนตามความสนใจของตนเอง 4) สื่อที่มีความยืดหยุ่นเนื่องจากลักษณะการเรียนรู้และยุทธวิธีในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกันรูปแบบของสื่อควรมีความยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง 5) คำชี้แจงในการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสื่อที่ต้องเรียนรู้ด้วยตนเองคำชี้แจงควรง่ายและเข้าใจได้อย่างชัดเจนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในระดับเริ่มต้นของผู้เรียน 6) คำแนะนำในการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ควรนึกถึงในการผลิตสื่อ นอกเหนือจากคำชี้แจงผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำวิธีการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมว่าทำอย่างไรรู้จักวิธีการวางแผนการเรียนรู้การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและการจดบันทึกความก้าวหน้าในการเรียนรู้ 7) ข้อมูลย้อนกลับและการตรวจสอบการเตรียมข้อมูลย้อนกลับเช่นคำตอบหรือคำอธิบายเกี่ยวกับแบบฝึกหัดให้แก่ผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบคำตอบและรู้ว่าคำตอบที่ถูกต้องได้มาอย่างไร 8) การเก็บบันทึกการเก็บบันทึกข้อมูลในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญเพราะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณมีความก้าวหน้าในการเรียนในการบันทึกผู้เรียนอาจใช้บันทึกในรูปแบบของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบหรือบันทึกเนื้อหาที่ตนได้เรียนรู้

9) ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ผู้เรียนต้องการรู้ความก้าวหน้าและความสำเร็จในการเรียนของตนซึ่งผู้เรียนอาจได้รับคำแนะนำจากครูในการดำเนินจุดประสงค์อื่นในการเรียนต่อไป

การออกแบบสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองมักประกอบด้วยกิจกรรมงานหรือคำถามที่ผู้เรียนสามารถตอบได้ด้วยตนเองโดยมีคำตอบซึ่งจัดเตรียมไว้ นอกจากนี้ยังมีปรัชญาในการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนตระหนักในตนเองมีทักษะการคิดและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2.3.5 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กิดานันท์ มะลิทอง (2540, น. 85) กล่าวว่าชุดการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอนและสำหรับผู้เรียนในการใช้ชุดการเรียน

2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการสอนหรือการเรียน

3. เนื้อหาบทเรียนจัดอยู่ในรูปของสไลด์เทปบันทึกเสียงหนังสือบทเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียนเป็นการที่ให้ผู้เรียนทำรายงานกิจกรรมที่กำหนดให้หรือค้นคว้าต่อจากการเรียนไปแล้วเพื่อให้รู้กว้างขวางขึ้น

5. แบบทดสอบเป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ เพื่อการประเมิน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2537, น. 22 - 26) กล่าวถึงการผลิตชุดวิชาพอสรุปได้ว่าโดยทั่วไปชุดวิชาหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ ๆ 4 ส่วนดังนี้

1. กรอบชุดวิชาคือข้อกำหนดเค้าโครงภาพรวมของชุดวิชาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนเนื้อหาสาระได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยแผนการเรียนระดับชุดหรือแผนชุดวิชาและแผนระดับตอนหรือแผนตอน

2. สื่อประสมในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระของชุดวิชาหนึ่ง ๆ ให้ยึดหลักบูรณาการโดยผ่านสื่อประสมซึ่งมีโครงสร้างดังนี้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้รับคำติชมทันทีที่ได้รับแนวเสริมและประสบการณ์ที่เน้นความภาคภูมิใจและเรียนรู้ไปทีละน้อยตามลำดับขั้นช้าหรือเร็วตามความสามารถความสนใจและความสะดวกของแต่ละบุคคล

3. กิจกรรมเมื่อเสนอเนื้อหาของแต่ละหัวเรื่องให้มีกิจกรรมแทรกอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งหรือตอนท้ายสุดของเรื่องเพื่อเน้นการเสริมความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาหลังจากที่ได้ศึกษาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเรื่องนั้นแล้วและควรมี “แนวตอบ” ของกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาเปรียบเทียบคำตอบของตนว่าถูกต้องหรือไม่

4. การประเมินผลในการประเมินดูว่านักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้จากการสอนมากน้อยเพียงใดโดยอาจประเมินจาก

4.1 แบบประเมินก่อนเรียน - หลังเรียน

4.2 กิจกรรมท้ายเรื่อง

4.3 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

4.4 การสอบไล่

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะแต่ละข้อนั้น ได้สรุปสิ่งสำคัญต่าง ๆ ไว้ครบถ้วนไม่สลับซับซ้อนเข้าใจได้ง่าย

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536, น. 265) กล่าวว่าองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่คล้าย ๆ กันคือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3) แบบทดสอบก่อนเรียน 4) การวิเคราะห์แบบทดสอบก่อนเรียน 5) ความรู้พื้นฐาน 6) โปรแกรมการเรียนรู้ 7) แบบทดสอบการประเมินตนเอง 8) การวิเคราะห์แบบทดสอบการประเมินตนเองอ้างอิง ปัญหาและการประยุกต์นำไปใช้

Houston (1972, pp. 10 - 15) ได้ระบุว่าชุดการเรียนรู้ต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ

1. คำชี้แจงเป็นส่วนที่อธิบายความสำคัญของบทเรียนขอบข่ายของชุดการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนควรมีก่อนเรียนและขอบข่ายของกระบวนการทั้งหมด
2. จุดมุ่งหมายหมายถึงข้อความที่ชัดเจนซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนควรจะประสบความสำเร็จหลังการเรียนแล้ว
3. การประเมินผลเบื้องต้นเพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนมีความรู้อยู่ในระดับใดและเพื่อควาผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายเพียงใด
4. การกำหนดกิจกรรมการกำหนดแนวทางและวิธีการเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย
5. การประเมินขั้นสุดท้ายเป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้หลังจากที่เรียนไปแล้ว

จากความหมายและองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ยึดหลักในเรื่องการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางความแตกต่างระหว่างบุคคลคือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเองจากสื่อที่จัดไว้ให้ตามความถนัดความสามารถความสนใจและความพร้อมของผู้เรียนโดยยึดหลักการจัดระบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองค่อย ๆ ให้เรียนรู้ทีละขั้นตอนตามลำดับมีการทราบผลการกระทำหรือการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทันทีพร้อมทั้งมีแรงเสริมบวกที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในการเรียนรู้

2.3.6 ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอขั้นตอนไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521, น. 9 - 11) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตชุดการเรียนรู้ไว้ 10 ขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาประสบการณ์อาจจะกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม 2) กำหนดหน่วยการสอนแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอนโดยประมาณเนื้อหาวิชาที่ครูจะสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้মনหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง 3) กำหนดเรื่องผู้สอนจะต้องถามตนเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์ออกเป็น 4-6 หัวเรื่อง 4) กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการจะต้องให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่องโดยสรุปแนวคิดสาระและหลักเกณฑ์สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน 5) กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องเป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนแล้วเปลี่ยนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง 6) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกและการผลิตสื่อการสอนกิจกรรมการเรียนรู้หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ 7) กำหนดแบบประเมินผลต้องออกแบบการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 8) เลือกและผลิตสื่อการสอนวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้นเมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้วก็จัดสื่อเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ 9) หาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำโดยคำนึงถึงหลักที่ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน 10) การใช้ชุดการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ตามประเภทและระดับการศึกษาโดยกำหนดขั้นตอนดังนี้ 10.1) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน 10.2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 10.3) ชั้นประกอบกิจกรรม 10.4) ชั้นสรุปผลการสอน 10.5) ทำแบบทดสอบหลังเรียน

วาสนา ชาวหา (2522, น. 28 - 31) การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีขั้นตอนการดำเนินงานพอสรุปได้ดังนี้ 1) ชี้นำวางแผนทางวิชาการประกอบด้วยกำหนดเนื้อเรื่องขอบข่ายของเนื้อเรื่องและลำดับขั้นโดยแยกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เหมาะสมกับเวลาที่จะเรียนรู้คำนึงถึงความยากง่าย ความมากน้อยของเนื้อหาวิชาเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนการตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางในการเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายทั่วไปซึ่งตั้งจุดมุ่งหมายไว้กว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมซึ่งกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมที่คาดหวังไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมออกมาเป็นการพูดหรือการกระทำและการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นการแยกรายละเอียดและ

เรียงลำดับจากง่ายไปหายากโดยระมัดระวังการข้ามขั้นตอนที่ควรจะได้กล่าวถึงและความสับสนในการเรียงลำดับการกระทำขั้นนี้เรียกว่า“การวิเคราะห์ภารกิจ” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ตลอดบทเรียน 2) ขั้นตอนดำเนินการเขียนในการเขียนบทเรียนนั้นประกอบด้วยหน่วยย่อย ๆ ที่เรียกว่า“กรอบ” เพื่อป้องกันความผิดพลาดให้ผู้เรียนเข้าใจแล้วจึงปฏิบัติต่อไป 3) ขั้นตอนนำออกทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขเมื่อสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเสร็จแล้วก่อนที่จะนำมาใช้สอนแทนครูจำเป็นต้องหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของชุดการเรียนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536, น. 266) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตชุดการเรียนจะยึดกระบวนการพื้นฐาน 3 ประการด้วยกันคือการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนการเตรียมเครื่องมือในการเรียนการสอนและปรับปรุงแก้ไขซึ่งพอสรุปได้ถึงขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองจะต้องประกอบด้วย การตั้งวัตถุประสงค์และดำเนินการตามรายละเอียดของเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ชุดการเรียนด้วยตนเองนั้นสมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (อ้างถึงใน กุหลาบ หงส์ทอง, 2546, น. 21) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ 1) วิเคราะห์เนื้อหาได้แก่กำหนดหน่วยหัวเรื่องและมโนคติ 2) การวางแผนวางแผนล่วงหน้ากำหนดรายละเอียด 3) การผลิตสื่อการเรียนเป็นการผลิตสื่อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน 4) หาประสิทธิภาพเป็นการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้โดยนำไปทดลองใช้ 5) ปรับปรุงให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากขั้นตอนในการพัฒนาชุดการเรียนรู้พอสรุปขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาชุดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาชุดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและปรับปรุงชุดการเรียนรู้

2.3.7 การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

คำนึ่ง ภูมิปัญญา (2523, น. 6 - 7) กล่าวว่าในการสร้างบทเรียนก่อนที่จะนำไปใช้ควรมีการทดลองแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเสียก่อนเพื่อจะได้ทราบว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเพียงใดและมีข้อบกพร่องใดบ้างก็สมควรแก้ไขปรับปรุงดังนั้นการประเมินผลขั้นนี้ไม่ใช่แบบการประเมินผลผู้เรียนแต่เป็นการประเมินผลตัวบทเรียนโดยตรงส่วนเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของบทเรียนนั้นใช้วิธีเดียวกับการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนคือการกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น 90/90 หรือ 80/80 หรือ 75/75 ตามลักษณะวิชาในการกำหนดว่าประสิทธิภาพของบทเรียนมีให้ตั้งขึ้นเองตามความพอใจของผู้สร้างบทเรียนแต่จะพิจารณาตามลักษณะของวิชา

ซึ่งโดยปกติวิชาที่เป็นความรู้ข้อเท็จจริงมักตั้งเกณฑ์ 90/90 หรือ 80/80 หากเป็นวิชาทักษะอาจตั้งต่ำกว่านี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521, น. 171) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้ โดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภทคือพฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) คือ การประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ หลาย ๆ พฤติกรรมเรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม) และรายงานของบุคคลได้แก่งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้ และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) คือ การประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากผลการสอบหลังเรียนและการสอบได้ ซึ่งประสิทธิภาพของชุดการสอนและชุดการเรียนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน และการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดนั้นคือ E_1/E_2

E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการคิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัดและการประกอบกิจกรรม

E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

ยกตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากชุดการสอนหรือชุดการเรียนแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์และทำข้อสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์

อชิพร ศรียมก (2525, น. 249) ได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้คือ 1) แบบเดี่ยว (1:1) เป็นการนำชุดการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับผู้เรียน 1-3 คน โดยทดลองกับผู้เรียนที่มีสติปัญญาอ่อนปานกลางและเก่งตามลำดับเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนและสื่อการเรียนให้ดีขึ้น 2) แบบกลุ่ม (1:10) นำชุดการเรียนการสอนที่ปรับปรุงและไปทดลองกับผู้เรียน 6-10 คนที่มีความสามารถละกันและถ้าหากพบข้อบกพร่องก็ปรับปรุงให้ดีขึ้น 3) ภาคสนาม (1 : 100) นำชุดการเรียนการสอนไปทดลองใช้ในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 40-100 คน หากการทดลองภาคสนามนี้ให้ค่า E_1 และ E_2 ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้จะต้องปรับปรุงชุดการเรียนการสอนและทำการหาประสิทธิภาพซ้ำอีก

ฉลองชัย สุรวฒนบุรณ (2528, น. 215) ได้เสนอเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นกำหนดไว้เป็น 3 ระดับคือ 1) สูงกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เกิน 2.5% ขึ้นไป 2) เท่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอน

เท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่เกิน 2.5% 3) ต่ำกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5% ก็ยังถือว่ามีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

2.3.8 ประโยชน์ของชุดการเรียนการสอนด้วยตนเองซึ่งนักวิชาการได้เสนอแนะไว้ดังนี้

ลัดดา ศุขปริดี (2523, น. 33) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนการสอนด้วยตนเองว่าให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ชุดการเรียนสำหรับนักเรียนนั้นจะสร้างขึ้นให้นักเรียนใช้ นักเรียนจะทำตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการเรียนนั้น ๆ ด้วยตนเองและสร้างขึ้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องชุดการเรียนจะถูกสร้างขึ้นเป็นรายวิชาแต่ละวิชาถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เป็นชุดการเรียนชิ้นชุดหนึ่งซึ่งเนื้อหาจะเรียงตามลำดับต่อเนื่องกันตั้งแต่ง่ายไปหายากและมีความสมบูรณ์ในตัวผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนในแต่ละหน่วยที่ตนเองชอบได้ตามความสามารถและประสบการณ์เดิมจะเรียนอย่างไรก่อนและอย่างไรหลังและจะเรียนให้ก้าวหน้าไปเท่าใดก็ได้ไม่มีขีดจำกัดชุดการเรียนเมื่อจบแต่ละหน่วยแล้วมีโอกาสติดตามผลหน่วยต่อไปได้ตามความสามารถของผู้เรียนนั้น ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นขั้นตอนและจะารู้ประสบการณ์แห่งความสำเร็จในการเรียนตามอัตราความสามารถของผู้เรียนและสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียนจะเรียนที่ไหนเมื่อใดและจะใช้เวลาเรียนนานเท่าใดก็ได้ซึ่งไม่เหมือนกันหรือไม่ต้องเรียนไปพร้อมๆกัน

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524, น. 61) กล่าวถึงชุดการเรียนด้วยตนเองว่าเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ได้ผลดังต่อไปนี้ 1) ลดบทบาทของครูในการบอกจาก 2) ช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้พิจารณาข้อมูลและฝึกความรับผิดชอบในการตัดสินใจ 4) เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ 5) ช่วยขจัดปัญหาการขาดครูเพราะผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง 6) ส่งเสริมการศึกษานอกระบบเพราะสามารถนำไปใช้ได้ทุกเวลาและไม่จำเป็นต้องใช้ในโรงเรียน

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536, น. 6) ได้กล่าวว่าชุดการเรียนการสอนมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ในการเรียนการสอนดังนี้ 1) ช่วยให้ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูงเช่นการทำงานของเครื่องกลซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี 2) ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาเพราะชุดการเรียนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 4) ช่วยสร้างความพร้อมความมั่นใจแก่ผู้สอนเพราะชุดการเรียนที่ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที 5) ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ผู้สอนชุดการเรียน

สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลาไม่ว่าอาจารย์ผู้สอนจะมีสภาพหรือความขัดแย้งทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด 6) ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอนเนื่องจากชุดการเรียนทำหน้าที่ถ่ายถอดแทนครูแม้ครูจะพูดหรือสอนไม่เก่งผู้เรียนก็สามารถเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการเรียนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว 7) ในกรณีที่ขาดครูครูคนอื่นก็สามารถสอนแทนได้โดยการใช้ชุดการเรียน ทั้งนี้เพราะมีเนื้อหาวิชาอยู่ภายในชุดการเรียนแล้วซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนสามารถสอนแทนได้โดยไม่ต้องเตรียมตัวมาก

สรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยจัดไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการเมืองการปกครองกลุ่มสาระการพัฒนาสังคมคือคำชี้แจงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการสอนใบงานแบบฝึกหัดและแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจส่วนต่าง ๆ ของชุดการเรียนเพราะได้อธิบายไว้อย่างละเอียดทุกขั้นตอนทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและทำด้วยตนเองได้

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2544, น. 31) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดพฤติกรรมด้านพุทธพิสัยซึ่งเป็นสมรรถภาพทางด้านสมองหรือปัญญาของบุคคลในการเรียนรู้ต่าง ๆ แบ่งเป็น 6 ระดับเรียงตามลำดับขั้นตอนการเกิดพฤติกรรมจากขั้นต่ำสุดถึงขั้นสูงสุดซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ดังนี้

2.5.1.1 ความรู้ - ความจำ

ความรู้- ความจำหมายถึงความสามารถทางสมองในการทรงไว้หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับไว้ในสมองได้อย่างถูกต้องแม่นยำจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1) ความรู้ในเนื้อเรื่องเป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเรื่องราวทั้งหลายแบ่งคำถามที่วัดออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1) ศัพท์และนิยามได้แก่คำถามเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ คำนิยามคำจำกัดความต่าง ๆ คำถามประเภทนี้มักจะถามสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ถามชื่อถามคำแปลหรือความหมายที่ตรงข้ามถามตัวอย่างถามนิยามคำจำกัดความอักษรย่อ

1.2) กฎและความจริงได้แก่คำถามเกี่ยวกับสูตรกฎเรื่องราวข้อเท็จจริงใจความหรือรายละเอียดของเนื้อหาต่าง ๆ คำถามประเภทนี้มักถามเกี่ยวกับสูตรกฎหรือทฤษฎีความจริงเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเนื้อเรื่องจำนวนปริมาณขนาดสถานที่เวลาที่เดือนปีคุณสมบัติหน้าที่ความสำคัญวัตถุประสงค์สาเหตุและผลประโยชน์และโทษ

2) ความรู้ในวิธีดำเนินการเป็นการถามวิธีและปฏิบัติต่าง ๆ แบบแผนประเพณีขั้นตอนของการปฏิบัติทั้งหลายแบ่งคำถามที่ใช้ถามออกเป็น 5 ประเภทคือ

2.1) เกี่ยวกับระเบียบแบบแผนได้แก่การถามเกี่ยวกับวิธีประพฤติกฎปฏิบัติตามระเบียบประเพณีวัฒนธรรมของสังคัมรวมทั้งแบบแผนการปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ที่คนส่วนใหญ่นิยมปฏิบัติคำถามชนิดนี้จะถามเกี่ยวกับแบบแผนแบบฟอร์มคำสุภาพราชาศัพท์ธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

2.2) เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนและแนวโน้มได้แก่คำถามขั้นตอนของการปฏิบัติและการหาความเอนเอียงหรือแนวโน้มของสิ่งที่จะเป็นไปมักจะถามเกี่ยวกับลำดับขั้นหรือขั้นตอนในการปฏิบัติลำดับเวลาของเหตุการณ์หรือเรื่องราว

2.3) เกี่ยวกับการจัดประเภทได้แก่ การถามเกี่ยวกับความสามารถในการจำแนกแจกแจงชนิดการจัดหมวดหมู่หรือประเภทของสิ่งของเรื่องราวโดยยึดเกณฑ์หรือวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นหลักคำถามชนิดนี้มักจะถามเกี่ยวกับชนิดหรือประเภทสิ่งที่อยู่ในประเภทหรือกลุ่มเดียวกันสิ่งที่แตกต่างจากกลุ่ม

2.4) เกี่ยวกับเกณฑ์ได้แก่คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการจำจดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ หรือข้อกำหนดที่ยึดเป็นหลักสำหรับพิจารณาวินิจฉัยข้อเท็จจริงการกระทำเรื่องราวต่าง ๆ ว่าคืออะไรใช้สำหรับตัดสินสิ่งใดคำถามประเภทนี้มักจะถามถึงลักษณะหรือคุณสมบัติที่ใช้พิจารณาหรือชี้ขาดเปรียบเทียบข้อแตกต่าง

2.5) เกี่ยวกับวิธีการได้แก่การวิธีปฏิบัติหรือกรรมวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้ได้ผลลัพธ์หรือเกิดผลตามที่ต้องการโดยถามถึงวิธีการที่ใช้กันแพร่หลายจนทำให้ได้ผลที่มีประสิทธิภาพคำถามชนิดนี้มักจะถามเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติแนวทางการแก้ปัญหาการเปรียบเทียบหรือเลือกวิธีที่เหมาะสม

3) ความรู้รวบยอดในเรื่องเป็นการถามความสนใจในการจัดจำข้อสรุปหรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักเกณฑ์ร่วมเพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลักหรือหัวใจของเนื้อหานั้น ๆ คำถามความรวบยอดมี 2 ชนิดคือ

3.1) เกี่ยวกับหลักการวิชาการและการขยายได้แก่การถามสาระสำคัญ ๆ ของเรื่องที่ได้มาจากการสรุปลักษณะปลีกย่อยหรือรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมทั้ง

ความสามารถในการนำหลักเหล่านั้นไปสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสิ่งอื่นคำถามประเภทนี้มักจะถามเกี่ยวกับหลักสรุปการขยายหลักไปสู่สภาพอื่น

3.2) เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้างได้แก่การถามความสามารถในการโยงความสัมพันธ์จากรายละเอียดหรือหลักวิชาต่าง ๆ มาลงสรุปเป็นเนื้อหาสาระสำคัญจนตั้งเป็นเกณฑ์ทฤษฎีหรือ โครงสร้างที่มีลักษณะร่วมกันแนวคำถามมักจะถามเกี่ยวกับลักษณะร่วมหลักวิชาที่ยึดร่วมกัน

2.5.1.2 ความเข้าใจ

ความเข้าใจหมายถึงความสามารถในการนำความรู้ความจำไปตัดแปลงปรับปรุงเพื่อให้สามารถจับใจความอธิบายหรือเปรียบเทียบย่อเรื่องราวความคิดข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทั้งยังสามารถอธิบายและเปรียบเทียบสิ่งที่มีลักษณะและสภาพคล้ายคลึงเป็นทำนองเดียวกับของเดิมได้บุคคลที่มีความเข้าใจในสิ่งใดจะสามารถแปลความหมายหรือตีความหรือขยายความเกี่ยวกับสิ่งนั้นได้คำถามที่ใช้ความเข้าใจแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิดคือ 1) การแปลความได้แก่คำถามที่ให้อธิบายความตามลักษณะและนัยของเรื่องราวต่าง ๆ โดยให้แปลเรื่องราวเดิมออกมาเป็นคำพูดใหม่ลักษณะใหม่ตามเลศนัยเดิมคำถามแบบนี้มักถามเกี่ยวกับการแปลคำกลุ่มคำประโยคข้อความแปลภาพสัญลักษณ์ต่างรายการกราฟการยกตัวอย่างการเปรียบเทียบเปรียบเทียบต่าง ๆ 2) การตีความเป็นการถามความสามารถในการโยงความสัมพันธ์ของรายละเอียดต่าง ๆ ของเรื่องราวเพื่อนำมาอธิบายเรียบเรียงบันทึกในแง่มุมใหม่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการค้นหาเปรียบเทียบรายละเอียดและสิ่งที่เป็นเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อความหมายแล้วนำสิ่งที่แปลความได้นั้นมาเปรียบเทียบพิจารณาต่ออีกขั้นหนึ่งการถามการตีความหมายมักจะถามเกี่ยวกับการตีความเรื่องตีความข้อเท็จจริง 3) การขยายความเป็นการถามความหมายในการใช้ข้อเท็จจริงหรือสภาพในปัจจุบันไปพยากรณ์หรือขยายความคิดคาดคะเนข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไกลจากที่เป็นอยู่อย่างสมเหตุ สมผลเข้าใจในแง่การขยายความอาจจะให้เรื่องราวเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงทั้งไปให้ไกลไปข้างหน้าและข้างหลังหรือเบื้องหลังจึงมักถามเกี่ยวกับการคาดคะเนพยากรณ์แนวโน้มความคิดการขยายความแบบสมมุติ

2.5.1.3 การนำไปใช้

การนำไปใช้หมายถึงความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจที่มีในเรื่องราวข้อเท็จจริงวิธีต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันหรือในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันการนำไปใช้จัดเป็นความสามารถขั้นสูงกว่าความจำความเข้าใจโดยต้องสามารถที่จะนำความจำและความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นสูตรกฎทฤษฎีหรือรายละเอียดทั่ว ๆ ไปไปใช้แก้ปัญหาที่มีลักษณะผิดแผกแตกต่างจากที่เคยพบเห็นมาคำถามที่ใช้ในการความสามารถใน

การนำไปใช้มักจะถามเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี่การนำหลักวิชาไปแก้ปัญหาหรือไปใช้เป็นหลักปฏิบัติกรนำความรู้ไปอธิบายหลักวิชาหรือยกตัวอย่างและการถามเหตุผลของปฏิบัติ

2.5.1.4 การวิเคราะห์

การวิเคราะห์หมายถึงความสามารถในการแยกหารายละเอียดหาประเด็นของเรื่องราวเหตุการณ์การกระทำความจริงต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณาไตร่ตรองเปรียบเทียบหาสาระหรือแก่นสารหลักการความเกี่ยวข้องหรือหามูลเหตุหรือต้นกำเนิดของสิ่งนั้น ๆ ลักษณะของการวิเคราะห์คือการใช้วิจารณ์ญาณเพื่อไตร่ตรองนั่นเองคำถามประเภทนี้แบ่งเป็น 3 ชนิดคือ

1) วิเคราะห์ความสำคัญเป็นคำถามที่ต้องการให้เด็กค้นหาคุณลักษณะที่เด่นชัดของเรื่องราวความคิดการกระทำหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ คำถามประเภทนี้มักถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญวัตถุประสงค์สาระสำคัญหัวใจของเรื่องสาเหตุต้นกำเนิด

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นคำถามเกี่ยวกับการค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของเรื่องราวของเหตุการณ์ว่าพวกพัวเกี่ยวโยงกันอย่างไรมากน้อยเพียงใดรวมทั้งผลที่เกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ลักษณะคำถามมักเกี่ยวกับความสอดคล้องสัมพันธ์ความขัดแย้งกันเหตุและผลที่ตามมา

3) วิเคราะห์หลักการเป็นการวัดความสามารถเค้าเงื่อนไขหลักที่ยึดถือเทคนิคระเบียบวิธีโครงสร้างของเรื่องราวความคิดคำพูดคำถามแบบนี้มักจะถามลักษณะต่อไปนี่ถามโครงสร้างถามหลักวิธียึดถือ

2.5.1.5 การสังเคราะห์

การสังเคราะห์หมายถึงความสามารถในการรวบรวมผสมผสานสิ่งต่าง ๆ เช่นสิ่งของข้อเท็จจริงรายละเอียดความคิดเพื่อนำมาผลิตหรือทำเป็นสิ่งใหม่หรือเพื่อหาข้อสรุปเป็นข้อยุติการวัดความสามารถในการสังเคราะห์มีอยู่ 3 แบบคือ

1) สังเคราะห์ข้อความเป็นการวัดความสามารถในการแสดงการสื่อสารเพื่อเสนอความคิดเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยข้อความภาพการพูดลักษณะดังกล่าวก็คือการผลิตข้อความบทประพันธ์การเขียนภาพการพูดการวัดความสามารถดังกล่าวนิยมใช้ข้อสอบปฏิบัติเป็นหลักหรือใช้ข้อสอบแบบเรียงเพราะจะช่วยให้การวัดเที่ยงตรงกว่าแบบอื่น ๆ ลักษณะคำถามประเภทนี้มักจะถามเกี่ยวกับให้แต่งบทประพันธ์ให้แต่งเรื่องราวต่าง ๆ หรือการเรียงความให้วาดภาพโดยจำลองความคิดของตน (ไม่ใช่ภาพเหมือนตัวอย่าง) ให้อภิปรายเล่าเรื่อง

2) สังเคราะห์แผนงานเป็นการวัดความสามารถในการผลิตโครงการแผนปฏิบัติหรือการวางแผนกิจกรรมงานต่าง ๆ ว่าจะต้องทำอะไรต้องเตรียมสิ่งใดมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไรต้องเตรียมแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างไรดังนั้นคำถามชนิดนี้จึง

นิยมแบบเดียวกับการสังเคราะห์ข้อความคือใช้วิธีให้เด็กเขียนโครงการต่าง ๆ ออกมาหรือใช้วิธีบรรยายถึงแผนการต่าง ๆ ลักษณะคำถามจึงมักถามเกี่ยวกับการเสนอแผนการการวางแผนกิจกรรม ขั้นตอนการปฏิบัติและปัญหาที่อาจมีรวมทั้งวิธีใด

3) สังเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นความถามที่วัดความสามารถในการเก็บรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อนำมาเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตรวจสอบหาข้อยุติหรือลงสรุปโดยการเชื่อมโยงรายละเอียดเหล่านั้นลักษณะดังกล่าวคือความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์นั่นเองคำถามที่นิยมใช้มักจะเป็นดังนี้ นำรายละเอียดมาตั้งสมมุติฐานใหม่เชื่อมโยงความสัมพันธ์หาข้อสรุปหรือข้อยุติที่เหมาะสม

2.5.1.6 การประเมินค่า

เป็นการวินิจฉัยตีราคาเรื่องราวความคิดการกระทำเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยการสรุปเป็นคุณค่าว่าดี - เลวเหมาะ - ไม่เหมาะอย่างมีหลักเกณฑ์ดังนี้คำถามที่วัดการประเมินค่าจึงเป็นคำถามที่ให้เด็กพิจารณาตัดสินต่าง ๆ บทประพันธ์ผลงานความคิดเห็นตลอดจนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าเหมาะสมหรือดีเลวหรือไม่เหมาะเพราะเหตุใดโดยสามารถใช้คำถามได้ 2 แบบ

1) อาศัยข้อเท็จจริงภายในเป็นคำถามที่ให้ประเมินสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ข้อเท็จจริงรายละเอียดหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินนั่นคือบรรดาเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการตัดสินหรือประเมินนั้นเป็นเรื่องราวหรือเป็นความจริงตามเนื้อหาและหลักวิชาที่ปรากฏอยู่จริงการถามจึงมักจะทำให้ตัดสินหรือประเมินเกี่ยวกับความถูกต้องที่เหมาะสมประสิทธิภาพของวิธีการคุณค่าของผลงานความสมเหตุสมผลของเรื่องวิธีการความคิด

2) อาศัยเกณฑ์ภายนอกเป็นคำถามที่ให้พิจารณาตัดสินต่าง ๆ เช่นเดียวกับแบบนี้เพียงแต่เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาตัดสินนั้นเป็นเกณฑ์ที่ได้มาจากสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากข้อเท็จจริงหรือหลักวิชาการส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวกับแผนทางสังคมลัทธิการปกครองค่านิยมคุณค่าต่าง ๆ ที่เป็นบรรทัดฐานของคนส่วนรวมคำถามประเภทนี้มักจะทำให้ประเมินค่าเกี่ยวกับลักษณะโดยสรุปรวมการเปรียบเทียบความเหมาะสมลักษณะเด่นด้อยการตัดสินตามมาตรฐาน

2.5.2 เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์

เครื่องมือที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์เป็นการวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยซึ่งวัดความสามารถด้านสติปัญญาได้แก่ความสามารถด้านความรู้ - ความจำความเข้าใจการนำไปใช้การวิเคราะห์การสังเคราะห์และการประเมินค่าเครื่องมือที่ใช้วัดคือแบบทดสอบ

พินิจ ฤทธิ์จรูญ (2544, น. 31) แบบทดสอบคือชุดของคำถามหรือกลุ่มงานใด ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อจะชักนำให้ผู้ถูกทดสอบแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาแบบทดสอบสามารถแบ่งออกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้แบ่งดังนี้

2.5.2.1 แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัดแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถภาพด้านสมองแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองเป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอนมีใช้กันทั่วไปในโรงเรียนซึ่งทำให้ครูวัดได้ตรงจุดมุ่งหมายเพราะครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบเอง 2) แบบทดสอบมาตรฐานเป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไปที่ได้มีการหาคุณภาพมาแล้วมีมาตรฐานในการดำเนินการสอบและมาตรฐานในการแปลความหมายของคะแนนซึ่งมีข้อดีคือคุณภาพของแบบทดสอบเป็นที่เชื่อถือได้ทำให้สามารถนำผลไปเปรียบเทียบได้กว้างขวางกว่า

2) แบบทดสอบวัดความถนัดเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอดีตของผู้เรียนเพื่อใช้พยากรณ์หรือใช้ทำนายอนาคตของผู้เรียนโดยอาศัยข้อเท็จจริงในปัจจุบันแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) แบบทดสอบวัดความถนัดเฉพาะอย่างหรือความถนัดพิเศษเป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดความสามารถเฉพาะอย่างเกี่ยวกับอาชีพหรือความสามารถพิเศษเช่นความถนัดทางช่าง ความถนัดทางเครื่องกลความถนัดทางดนตรีกีฬา เป็นต้น 2) แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดความสามารถด้านวิชาการต่าง ๆ เช่นความถนัดด้านภาษาความถนัดด้านคณิตศาสตร์ เป็นต้นแบบทดสอบประเภทนี้ใช้วัดเพื่อพยากรณ์ว่าผู้เรียนจะสามารถเรียนต่อทางด้านใดจึงจะประสบความสำเร็จ

3) แบบทดสอบบุคลิก - สังคมเป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดบุคลิกภาพและการปรับตัวของบุคคลได้แก่แบบทดสอบวัดเจตคติแบบทดสอบวัดความสนใจแบบทดสอบวัดการปรับตัว

2.5.2.2 แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้างแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) แบบทดสอบอัตนัยหรือแบบความเรียง
- 2) แบบทดสอบปรนัยหรือแบบทดสอบแบบให้ตอบสั้น ๆ

2.5.2.3 แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย
- 2) แบบทดสอบเพื่อทำนายหรือพยากรณ์

2.5.2.4 แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) แบบทดสอบวัดความเร็ว

2) แบบทดสอบวัดความสามาถสูงสุด

2.5.2.5 แบ่งตามลักษณะการตอบแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

- 1) แบบทดสอบภาคปฏิบัติ
- 2) แบบทดสอบเขียนตอบ
- 3) แบบทดสอบปากเปล่า

2.5.2.6 แบ่งตามลักษณะและโอกาสในการใช้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) แบบทดสอบย่อย
- 2) แบบทดสอบรวม

2.5.2.7 แบ่งตามเกณฑ์การนำผลการทดสอบไปประเมินแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) แบบทดสอบอิงเกณฑ์
- 2) แบบทดสอบอิงกลุ่ม

2.5.2.8 แบ่งตามสิ่งเร้าแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) แบบทดสอบทางภาษา
- 2) แบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา

2.5.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2.5.3.1 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สมนึก ภัททิยธนี (2546, น. 78-82) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าหมายถึงแบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้วซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือแบบทดสอบที่ครูสร้างกับแบบทดสอบมาตรฐานแต่เนื่องจากครูต้องทำหน้าที่วัดผลนักเรียนคือเขียนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ตนได้สอนซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับแบบทดสอบที่ครูสร้างและมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้ 1) ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียงลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรีเขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นแต่ละคน 2) ข้อสอบแบบกาถูก-ผิดลักษณะทั่วไปคือข้อสอบแบบกาถูก-ผิดคือข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือกแต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิดใช่-ไม่ใช่จริง-ไม่จริงเหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น 3) ข้อสอบแบบเติมคำลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยคหรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้นั้นเพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง 4) ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ ลักษณะทั่วไปข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับ

ข้อสอบแบบเติมคำแต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบคำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5) ข้อสอบแบบจับคู่ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือข้อความแยกจากกันเป็น 2 ชุดแล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6) ข้อสอบแบบเลือกตอบลักษณะทั่วไปข้อสอบแบบเลือกตอบนี้จะประกอบด้วย 2 ตอนตอนนำหรือคำถามกับตอนเลือกในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวงปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้นักเรียนพิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่น ๆ และคำถามแบบเลือกตอบที่ดีนิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกันดูเผิน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมดแต่ความจริงมีน้ำหนักถูกมากน้อยต่างกัน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, น. 96) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทำนองเดียวกันว่าหมายถึงแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้วซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอกับให้นักเรียนปฏิบัติจริง

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 122-123) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ในเนื้อหาและจุดประสงค์ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นเครื่องมือหลักของการวัดผล

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540, น. 28) ได้สรุปให้แนวคิดได้ว่าแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลเป็นแบบทดสอบวัดความเชิงวิชาการมักใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเน้นการวัดความรู้ความสามารถในอดีตหรือในสภาพปัจจุบันของแต่ละบุคคล

จากความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงแบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถทางการเรียนด้านเนื้อหาด้านวิชาการและทักษะต่าง ๆ ของวิชาต่าง ๆ

2.5.4 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2538, น. 146) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่าเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนไปแล้วซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอกับให้นักเรียนปฏิบัติจริงซึ่งแบ่งแบบทดสอบประเภทนี้เป็น 2 ประเภทคือ 1) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองหมายถึงแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูผู้สอนเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียนแบ่งออกเป็น 2 ชนิด

คือ 1.1) แบบทดสอบอัตนัยเป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้แล้วผู้ตอบเขียน โดยแสดงความรู้ ความคิดเจตคติได้อย่างเต็มที่ 1.2) แบบทดสอบปรนัยหรือแบบให้ตอบแบบสั้น ๆ อัตนัยเป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอนเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบอัตนัยแบบทดสอบนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบคือแบบทดสอบถูกผิดแบบทดสอบเติมคำแบบทดสอบจับคู่และแบบทดสอบเลือกตอบ 2) แบบทดสอบมาตรฐานหมายถึงแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูที่สอนวิชานั้นแต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้งจนมีคุณภาพดีจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้นสามารถใช้หลักและเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ ก็ได้แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบบอกถึงวิธีการและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วยทั้งแบบทดสอบของครูและแบบทดสอบมาตรฐานจะมีวิธีการในการสร้างข้อคำถามที่เหมือนกันเป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านดังนี้ 2.1) วัดด้านการนำไปใช้ 2.2) วัดด้านการวิเคราะห์ 2.3) วัดด้านการสังเคราะห์ 2.4) วัดด้านการประเมินค่า

2.5.5 การสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.5.5.1 วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะเป็นกรอบในการออกข้อสอบโดยระบุจำนวนข้อสอบในแต่ละเรื่องและพฤติกรรมที่ต้องจะวัดไว้

2.5.5.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2.5.5.3 โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดข้อสอบที่จะใช้วัดว่าเป็นแบบใดโดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนแล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

2.5.5.4 เขียนข้อสอบผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรและให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

2.5.5.5 ตรวจสอบข้อสอบเพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรผู้ออกข้อสอบ ต้องพิจารณาทบทวนตรวจทานข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อ

2.5.5.6 จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลองเมื่อตรวจทานข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อความทั้งหมดจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ (Direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

2.5.5.7 ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริงโดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริงแล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพโดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบส่วนใหญ่ นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อไป

2.5.5.8 จัดทำแบบสอบจริงจากผลการวิเคราะห์ข้อสอบหากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือคุณภาพไม่ดีพออาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้ดีขึ้นแล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งวัดพฤติกรรมด้านความรู้หรือพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถทางสมองซึ่งมีการพัฒนาจากระดับง่ายไปสู่พฤติกรรมที่ยุ่ยากซับซ้อนและในการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดพฤติกรรมด้านความรู้ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบเป็นรูปแบบปรนัยโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้ง 6 เรื่อง

2.6 ความพึงพอใจ

2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

อรุณ รักธรรม (2527, น. 228 - 232) ได้กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจหมายถึงการสร้างภาวะทางใจในลักษณะของการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จด้วยตั้งใจและความเต็มใจทำซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากแรงจูงใจ

กิตติมา ปรีดีติลล (2529, น. 321 - 322) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่ที่ต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงานและผู้ปฏิบัติงาน นั้นได้รับการตอบสนองความต้องการนั้นของเขาได้

สลใจ วิบูลกิจ (2543, น. 42) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึงสภาพอารมณ์ของคนที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการทำงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้นได้

ดำรงศักดิ์ ไชยแสน (2542, น. 16 - 17) ได้สรุปว่าความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานของแต่ละคนที่มีต่องานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานสามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้หมายถึงความรู้สึกพอใจชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องการดำเนินกิจกรรมนั้นจนบรรลุผลสำเร็จ

ฉวีรัตน์ ลาภมูล (2546, น. 7) กล่าวว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหมายถึงความรู้สึกที่สามารถประเมินค่าได้ของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานที่ทำอยู่ซึ่งครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของงาน

Wallerstein (1971, p.256) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก กระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนแต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้นการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบ ที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจนั้น

Good (1973, P. 161) ได้กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง สภาพคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติที่บุคคลมีต่องานนั้น ๆ

จากความหมายความพึงพอใจที่มีผู้ให้ความหมายไว้ตามข้างต้นพอสรุปได้ว่าความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีหรือมีทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลที่มีต่องานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวกซึ่งได้รับการตอบสนองตามที่ตนเองต้องการและหากตนเองไม่ได้รับในสิ่งที่ต้องการก็จะไม่เกิดความพึงพอใจดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนจึงหมายถึงความรู้สึกพอใจชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

2.6.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

จากการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ก็ตามจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้น ๆ เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นักการศึกษา จึงได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการทำงานดังนี้

Herzberg (1959, pp. 71 -77 ; อ้างถึงใน ดำรงศักดิ์ ไชยแสน, 2542, น. 21 -22) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดแรงจูงใจเรียกว่า The Motivation Hygiene

Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานเช่นความสำเร็จของงานความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นต้น 2) ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงานเช่นเงินเดือนโอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคตสถานะของอาชีพสภาพการทำงาน เป็นต้น

McGregor (1960, pp. 33 - 58 ; อ้างถึงใน ศุภศิริ โสภากฤต, 2554, น. 54) ได้ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์และได้อธิบายธรรมชาติของมนุษย์ไว้ว่ามี 2 ประเภทคือ 1) คนประเภท เอกซ์ (X) มีลักษณะดังต่อไปนี้ 1.1) มีสัญชาตญาณในการหลีกเลี่ยงงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ 1.2) มีความรับผิดชอบน้อย 1.3) ชอบใช้คำสั่ง 1.4) มีความปรารถนาให้ตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัย 2) คนประเภทวาย (Y) มีลักษณะดังต่อไปนี้ 2.1) ชอบการทำงานเห็นว่าการทำงานเป็นของสนุกเหมือนของเล่นหรือเป็นการพักผ่อน 2.2) มีความรับผิดชอบในการทำงาน 2.3) มีความทะเยอทะยานและความกระตือรือร้น 2.4) สั่งการตนเองและควบคุมตนเองได้ 2.5) มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานและองค์การพัฒนาวิธีการทำงาน 2.6) ปรารถนาด้านเกียรติยศชื่อเสียงความสมหวังในชีวิต

Maslow (1970, pp. 69 - 80) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) โดยตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า “มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วความต้องการสิ่งอื่น ๆ จะเกิดขึ้นมาอีกตามความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกันความต้องการหนึ่งอาจจะไม่ทันหมดไปความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้” ความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้นดังนี้ 1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ได้แก่อาหารอากาศที่อยู่อาศัยยารักษาโรคเครื่องนุ่งห่มความต้องการทางเพศ 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงในชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคตความเจริญก้าวหน้าอบอุนใจ 3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต้องการให้สังคมยอมรับต้องการความเป็นมิตรความรักจากเพื่อนร่วมงาน 4) ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs) มีความอยากเด่นและมีชื่อเสียงในสังคมมีคณยก่องสรรเสริญมีความเป็นอิสระภาพ 5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์อยากให้ตนเองประสบความสำเร็จทุกอย่างในชีวิตเมื่อนำแนวคิดข้างต้นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับครูซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองอันทำให้เกิดความภาคภูมิใจตลอดจนการได้รับการยกย่องชมเชยทำให้ได้ประสบการณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

2.6.3 การวัดความพึงพอใจ

เนื่องจากความพึงพอใจเป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งการจะวัดค่าบุคคลมีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจจึงมีความจำเป็นที่จะสร้างเครื่องมือที่ช่วยในการวัดทัศนคตินั้นซึ่ง

ภนิกา ชัยปัญญา (2542, น. 28) ได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจว่า สามารถกระทำได้หลายวิธีดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งทำได้ในลักษณะที่กำหนดค่าให้เลือกตอบ หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ โดยทั่วไปนิยมใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ และประเด็นการวัดความพึงพอใจเป็นในทางบวก คะแนนจะเป็นดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจ มาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจ น้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจในทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีแบบแผน

สรุปได้ว่าการวัดความพึงพอใจเป็นการตรวจสอบทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งสามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายแบบเช่นวิธีการสังเกตการสัมภาษณ์การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

2.7 บริบทสถานศึกษา

2.7.1 บริบทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดประกาศจัดตั้งโดยกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2537 โดยครั้งแรกอาศัยอาคารที่ว่าการอำเภอเป็นสำนักงานชั่วคราวในการประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2537

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างอาคารห้องสมุดประชาชนอำเภอโพธิ์ชัยโดยขออนุญาตใช้พื้นที่ภายในบริเวณที่ว่าการอำเภอโพธิ์ชัยจำนวน 1 ไร่ 54 ตารางวา เป็นสถานที่ในการก่อสร้างห้องสมุดประชาชนอำเภอโพธิ์ชัยเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมและประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน

ที่ตั้งปัจจุบันตั้งอยู่บ้านขามเปี้ย หมู่ที่ 2 ถนนจรจัญญ์ ตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีอาคารสำนักงาน 1 หลังห้องสมุดประชาชน 1 หลัง

ปัจจุบันศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งพัฒนาบริเวณพื้นที่บริการประชาชนและพัฒนาอาคารสถานที่ห้องเก็บพัสดุสื่อการเรียนการสอนซึ่งการพัฒนาดังกล่าวได้ใช้เงินงบประมาณจากทางราชการและได้รับการบริจาคสนับสนุนจากชุมชนผู้เรียนผู้รับบริการในพื้นที่อำเภอโพธิ์ชัยปัจจุบันมีครูและบุคลากรจำนวน 33 คน โดยมีนางอำนวยสวัสดิ์เชื้อเป็นผู้บริหารคนปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยดำเนินงานภายใต้พันธกิจดังนี้ 1) จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) สร้างและกระจายโอกาสการเรียนรู้เพื่อยกระดับการศึกษาให้กับประชากรวัยแรงงาน 3) จัดและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) จัดส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) จัดและส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

เรา อินทรกำแหง (2553, น. 29 - 31) พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตด้านนาฏศิลป์เรื่อง โขนละครและระบำรำฟ้อนสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนของกลุ่มทดลองกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 54 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สูตร E1/E2 ตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน และหาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนของกลุ่มทดลอง

พบว่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตด้านนาฏศิลป์เรื่อง โจนละครและระบำรำฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ระหว่างก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

เอมอร บริบูรณ์ (2553, น. 94 - 98) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เพื่อสร้างและหาคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้รับการสุ่มมาด้วยวิธีการจับฉลากจากห้องเรียนตามสภาพจริง เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่จัดการรู้เรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แผนการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แผนจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดทักษะการคิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนแบบพหุคูณ พบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.75/84.80 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ของนักศึกษาที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภาภรณ์ ช่างถม (2553, น. 116 - 123) ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาปีปทุม เพื่อสำรวจความคิดเห็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 45 คน และภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 10 คน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียน

วาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 45 คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 จุดประกายความสนใจ ขั้นที่ 2 วางแผนเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ลงมือเรียนรู้ตามแผน ขั้นที่ 4 นำเสนอข้อมูลการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 จัดทำชิ้นงานเพื่อรายงานผลการเรียนรู้ พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงพลังของภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถก้าวสู่สังคมเรียนรู้ได้อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของความเป็นไทย มีความรักความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาในท้องถิ่น และบ้านเกิดของตนเอง

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Powell (2003, pp. 183-191) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นหลักในการสอน เพื่อศึกษาผลการทดสอบก่อนและหลัง โดยทำให้เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนดีขึ้น พบว่าผลการศึกษาที่ดีขึ้นเนื่องจากการปรับปรุงการเรียนการสอน

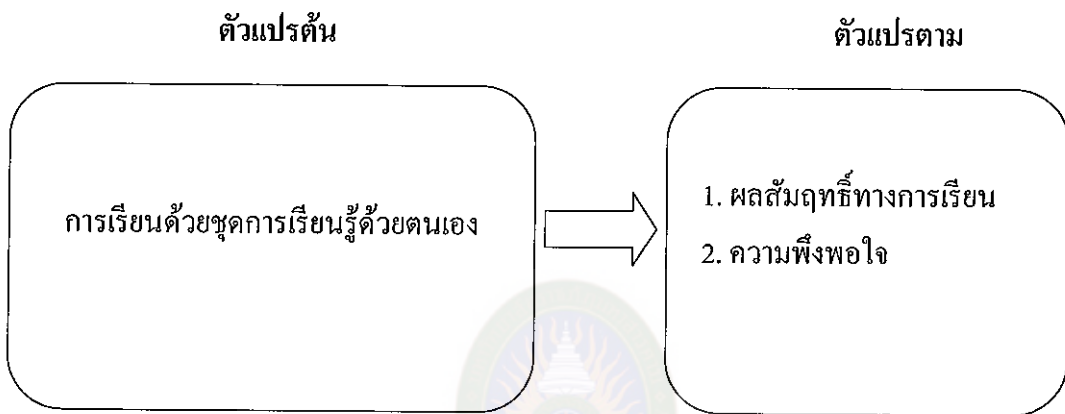
Wilson (1996, p. 416) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการใช้ชุดการสอนของผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนของผู้ที่เรียนช้าด้านคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวการลบผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนยอมรับว่าการใช้ชุดการสอนมีผลดีมากกว่าการสอนตามปกติอันเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถแก้ปัญหการสอนที่อยู่ในหลักสูตรคณิตศาสตร์สำหรับผู้เรียนที่เรียนช้า

Anderson (1982, p. 4795) ได้ทำการวิจัยในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่ประกอบเป็นครูสังคมระดับประถมศึกษา จำนวน 70 คน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพบว่า ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดีและสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้และยังส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนของผู้เรียนอีกด้วยดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมาเป็นส่วนในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการเมืองการปกครองกลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครองกลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการ
พัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาเชิงทดลอง (Experimental Research) ได้
ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือวิจัย
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
ร้อยเอ็ด ในเขตตำบลขามเฒ่า ปีการศึกษา 2556 จำนวน 183 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา
สังคมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงาน
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ในเขตตำบลขามเฒ่า ปีการศึกษา
2556 จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีเวลาเรียนน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 30 โดยการเลือกแบบ
เจาะจง

3.2 เครื่องมือวิจัย

3.2.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 40 ข้อ

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 15 ข้อ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.3.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาทฤษฎีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากเอกสาร ตำรา

3.3.1.2 ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ

3.3.1.3 วิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา สค 31001 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในบทที่ 4 เรื่อง การเมืองการปกครอง ที่นำมาสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3.1.4 ดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยยึดเนื้อหาตามหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนด ซึ่งกำหนดหน่วยการเรียนรู้ได้ 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พัฒนาการของระบบประชาธิปไตยของประเทศ

ต่าง ๆ ในโลก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หลักธรรมาภิบาล

โดยจัดทำเป็นสื่อเอกสาร การแนะนำวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิธีการเรียน
แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ บอกระยะสำคัญในหน่วยการเรียนรู้ นำเสนอเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ ใบ
งาน แบบฝึกหัดแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3.3.1.5 นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและ
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้
และความเหมาะสมของสื่อโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง	เหมาะสมมาก
3 หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1 หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลระดับความเหมาะสม ใช้เกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม
ศรีสะอาด, 2541, น. 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านประกอบด้วย

- 1) ดร.อุทัย กมลศิลป์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหนองพอกจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
- 2) นายณัฐกิตติ์ นาทา วุฒิ ศษ.ม. สาขาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ครู
โรงเรียนสามหมอนโนนทัน จังหวัดชัยภูมิ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
- 3) นางวริน ภูสิม วุฒิ ค.ม. สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตำแหน่งครู
ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบรบือ ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรม
- 4) นายธเนศ ไบปก ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนเชียงใหม่พัฒนา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

5) นางนิภารัตน์ ธรรมสาร วุฒิกศ.ม. สาขาวัดผลและประเมินผลการศึกษา
ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนชุมชนเชียงใหม่พัฒนา จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการ
วิจัย

3.3.1.6 นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
และนำชุดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข เพื่อหาข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้ ก่อนนำไปใช้ในการ
การวิจัยต่อไป ซึ่งชุดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 5.00

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการ
พัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา สก 31001 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยยึดกรอบสาระการเรียนรู้ตามหลัก
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมีกระบวนการสร้าง
ดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาเนื้อหาตามหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา สาระสำคัญ และตัวชี้วัด
ของบทเรียนเพื่อสร้างแบบทดสอบ

3.3.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ
จากเอกสารตำรา (สมนึก ภัททิยชนี, 2544)

3.3.2.3 สร้างแบบทดสอบ ชนิด 4 ตัวเลือกให้ครอบคลุมหลักสูตรเนื้อหาสาระทั้ง 6
เรื่อง ได้ข้อสอบจำนวน 60 ข้อ ใช้จริง 40 ข้อ โดยมีสัดส่วนของข้อสอบ จำแนกตามระดับพฤติกรรม
ที่ต้องการวัด ดังนี้

ตารางที่ 3.1

การจำแนกระดับพฤติกรรม

ชุดที่	หน่วยการเรียนรู้	ระดับพฤติกรรม				รวม	ใช้จริง
		รู้จำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์		
1	หน่วยที่ 1 การปกครอง	3	3	2	2	10	8
	ระบอบประชาธิปไตย	(2)	(2)	(2)	(2)		
	หน่วยที่ 2 การปกครอง	3	3	2	2	10	6
	ระบอบเผด็จการ	(2)	(2)	(1)	(1)		
2	หน่วยที่ 3 พัฒนาการของ						6
	ระบบประชาธิปไตยของ	3	3	2	2	10	
	ประเทศต่าง ๆ	(2)	(2)	(1)	(1)		
	ในโลกล						
3	หน่วยที่ 4 เหตุการณ์						7
	สำคัญทางการเมือง การ	3	3	2	2	10	
	ปกครองของประเทศไทย	(2)	(2)	(2)	(1)		
	หน่วยที่ 5 เหตุการณ์						6
	สำคัญทางการเมือง การ	3	3	2	2	10	
	ปกครองของโลกที่ส่งผล	(2)	(2)	(1)	(1)		
	กระทบต่อประเทศไทย						
4	หน่วยที่ 6 หลักธรรมมาถิ	2	3	2	3	10	7
	บาล	(1)	(2)	(1)	(3)		
	รวม					60	40

หมายเหตุ : ( ) นำไปใช้จริง

3.3.2.4 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านตรวจพิจารณาและประเมินในด้านความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และความถูกต้องเชิงภาษาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้จริง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้จริง

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้จริง

3.3.2.5 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามของแบบทดสอบชุดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) สมนึก ภัททิยธนี (2546, น. 220) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

3.3.2.6 นำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ IOC ไปทดลองใช้ (Try -Out) กับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านการเรียนวิชาสังคมศึกษามาแล้ว จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.3.2.7 นำกระดาษคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนโดยให้ข้อถูกได้ 1 คะแนนข้อผิดหรือข้อไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ข้อได้ 0 คะแนนหลังจากการตรวจกระดาษคำตอบและรวบรวมคะแนนแล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบรายข้อโดยใช้วิธีวิเคราะห์ตามแบบ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80

3.3.2.8 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Lovett ได้ค่าเท่ากับ .910

3.3.2.9 จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วจำนวน 40 ข้อ เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองต่อไป

3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย ระดับ ม.ปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารการสร้างเครื่องมือในการวิจัยของบุญชมศรีสะอาด (2545, น. 66-74) และสมนึก ภัททิยธนี (2544, น. 36)

3.3.3.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวกับเจตคติและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
4 หมายถึง	พึงพอใจมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
3 หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
2 หมายถึง	พึงพอใจน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
1 หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลระดับความพึงพอใจ ใช้เกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, น. 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	พึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง	พึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

3.3.3.3 นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจพร้อมแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3.3.4 นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่ไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) (สมนึก กัททิษฐี, 2546, น. 220) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

3.3.3.5 นำแบบวัดความพึงพอใจที่มีค่า (IOC) ตามเกณฑ์ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอีกครั้ง และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ขั้นเตรียม ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แก่กลุ่มเป้าหมายก่อนการเก็บข้อมูล

3.4.2 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4.2.2 การดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จัดรูปแบบตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง และในสัปดาห์ที่ 7 ทำการทดสอบหลังเรียน

3.4.2.3 เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนจบทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4.2.4 สอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.4.2.5 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ตามเกณฑ์ 80/80

3.5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มเป้าหมาย ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบสมมุติฐาน

3.5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.1.1 หาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ E_1 / E_2 โดยใช้สูตร E_1 / E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2521, น. 51)

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad (3-1)$$

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100 \quad (3-2)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	ΣX	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัด
	ΣF	แทน	คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

3.6.1.2 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยวิธีของ Rovinelli and Hambleton (สมนึก ภัททิยธนี, 2544, น. 221)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N} \quad (3-3)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อสอบ
	ΣR	แทน	ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร B (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 94)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2} \quad (3-4)$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	n_1	แทน	จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

3) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 92)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1)(\sum X_i - C^2)} \quad (3-5)$$

เมื่อ r_{cc} แทน ค่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

K แทน จำนวนข้อสอบ

X_i แทน คะแนนแต่ละคน

C แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

4) การหาค่าความยากง่าย (ยูทริ ไกรวรรณ, 2545, น. 164 - 166) โดยการ

ใช้สูตร

$$P = \frac{R}{N} \quad (3-6)$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

3.6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.6.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 101)

$$p = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-7)$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.6.2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 101)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-8)$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียน

3.6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (3-9)$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวม

3.6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test (Dependent Sample) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad (3-10)$$

เมื่อ $df = n - 1$

D = ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

n = จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการ
พัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ร้อยละของผลคะแนนการประเมินระหว่างเรียน
E_2	แทน	ร้อยละของคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t (Dependent Samples)

4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่ม
สาระการพัฒนาศักยภาพสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วย
ตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดและ
แผนผังความคิด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตารางที่ 4.1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของคะแนนผลการประเมินระหว่างเรียนและการทดสอบหลังเรียน

รายการคะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประเมินระหว่างเรียน	25	40	32.12	1.16	80.00 (E ₁)
ทดสอบหลังเรียน	25	40	32.44	1.52	82.10 (E ₂)

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินระหว่างเรียนเท่ากับ 32.12 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 32.44 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.10 ดังนั้น ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสิทธิภาพ (E₁/E₂) เท่ากับ 80.00/82.10

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติทดสอบค่า t-test (Paired Sample)

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	25	17.92	1.52	19.170
หลังเรียน	40	25	32.44	3.65	

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักศึกษาที่เรียน โดยใช้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา	3.87	0.23	มาก
ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและสื่อการสอน	3.95	0.24	มาก
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	4.10	0.36	มาก
รวม	3.97	0.18	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$; S.D. = 0.18) เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = 0.36) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.95$; S.D. = 0.24) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.87$; S.D. = 0.23) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีเนื้อหาจากง่ายไปยาก	3.44	0.50	ปานกลาง
2. เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.24	0.43	มาก
3. เนื้อหาเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	4.00	0.70	มาก
4. เรื่องที่เรียนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	3.92	0.75	มาก
5. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.76	0.43	มาก
รวม	3.87	0.23	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$; S.D. = 0.23) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ ดังนี้ ข้อ 2 เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ($\bar{X} = 4.24$; S.D.= 0.43) ข้อ 3 เนื้อหาเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.00$; S.D. = 0.70) ข้อ 4 เรื่องที่เรียนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.92$; S.D. = 0.75) ข้อ 5 สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 3.76$; S.D. = 0.43) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 1 มีเนื้อหาจากง่ายไปหามาก ($\bar{X} = 3.44$; S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและสื่อการสอน

ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและสื่อการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. คำอธิบายการใช้เอกสารชัดเจนเข้าใจง่าย	4.40	0.50	มาก
2. คำถามและคำตอบในแบบทดสอบชัดเจนเข้าใจง่าย	4.44	0.48	มาก
3. กิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรมน่าสนใจและมีคุณค่า	3.36	0.45	ปานกลาง
4. มีความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	3.72	0.68	มาก
5. มีวิธีสอนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามการเรียนการสอน	3.84	0.50	มาก
รวม	3.95	0.24	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและสื่อการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$; S.D. = 0.24) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ ดังนี้ ข้อ 2 คำถามและคำตอบในแบบทดสอบ

ชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.44$; S.D. = 0.48) ข้อ 1 คำอธิบายการใช้เอกสารชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.40$; S.D. = 0.50) ข้อ 5 มีวิธีสอนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.84$; S.D. = 0.50) ข้อ 4 มีความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.72$; S.D. = 0.46) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 3 กิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรมน่าสนใจและมีคุณค่า ($\bar{X} = 3.36$; S.D. = 0.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีการทดสอบย่อย ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้	4.48	0.50	มาก
2. วัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของตนเอง ทำให้ทราบความก้าวหน้า	4.68	0.47	มากที่สุด
3. เครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลทุกครั้งชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	3.84	0.68	มาก
4. ผู้เรียนพอใจเมื่อทำกิจกรรมจากเอกสารประกอบการเรียนเสร็จแล้วทราบผลทันที	3.36	0.48	ปานกลาง
5. ผู้เรียนพอใจในการวัดผลและประเมินผล	4.16	0.62	มาก
รวม	4.10	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = 0.36) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ ดังนี้ ข้อ 2 วัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของตนเอง ทำให้ทราบความก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.68$; S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ คือข้อ 1 มีการทดสอบย่อย ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$; S.D. = 0.50) ข้อ 5 ผู้เรียนพอใจในการวัดผลและประเมินผล

($\bar{X} = 4.16$; S.D. = 0.62) ข้อ 3 เครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลทุกครั้งชัดเจนและมี
ประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.84$; S.D. = 0.68) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 4 ผู้เรียนพอใจ
เมื่อทำกิจกรรมจากเอกสารประกอบการเรียนเสร็จแล้วทราบผลทันที ($\bar{X} = 3.36$; S.D. = 0.48)
ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.00/82.10 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80/80

5.1.2 นักศึกษาที่เรียน โดยใช้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$; S.D. = 0.18)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.00/82.10 หมายความว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 82.10 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 80.00 แสดงว่า

สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเข้าใจในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเรา อินทรกำแหง (2553, น. 29 - 31) พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตด้านนาฏศิลป์เรื่อง โขนละครและระบำรำฟ้อนสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า พบว่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเอมอร บริบูรณ์ (2553, น. 94 - 98) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เพื่อสร้างและหาคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 พบว่า พบว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.75/84.80

5.2.2 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองเพิ่มขึ้น ซึ่งตรงกับเป้าหมายของชุดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเรา อินทร กำแหง (2553, น. 29 - 31) พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิต ด้านนาฏศิลป์เรื่อง โขนละครและระบำรำฟ้อนสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตด้านนาฏศิลป์เรื่อง โขนละครและระบำรำฟ้อนสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ระหว่างก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเอมอร บริบูรณ์ (2553, น. 94 - 98) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เพื่อสร้างและหาคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ของนักศึกษาที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผล รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเนื้อหา ตามลำดับ

สอดคล้องกับงานวิจัยของเรา อินทรกำแหง (2553, น. 29 - 31) พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตด้านนาฏศิลป์เรื่อง โขนละครและระบำรำฟ้อนสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนา สังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม ศึกษาศูนย์อำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนอื่น ๆ ควรคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียน โดยอาจปรับกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับผู้เรียน

5.3.1.2 การนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไปใช้ในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ควรกำกับดูแลเรื่องเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไปใช้ในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหา และรายวิชาอื่น ๆ เพื่อจะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนสูง

5.3.2.2 ควรมีการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เน้นวิธีการหรือเทคนิคการสอนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับเนื้อหาในกลุ่มสาระการพัฒนาสังคม

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2536). ชุดการเรียนการสอน. เชียงใหม่ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- การศึกษานอกโรงเรียน. (2537). คู่มือการผลิตชุดวิชา. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2540). เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2529). ทฤษฎีการบริหารองค์กร. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์.
- กุลลาบ หงษ์ทอง. (2546). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรินทวานกราฟฟิค จำกัด.
- คำนิง ภูมิปัญญา. (2523). นวัตกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ว่าด้วยโมเดล. ภาควิชาฟิสิกส์และวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทบุรีเกษม.
- ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ์. (2528). การเลือกใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชะรัตน์ มงคลลิขิต. (2533). การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง “เรื่องแอนแทรกโนสมะม่วงและแมลงด้วงวงกัดใบมะม่วง” สำหรับนักเรียนโครงการอาชีวศึกษา เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กษ.) วิทยาลัยเกษตรกรรมสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2543). สภาพการศึกษากองไทยและปัญหาผลิตผลทางการศึกษา. ในเอกสารการสอนชุดเทคโนโลยีและสื่อการสอน. เล่ม 1 หน้า 112 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2521). ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชูศรี วงษ์รัตนะ. (2537). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. (2534). จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ฉรัตน์ ลาภมูล. (2546). องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและไม่พอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคอิสระ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดำรงศักดิ์ ไชยแสน. (2544). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเลย. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวิล ธาวาโกชน์ และศรัณย์ คำริสุข. (2541). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2526). “ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลน่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัยตลาดวิชา”. กรุงเทพฯ : รามคำแหง.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2530). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2549). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กทม. : ประสานการพิมพ์.
- พจนานันท์ สวรรณกิจ. (2529). การทดลองสอนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พรสุข หุ่นนิรันดร์. (2534). การจัดและบริหารสวัสดิศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิชิต ฤทธิจรุญ. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : แฮ็สออฟเคอร์มีส์ท์.
- _____. (2545). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : แฮ็สออฟเคอร์มีส์ท์.
- เพ็ญศรี สร้อยเพชร. (2542). บทเรียนสำเร็จรูป. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- เปลีนพิศ หุนนະวรรณ. (2538). การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง “บายศรีปากชาม” สำหรับผู้เรียนผู้ใหญ่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ภนิตา ชัยปัญญา. (2542). ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุษก ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2540). การวัดผลและการสร้างแบบสอบถามสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัมภา อัครศักดิ์ศรี. (2533). การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เรขา อินทรกำแหง. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชา 150203 สุนทรียภาพชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ลัดดา สุขปรีดี. (2523). เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วาสนา ชาวหา. (2522). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.
- วีระ ไทยพานิช. (2529). 57 วิธีสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคู่มือการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคู่มือการสอนคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพฯ : กุรุสภา ลาดพร้าว.
- สลใจ วิบูลย์กิจ. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคการประสานของศึกษานิเทศก์กับความพึงพอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ศุภร ศรีแสน. (2530). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองภายหลังการผ่าตัดหลอดเลือดแดง โคโรนารี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภสิริ โสมาเกต. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยใช้โครงงานกับการเรียนรู้โดยคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.สำนักงาน. (2553ก). คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. นนทบุรี : ไทยพับบลิคเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- _____. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. นนทบุรี : ไทยพับบลิคเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- _____. (2553). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. นนทบุรี : ไทยพับบลิคเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- _____. (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553). สาระการพัฒนาสังคมศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. นนทบุรี : ไทยพับบลิคเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- _____. (2552). หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2532). “การเรียนรู้ด้วยตนเอง”.วารสารการศึกษานอกระบบ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 11 หน้า 73 - 79. (พฤษภาคม - สิงหาคม).
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). การวัดผลการศึกษา. ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาพสีนู้ : ประสานการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). ภาพสีนู้ : ประสานการพิมพ์.
- สันทนต์ ภิบาสสุข, และพิมพ์ใจ ภิบาสสุข. (2525). การใช้สื่อการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาภรณ์ ช่างถม. (2553). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาปีปทุม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุระ สนั่นเสียง. (2536). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการใช้คำถามที่ส่งเสริมการสอน แบบสืบสอบ สำหรับครุกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ วัฒนวงศ์. (2533). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อชิพร ศรียมก. (2525). เอกสารการสอนชุดวิชา สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 11 - 15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- อรุณ รักรธรรม. (2527). หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยพัฒนาพานิชย์.
- อัญชญา โพธิ์พลากร. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยการเรียนแบบร่วมมือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี พันธุ์มณี. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- เอมอร บริบูรณ์. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอุดรธานี.
- Anderson, R.M. (1982). Self Instruction as a Method of Preparing Elementary Schools Social Studies Trainer to Apply and Inductive Teaching Model. Ph.D. Dissertation Stanford University. Available: [http://proquest.umi.com/pqdweb/?did=751683161 & sid = 5 & Fmt = 2 & clientId=71090&RQT=309&VName=PQD](http://proquest.umi.com/pqdweb/?did=751683161&sid=5&Fmt=2&clientId=71090&RQT=309&VName=PQD).
- Dickinson, L. (1994). Self - Instruction in Language Learning. (5th ed). Cambridge : Cambridge University.
- Good, C.V. (1973). Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill.
- Houston, R.W. and Other. (1972). Developing Instruction Modules: A Module System for Writing Modules. College of Education. Texas : University of Houston.
- Kamel, H. (1995). Self - Access Learning for English Language In Malaysian Primary Schools. Kuala Lumpur : PusatPerkembanganKurikulum.
- Maslow, Abraham Harold. (1970). Motivation and Personality. 2nd ed. new york : Harper and Row.
- Powell, A. (2003). comparison of student outcomes without teacher Facilitated computer-Based Instruction. Dissertation abstracts International.
- Sheerin, S. (1994). Self - Access Fourth printing. Oxford : Oxford University Press.
- Tomlinson, B. (1998). Materials Development in Language Teaching. Cambridge : Cambridge University Press.
- Wallerstein, Harry. (1971). A Dictionary of Psychology. Maryland : Penguin Book Inc.
- Wilson, Cynthia Lovise. (1996). An Analysis of a Direct Instruction produceul teaching Word Problem Soving to learning. Disabled Student - Dissertation Abstracts International.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน – หลังเรียน การพัฒนาชุด
การเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาลังคม
สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง
กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

*****

คำสั่ง ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้อง แล้ววงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้า ข้อความที่ถูกต้อง

1. ประเทศใดบ้างที่เป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองระบอบประชาธิปไตยใน“ยุคโบราณ”
  - ก. ญี่ปุ่น จีน เกาหลี
  - ข. กรีซ ซีเรีย อินเดีย
  - ค. กรีซ เกาหลี จีน
  - ง. ไทย จีน ญี่ปุ่น
2. ประเทศใดบ้างที่จัดอยู่ใน “ยุคกลาง” ของการพัฒนาการระบอบประชาธิปไตย
  - ก. ไทย จีน ญี่ปุ่น
  - ข. กรีซ ซีเรีย อินเดีย
  - ค. ยูเครน อังกฤษ สหพันธ์ไอโรควออิส
  - ง. อังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา
3. “คอสแซ็ค” มีความเกี่ยวข้องกับประเทศยูเครนอย่างไร
  - ก. เป็นรัฐทางการเมืองของยูเครน
  - ข. เป็นรัฐที่ปกครองโดยประชาชนของยูเครน
  - ค. เป็นรัฐที่ปกครองแบบประชาธิปไตย
  - ง. ไม่มีข้อใดถูก
4. รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย “สหพันธ์ไอโรควออิส” เป็นแบบใด
  - ก. ราชาธิปไตย
  - ข. รัฐอิสระ
  - ค. อาณาธิปไตย
  - ง. ระบบชนเผ่า
5. ประเทศใดบ้างที่มีการพัฒนาการระบอบประชาธิปไตยในช่วง“คริสต์ศตวรรษที่ 18 – 19”
  - ก. อินเดีย ซีเรีย เกาหลี
  - ข. สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์
  - ค. สหรัฐอเมริกา รัสเซีย อังกฤษ
  - ง. ไทย จีน ญี่ปุ่น

6. ข้อใดเป็นการแสดงถึงพัฒนาการการปกครองระบอบประชาธิปไตยของฝรั่งเศส
- การทำสงครามในประเทศ
  - การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2
  - ภายหลังการปฏิวัติ มีการเลือกตั้งสมาชิกแห่งชาติฝรั่งเศส
  - การยึดครองอาณานิคมในยุโรป
7. ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ลักษณะของประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ในโลกเป็นอย่างไร
- ประชาธิปไตยที่เคารพเสียงข้างน้อย
  - ประชาธิปไตยที่เคารพเสียงข้างมาก
  - ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้
  - ไม่มีข้อใดถูก
8. ภายหลังการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของประเทศต่างๆ ในโลกอย่างไร
- ทุกประเทศแพ้สงคราม
  - กระแสการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบประชาธิปไตยในหลายประเทศ
  - กระแสของระบอบประชาธิปไตยแพร่ขยายไปยังแอฟริกาได้
  - ข้อ ข และ ค ถูก
9. ประเทศไทยเข้าสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในรัชสมัยใด
- รัชกาลที่ 6   ข. รัชกาลที่ 7
  - รัชกาลที่ 8   ง. รัชกาลที่ 9
10. ข้อใดคือรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย
- ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน
  - พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ
  - อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย
  - ถูกทุกข้อ
11. ข้อใดไม่จัดว่าเป็นองค์ประกอบของรัฐ
- วุฒิสภา
  - ดินแดน
  - อำนาจอธิปไตย
  - รัฐบาล

12. ข้อใดไม่ใช่ระบอบเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ
- เผด็จการทหาร
  - เผด็จการนาซี
  - เผด็จการฟาสซิสต์
  - เผด็จการคอมมิวนิสต์
13. ข้อใดคือระบอบการปกครองของอิตาลีสมัยมุสโสลินีเป็นผู้นำ
- การปกครองระบอบเผด็จการอำนาจนิยม
  - การปกครองระบอบเผด็จการทหาร
  - การปกครองระบอบเผด็จการฟาสซิสต์
  - การปกครองระบอบเผด็จการคอมมิวนิสต์
14. ข้อใดมีลักษณะของระบอบการเมืองการปกครองแบบเผด็จการน้อยที่สุด
- รัฐสังคมนิยม
  - ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช
  - ลัทธิฟาสซิสต์
  - ลัทธิคอมมิวนิสต์
15. การปกครองที่ให้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการเป็นอิสระเพื่อถ่วงดุลกัน คือ การปกครองประชาธิปไตยแบบใด
- รัฐสภา
  - กึ่งรัฐสภา
  - ประธานาธิบดี
  - กึ่งประธานาธิบดี
16. รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยใกล้เคียงกับประเทศใดมากที่สุด
- บรูไน
  - สิงคโปร์
  - ลาว
  - เกาหลีใต้
17. ระบอบเผด็จการใด รัฐใช้อำนาจควบคุมประชาชนอย่างเข้มงวด ทั้งด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม
- เผด็จการทหาร
  - เผด็จการรัฐสภา
  - เผด็จการพลเรือน
  - เผด็จการคอมมิวนิสต์

18. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในระบอบเผด็จการมี ลักษณะอย่างไร
- มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน
  - ประชาชนต้องเชื่อฟังรัฐบาล
  - รัฐบาลเป็นผู้รับใช้ประชาชน
  - ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน
19. ความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญข้อใด
- การมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ
  - การกำหนดคสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเหมาะสม
  - การกำหนดขอบเขตอำนาจของสถาบันการเมืองที่รัดกุม
  - การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างกว้างขวาง
20. รูปแบบทางการเมืองของระบอบเผด็จการข้อใด คล้ายคลึงกับ ระบอบประชาธิปไตย
- ประชาชนจัดตั้งรัฐบาล
  - ผู้ปกครองผูกขาดอำนาจ
  - มีพรรคการเมืองหลายพรรค
  - มีรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง
21. ลักษณะเด่นของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยคือข้อใด
- รัฐสภาเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด
  - รัฐสภาเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุด
  - ประมุขของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุด
  - ประมุขของรัฐเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด
22. ประเทศใดมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบกึ่งประธานาธิบดี
- ฝรั่งเศส   ข. อินเดีย
  - เปรู   ง. อินโดนีเซีย
23. ระบบเศรษฐกิจการเมืองแบบใดเป็นการผสมผสานระหว่างระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
- ทุนนิยมสมัยใหม่
  - ทุนนิยมสวัสดิการ
  - ทุนนิยมดั้งเดิม
  - ทุนนิยมแบบผสม

24. ข้อความใดมีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด
- ไม่มีรัฐก็ไม่มีประชาชน
  - ประชาชนคือรัฐ
  - รัฐเพื่อประชาชน
  - ประชาชนเพื่อรัฐ
25. การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภามีหลักการที่สำคัญตามข้อใด
- ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีมีส่วนร่วมกันใช้อำนาจบริหาร
  - ประธานาธิบดีและรัฐสภาได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
  - รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
  - เป็นการใช้ระบบการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ
26. ข้อใดเป็นการดำเนินการตามแบบประชาธิปไตยโดยตรง
- การออกเสียงลงประชามติ
  - การให้ประชาชนเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี
  - การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
  - การสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง
27. ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยของอังกฤษมีลักษณะเด่นตามข้อใด
- ให้อำนาจสูงสุดแก่รัฐสภา
  - มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
  - พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ
  - ใช้ระบบสองสภาและมีพรรคการเมืองสองพรรค
28. กิจกรรมใดเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- การชุมนุมเรียกร้องให้มีการเปิดบ่อนการพนันเสรี
  - การร่วมกันซ่อมแซมสะพานที่ชำรุดจากการถูกน้ำท่วม
  - การเข้าร่วมตักบาตรทำบุญหน้าที่ทำกรอำเภอในวันขึ้นปีใหม่
  - การแต่งกายด้วยผ้าไทยไปทำงานทุกวันตามนโยบายการอนุรักษ์วัฒนธรรม
29. หลักความเสมอภาคให้ความสำคัญในเรื่องใด
- สิทธิและหน้าที่ของมนุษย์
  - สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์
  - ศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์
  - การมีส่วนร่วมทางการเมือง

30. หลักการสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือข้อใด
- หลักการเหตุผลในการตัดสินใจ
  - หลักสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง
  - หลักความเสมอภาคทางการเมืองการปกครอง
  - หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนทุกคน ไม่แบ่งฝ่าย
31. การจัดการปกครองท้องถิ่นไทยที่เป็นรูปแบบชัดเจนเริ่มขึ้นครั้งแรกในรัชกาลใด
- รัชกาลที่ 4
  - รัชกาลที่ 5
  - รัชกาลที่ 6
  - รัชกาลที่ 7
32. บุคคลหรือคณะบุคคลที่มีบทบาทในการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศเป็นระบบประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 6 คือกลุ่มใด
- เทียนวรรณ
  - คณะเสือป่า
  - กบฏ ร.ศ.130
  - คณะราษฎร
33. การจัดการปกครองแบบจตุสดมภ์สิ้นสุดลงในรัชกาลใด
- รัชกาลที่ 4
  - รัชกาลที่ 5
  - รัชกาลที่ 6
  - รัชกาลที่ 7
34. บุคคลใดต่อไปนี้ที่เกี่ยวข้องกับรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ.2490
- พันโทผิน ชุณหะวัณ
  - พลเอกสุจินดา คราประยูร
  - พลเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์
  - พันโทถนอม จารุเสถียร
35. เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ตรงกับข้อใดต่อไปนี้
- ชนชั้นล่าง
  - ชนชั้นสูง
  - ชนชั้นกลาง
  - ชนชั้นต่ำ

36. ระบอบเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ สอดคล้องกับการปกครองระบอบใด
- เผด็จการนาซี
  - เผด็จการทหาร
  - เผด็จฟาสซิสต์
  - เผด็จการคอมมิวนิสต์
37. ผู้ใดต่อไปนี้ไม่เกี่ยวกับคณะราษฎร
- พระองค์เจ้าบรมวงศ์เธอ
  - พระยาพหลพลพยุหเสนา
  - นายปรีดี พนมยงค์
  - ร้อยโทประยูร ภมรมนตรี
38. ก่อนเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ประเทศไทยปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใด
- พ.ศ. 2517   ข. พ.ศ. 2521
  - พ.ศ. 2524   ง. พ.ศ. 2534
39. ข้อใดต่อไปนี้ตรงกับวันชาติของไทยในอดีต
- 24 ธันวาคม 2475
  - 27 ธันวาคม 2475
  - 27 มิถุนายน 2474
  - 24 มิถุนายน 2475
40. “กบฏแขก” เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาคใดของไทย
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ภาคใต้
  - ภาคกลาง
  - ภาคเหนือ
41. เหตุการณ์ใดไม่ใช่ความขัดแย้งระหว่างประเทศอันเกิดจากความแตกต่างทางด้านสังคมวัฒนธรรม
- สงครามอ่าวเปอร์เซีย
  - สงครามระหว่างยิว - ปาเลสไตน์
  - วิกฤติการณ์ในแคว้นแคชเมียร์
  - การก่อการร้ายของพวกทมิฬในศรีลังกา

42. เหตุการณ์ในข้อใดที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองการปกครองไทย
- ราคาน้ำมันขึ้นสูง
  - ขบวนการค้ำมนุษย์โรฮิงญา
  - การทำสงครามของเกาหลีเหนือ
  - สลอร์กยอมปล่อยตัวองซานซูจี
43. ข้อใดแสดงถึงอุดมการณ์การปกครองแบบประชาธิปไตยของโลกตะวันตก
- รัฐบาลเป็นตัวแทนกลุ่มผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ
  - รัฐบาลเป็นเจ้าของอำนาจการปกครองและประชาชนต้องปฏิบัติตาม
  - ประชาชนต้องยอมสละซึ่งชีวิตและทรัพย์สินเพื่อค้ำจุนอำนาจของรัฐบาล
  - ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจการปกครอง แต่มอบให้รัฐบาลดำเนินการแทนแบบมีเงื่อนไข
44. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปกครองระบอบโซกุณของญี่ปุ่นสิ้นสุดลง
- การใช้นโยบายเปิดประเทศ
  - การขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศ
  - การใช้นโยบายรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง
  - ความแตกต่างและความขัดแย้งของชนชั้นต่าง ๆ ในสังคม
45. การปฏิวัติอันรุ่งโรจน์ (Glorious Revolution) ของอังกฤษเกิดขึ้นเพราะเหตุใด
- ได้รับอิทธิพลจากการปฏิวัติของชาวอเมริกัน
  - เพื่อลดอิทธิพลทางการเมืองการปกครองของพวกขุนนาง
  - เพื่อฟื้นฟูการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
  - เพื่อให้อังกฤษมีการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น
46. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย
- นักศึกษาไทยมีส่วนร่วมต่อต้านสงครามเย็น
  - ขบวนการนักศึกษาเกิดจากการเมืองโลก
  - สังคมไทยรับผลกระทบจากการล่มสลายของโลก
  - เกิดลัทธินาซีทำให้ไทยเปลี่ยนแปลงการปกครอง
47. ข้อใดเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทย
- ประชาชนต้องการล้มล้างเผด็จการ
  - ข้าราชการต้องการมีอำนาจ
  - ความเลื่อมล้ำในสังคม
  - เกิดสงครามเย็น

48. พระราชพัช ไม้ตรี (สนธิสัญญาเบอร์นี)เป็นการทำสนธิสัญญาระหว่างชาติไทยกับชาติใด
- โปรตุเกศ
  - อังกฤษ
  - ฮอลันดา
  - ฝรั่งเศส
49. พัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยที่เห็นชัดเจนนั้นเกิดขึ้นในประเทศไทยใด
- กรีซ อินเดีย
  - อังกฤษ จีนีเรีย
  - โรมานีเย อียิปต์
  - สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส
50. ข้อใดอธิบายสาเหตุที่ประเทศไทยจัดการปกครองตามแบบอังกฤษหลัการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- อังกฤษมีรัฐบาลที่มีเอกภาพ
  - อังกฤษมีกษัตริย์เช่นเดียวกับไทย
  - ระบบขุนนางไทยและอังกฤษคล้ายคลึงกัน
  - ผู้นำในคณะราษฎรจบการศึกษาจากอังกฤษ
51. “หลักธรรมาภิบาล” มีชื่อเรียกว่าอย่างไร
- การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
  - หลักธรรมรัฐ
  - บรรษัทภิบาล
  - ถูกทุกข้อ
52. ข้อใด คือความหมายของหลักธรรมาภิบาล
- นายแดง ข้าราชการกรมการปกครอง
  - นายดำ หลีกเลี้ยงการเสีภานี
  - นายขาว ปิดก้อกน้ำไม่สนิท
  - นายเขียว นอนตื่นสาย
53. องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมีกี่ข้อ
- 4 ข้อ
  - 5 ข้อ
  - 6 ข้อ
  - 7 ข้อ

54. ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น คือข้อใด
- ก. ความมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดี
  - ข. ความพออยู่พอกิน
  - ค. ความพอประมาณ
  - ง. ความมีเหตุผล
55. ข้อใดกล่าวผิด
- ก. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางและความไม่ประมาท
  - ข. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ
  - ค. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี
  - ง. ไม่มีข้อใดกล่าวผิด
56. ข้อใด ไม่เป็น ความหมายของคำว่า ความพอเพียง
- ก. ความมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
  - ข. ความพออยู่ พอกิน
  - ค. ความมีเหตุผล
  - ง. ความพอประมาณ
57. ใครเป็นผู้นำหลักธรรมมาภิบาล ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- ก. สมศรี มักจะพิมพ์งานผิดอยู่เสมอจึงใช้วัสดุสิ้นเปลืองมาก
  - ข. เมื่อต้องการทำงานกลุ่มกับเพื่อน สมคิดจะบอกว่าขอไปทำธุระส่วนตัวให้เสร็จก่อน
  - ค. สมใจ มักจะชวนเพื่อนทำกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอและเมื่อมีการแบ่งภาระงานเขาจะเป็นผู้อาสาเองด้วยความเต็มใจ
  - ง. เมื่อมีงานในชุมชนผู้ใหญ่บ้านมาขอความร่วมมือ สมบัติรับปากว่าจะไปร่วมทุกครั้ง แต่พอถึงวันทำกิจกรรมเขกลับบอกว่าติดธุระมาไม่ได้
58. การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ คือหลักธรรมมาภิบาลใด
- ก. หลักคุณธรรม
  - ข. หลักนิติธรรม
  - ค. หลักความโปร่งใส
  - ง. หลักความรับผิดชอบ

59. การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม คือหลักธรรม
มาภิบาลใด

ก. หลักคุณธรรม

ข. หลักนิติธรรม

ค. หลักความโปร่งใส

ง. หลักความรับผิดชอบ

60. การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม คือหลักธรรมมาภิบาลใด

ก. หลักความโปร่งใส

ข. หลักความคุ้มค่า

ค. หลักคุณธรรม

ง. หลักความมีส่วนร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง
กลุ่มสาระการพัฒนสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

*****

ข้อที่	ข้อที่	ข้อที่	ข้อที่	ข้อที่	ข้อที่
1 ข	11 ก	21 ข	31 ข	41 ก	51 ง
2 ค	12 ก	22 ก	32 ค	42 ข	52 ก
3 ก	13 ค	23 ข	33 ข	43 ง	53 ค
4 ง	14 ก	24 ค	34 ก	44 ก	54 ข
5 ข	15 ก	25 ง	35 ค	45 ง	55 ง
6 ค	16 ก	26 ข	36 ข	46 ค	56 ข
7 ก	17 ง	27 ง	37 ก	47 ค	57 ค
8 ง	18 ข	28 ก	38 ง	48 ข	58 ค
9 ข	19 ง	29 ข	39 ง	49 ง	59 ข
10 ง	20 ง	30 ข	40 ข	50 ก	60 ค

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
3	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	0	+1	+1	0	+1	0.60	ใช้ได้
6	0	0	0	0	-1	-0.20	ใช้ไม่ได้
7	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
8	0	0	+1	+1	+1	0.60	ใช้ได้
9	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
11	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
11	0	0	0	+1	+1	0.40	ใช้ไม่ได้
12	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
13	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
14	+1	+1	+1	0	0	0.60	ใช้ได้
15	0	0	0	0	-1	-0.20	ใช้ไม่ได้
16	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
17	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
18	+1	+1	0	0	+1	0.60	ใช้ได้
19	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
20	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
22	-1	0	0	0	0	-0.20	ใช้ไม่ได้
23	0	0	0	-1	0	-0.20	ใช้ไม่ได้
24	0	0	+1	+1	+1	0.60	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
26	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
27	0	0	0	-1	0	-0.20	ใช้ไม่ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
34	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
35	0	0	0	0	+1	0.20	ใช้ไม่ได้
36	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	0	0	0.60	ใช้ได้
38	0	0	0	0	-1	-0.20	ใช้ไม่ได้
39	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
42	0	0	+1	+1	+1	0.60	ใช้ได้
43	-1	0	0	0	0	-0.20	ใช้ไม่ได้
44	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
45	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	0	0	0.60	ใช้ได้
47	0	0	-1	0	0	-0.20	ใช้ไม่ได้
48	0	-1	0	0	0	-0.20	ใช้ไม่ได้
49	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
51	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
52	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
53	-1	0	0	0	0	-0.20	ใช้ไม่ได้
54	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
55	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
56	0	0	0	0	-1	-0.20	ใช้ไม่ได้
57	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
58	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
59	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
60	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

จากตารางที่ ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดการเรียนรู้เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้ อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนสังคม

แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศึกษา

*****

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามในฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากที่เรียน

ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศึกษา ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2. โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณานักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศึกษา โดยให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของนักเรียนเท่านั้น

ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	คิดเป็น	5	คะแนน
ระดับความพึงพอใจมาก	คิดเป็น	4	คะแนน
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	คิดเป็น	3	คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อย	คิดเป็น	2	คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	คิดเป็น	1	คะแนน

ตอนที่ 1 ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง
กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของนักเรียน

การจัดการเรียนการสอน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 มีเนื้อหาจากง่ายไปหายาก					
1.2 เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย					
1.3 เนื้อหาตรงความต้องการของผู้เรียน					
1.4 เรื่องที่เรียนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน					
1.5 สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและสื่อการสอน					
2.1 คำอธิบายการใช้เอกสารชัดเจนเข้าใจง่าย					
2.2 คำถามและคำตอบในแบบทดสอบชัดเจนเข้าใจง่าย					
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรมน่าสนใจและมีคุณค่า					
2.4 มีความสนุกสนานในร่วมกิจกรรมการเรียนรู้					
2.5 มีวิธีสอนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามการเรียนการสอน					
3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน					
3.1 มีการทดสอบย่อย ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้					
3.2 วัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของตนเอง ทำให้ทราบความก้าวหน้า					
3.3 เครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลทุกครั้งชัดเจนและมีประสิทธิภาพ					
3.4 ผู้เรียนพอใจเมื่อทำกิจกรรมจากเอกสารประกอบการเรียนเสร็จแล้วทราบผลทันที					
3.5 ผู้เรียนพอใจในการวัดผลและประเมินผล					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

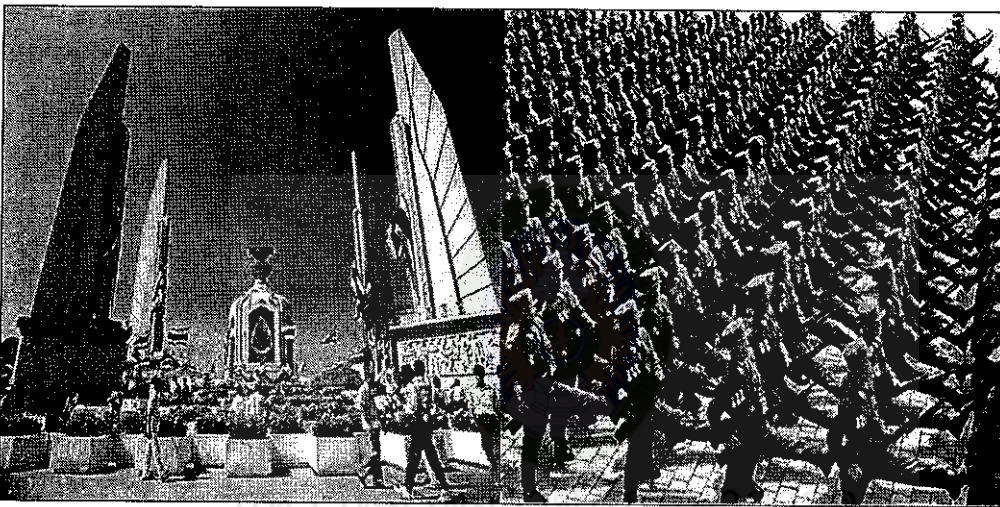
ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ
สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เล่มที่ 1

เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยและการปกครองระบอบเผด็จการ

โดย RAJABHAT MAHARAJAKHAM UNIVERSITY

นายอภิชน ฝ้ายรีย
ตำแหน่ง ครู กศน.ตำบล

ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศศ 31001 กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพ สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ ตลอดจนพัฒนาการของระบบประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ใน โลก เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของไทยและของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย มีเนื้อหาทั้งหมดจำนวน 4 เล่มดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยและการปกครองระบอบเผด็จการ

เล่มที่ 2 เรื่อง พัฒนาการของระบบประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ใน โลก

เล่มที่ 3 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของไทยและของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

เล่มที่ 4 เรื่อง หลักธรรมาภิบาล

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง ชุดนี้เป็นสื่อการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้ศึกษาหาความรู้และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการเรียนรู้ชุดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ในการชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในครั้งนี้ด้วย

อภิชน ฝ่ายริย์

 สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครู	1
คำแนะนำในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับนักศึกษา	2
แนวคิด	3
แบบทดสอบก่อนเรียน	4
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	6
กรอบนำ	7
กรอบที่ 1	8
กรอบที่ 2	11
กรอบที่ 3	15
กรอบที่ 4	18
กรอบที่ 5	18
กรอบที่ 6	18
กรอบที่ 7	18
กรอบสุดท้าย	21
แบบทดสอบหลังเรียน	22
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	24

คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครู

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีทั้งหมด 4 เล่มครูควรชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับ นักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้

2. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้เป็น เล่มที่ 1 เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการ ปกครองระบอบเผด็จการ ครูควรศึกษาคู่มือครูและทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้ก่อน เพื่อที่จะสามารถช่วยเหลือนักศึกษา เมื่อเกิดปัญหาจากการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ได้

3. ครูแนะนำวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้ตามขั้นตอน ตั้งแต่ศึกษาแนวคิดทำ แบบทดสอบก่อนเรียน ศึกษาเนื้อหาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย ตามลำดับ การทำกิจกรรม เฉลยคำตอบ และ ทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. ครูควรอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจถึงวิธีการวัดผลและประเมินผลว่าการตอบคำถามใน เนื้อหา ครูจะไม่นำมาประเมินผล แต่จะดูจากคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียน และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 4 เล่มแล้ว โดยใช้การประเมินผลแบบอิง เกณฑ์

เมื่อเข้าใจคำชี้แจง
แล้วดำเนินการได้
เลย

คำแนะนำในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับนักศึกษา

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้ นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้เป็นเนื้อหาสำหรับนักศึกษา ศึกษาด้วยตนเอง ขณะที่นักศึกษากำลังศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วเกิดความสงสัยให้สอบถามครูผู้สอน
2. นักศึกษา ศึกษาแนวคิดแล้วทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้ จากนั้นครูจะตรวจให้คะแนนและแจ้งคะแนนกับนักศึกษา
3. นักศึกษาควรอ่านเนื้อหาไปที่ละกรอบ โดยเนื้อหาในแต่ละกรอบนั้นจะมีความต่อเนื่องกันเมื่ออ่านจบแต่ละกรอบแล้วให้ตอบคำถามท้ายกรอบนั้นลงในกระดาษคำตอบ ควรตอบคำถามด้วยตนเอง และไม่ควรเปิดดูคำตอบก่อนตอบ
4. ถ้าตอบคำถามผิดให้พิจารณาเนื้อหาในกรอบนั้นใหม่ให้เข้าใจและแก้ไขให้ถูกต้อง ดูคำตอบจะอยู่ในกรอบต่อไป โดยผลการตอบคำถามจากเนื้อหาจะไม่นำมาประเมินผลการเรียน
5. เมื่อนักศึกษาเรียนจบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้แล้ว ให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้ จากนั้นครูจะตรวจให้คะแนนและแจ้งคะแนนกับนักศึกษา
6. การเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้เป็นการเรียนด้วยตนเองนักศึกษาควรมีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการไม่ดูคำตอบก่อนที่จะตอบคำถามซึ่งนักศึกษาก็จะได้รับประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้มากที่สุด

เมื่อเข้าใจคำแนะนำแล้ว ให้ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้เลย

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยและการปกครองระบอบเผด็จการ

แนวคิด

สาระสำคัญ

โดยทั่วไปรูปแบบในการดำเนินการปกครองประเทศจะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ แบบประชาธิปไตยและแบบเผด็จการ รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยจะเน้นหลักของสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และยึดหลักประชาชนมีอำนาจสูงสุด ส่วนรูปแบบการปกครองแบบเผด็จการจะให้ความสำคัญกับรัฐ หรือผู้ปกครองเป็นหลัก ประชาชนถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ ต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งหรือนโยบายของรัฐ ของผู้มีอำนาจ ผู้นำ หรือผู้บริหารอย่างเคร่งครัด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย หลักการ รูปแบบ ผลดี ผลเสีย ของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยได้
2. อธิบายความหมาย หลักการ แนวคิด รูปแบบ ผลดี ผลเสีย ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนของระบอบการปกครองแบบเผด็จการได้
3. บอกความแตกต่างของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกับระบอบการปกครองแบบเผด็จการได้

เมื่อนักศึกษา รู้ถึงจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว
ลองทบทวนทดสอบก่อนเรียนก่อนนะ

แบบทดสอบก่อนเรียน

กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

และการปกครองระบอบเผด็จการ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง

1. ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องตัวอักษร ก,ข,ค ,ง เพียงข้อเดียว เท่านั้นลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้

2. แบบทดสอบทั้งหมดมี 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 15 นาที

1. ข้อใดเป็นการดำเนินการตามแบบประชาธิปไตยโดยตรง ก. การออกเสียงลงประชามติ ข. การให้ประชาชนเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี ค. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ง. การสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง 2. หลักความเสมอภาคให้ความสำคัญในเรื่องใด ก. สิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ ข. ศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ ค. สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ ง. การมีส่วนร่วมทางการเมือง 5. ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ คืออะไร ก. การมี-ไม่มีรัฐสภา ข. การมี-ไม่มีรัฐธรรมนูญ ค. การมี-ไม่มีการเลือกตั้ง ง. การมี-ไม่มีการฟังเสียงประชาชน	3. ข้อใดที่ตรงกับหลักการของระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด ก. สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ข. อำนาจอสูงสุดของรัฐเป็นของประชาชน ค. การปกครองของประเทศเป็นของประชาชน ง. ประชาชนทุกคนต้องอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ 4. การปกครองระบอบใด ที่ประชาชนมีอำนาจอสูงสุด ก. ระบอบเผด็จการทหาร ข. ระบอบสังคมนิยม ค. ระบอบประชาธิปไตย ง. ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ 8. ระบอบเผด็จการ เชื่อว่าประชาชนมีบทบาทอย่างไร ก. รับผิดชอบร่วมกัน ข. เชื่อฟังคำสั่งของรัฐเท่านั้น ค. แสดงความคิดเห็นได้ ง. มีส่วนร่วมในการปกครอง

6. ข้อใดกล่าวถึงระบอบเผด็จการได้ถูกต้อง
- ก. เน้นการศึกษาประชาชนเป็นสำคัญ
- ข. การตัดสินใจล่าช้านิยมใช้ความรุนแรง
- ค. รวบอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางคือผู้นำเท่านั้น
- ง. เน้นประโยชน์ท้องถิ่นมากกว่าในเมือง
7. การปกครองในระบอบเผด็จการ มีผลดีในด้านใด มากที่สุด
- ก. ขวัญและกำลังใจผู้ทำงานดีขึ้น
- ข. สมาชิกทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี
- ค. สมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นตรงต่อผู้เพื่อผู้นำอย่างแท้จริง
- ง. การดำเนินงานบรรลุตามจุดประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว
9. ประชาชนของประเทศที่มีการปกครองระบอบเผด็จการอยู่ในฐานะใด
- ก. เครื่องมือของรัฐ
- ข. ผู้กำหนดนโยบายแห่งรัฐ
- ค. ผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กับรัฐ
- ง. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
10. ข้อใดไม่ใช่ข้อเสียของระบบเผด็จการ
- ก. อาจนำประเทศไปสู่ความพินาศได้
- ข. ต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปกครองมาก
- ค. ประชาชนถูกริดรอนสิทธิเสรีภาพ
- ง. คนดีไม่มีโอกาสดำรงตำแหน่งทางการปกครอง

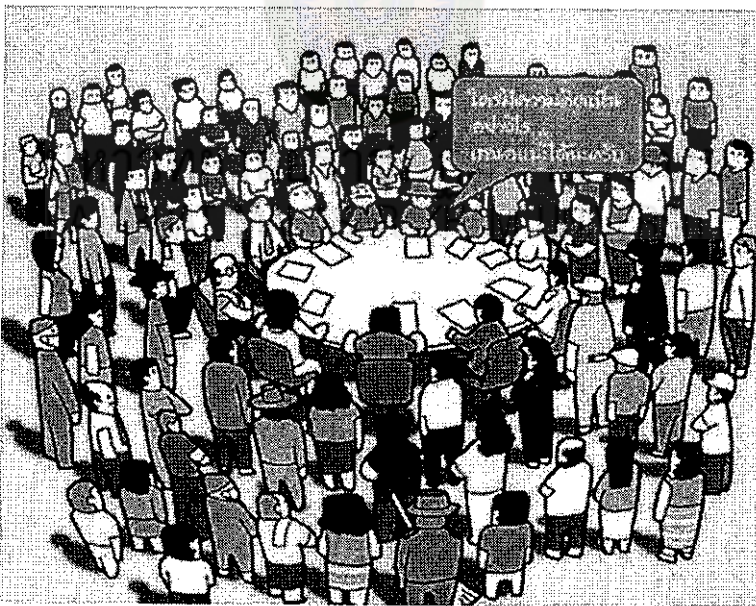
ถ้าทำเสร็จแล้วให้ส่ง
กระดาษคำตอบที่ครูและขอผล
คะแนนสอบได้เลยนะ

กรอบนำ

โดยทั่วไปรูปแบบในการดำเนินการปกครองประเทศจะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ โดยพิจารณาจากจำนวนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้ดังนี้

1. การปกครองโดยคน ๆ เดียวหรือ “เผด็จการ” หมายถึงระบบการปกครองที่คน ๆ เดียวมีอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดเหนือบุคคลทั้งหลายโดยเด็ดขาด ซึ่งประชาชนไม่สามารถควบคุมและถอดถอนผู้ปกครองได้

2. การปกครองโดยคนทั้งหมดหรือเสียงส่วนใหญ่ หมายถึง ระบบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้แก่ รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อประชาชนอำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน หรือกล่าวได้ว่า เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน

ที่มา : ออนไลน์ <http://www.nesac.go.th>

กรอบที่ 1

การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ความหมาย

คำว่า“ประชาธิปไตย” เป็นคำไทยที่บัญญัติขึ้น ให้มีความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Democracy หมายถึง อำนาจของประชาชน

คำว่า“ประชา” แปลว่า ประชาชน

คำว่า“ธิปไตย” แปลว่า ความเป็นใหญ่

สรุปว่า คำว่า “ประชาธิปไตย” หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง ประเทศ

ดังนั้น “การปกครองระบอบประชาธิปไตย” จึงหมายถึง ระบอบการปกครองซึ่งประชาชนมีอำนาจ สูงสุด โดยจะเห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้จะแยกออกเป็น 2 แบบ คือ ระบอบ ประชาธิปไตยแบบมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข กับระบอบประชาธิปไตยแบบมีประธานาธิบดีเป็นประมุข

ระบอบประชาธิปไตยมีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มีความคิด ความเฉลียวฉลาด และ สติปัญญาที่จะปกครองตนเองได้ สามารถใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาของตนเอง และสังคมได้ ดังนั้นการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นวิธีการที่ประชาชนมีโอกาสได้เลือกสรรคนที่เหมาะสมเข้าไปทำหน้าที่ ในการบริหารประเทศแทนตน อันเป็นหนทางที่ดีที่สุด การปฏิบัติ รัฐประหาร การใช้วิธีรุนแรง การ ปรามปรามเช่นฆ่า เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองถือเป็นวิธีการที่ดูหมิ่นเหยียดหยามและทำลายความเป็นมนุษย์ของประชาชนอย่างยิ่ง

เมื่อเข้าใจความหมายของการปกครองระบบประชาธิปไตยดีแล้วลองทำแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความเข้าใจดู

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

การปกครองระบอบประชาธิปไตย

หมายถึง.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

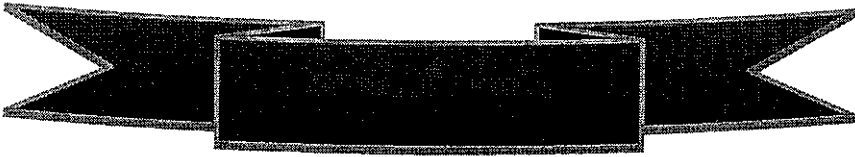
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อย่าเพิ่งแอบดูเฉลยนะครับ

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

การปกครองระบอบประชาธิปไตย

หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง ประเทศ ดังนั้น “การปกครองระบอบประชาธิปไตย” จึงหมายถึง ระบอบการปกครองซึ่งประชาชน มีอำนาจ สูงสุด โดยจะเห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันนั้นจะแยกออก เป็น 2 แบบ คือ ระบอบประชาธิปไตยแบบมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข กับระบอบ ประชาธิปไตยแบบมีประธานาธิบดีเป็นประมุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กรอบที่ 2

หลักการของระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตย อยู่บนรากฐานหลักการที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของโดยใช้ อำนาจที่มีตามกระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทน ของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทนที่ประชาชน เห็นว่า มิได้บริหารประเทศในทางที่เป็นประ โยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรมร่ำรวย ผิดปกติ
2. หลักสิทธิเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำ อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้น ไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของ ประเทศชาติ
3. หลักความเสมอภาค การเปิด โอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและ คุณค่าต่างๆของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่าง ทางชั้นวรรณะทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่น
4. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน ของประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอ หน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใดๆละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อิทธิพลอยู่นอกกฎหมาย หรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้

กรอบที่ 2 (ต่อ)

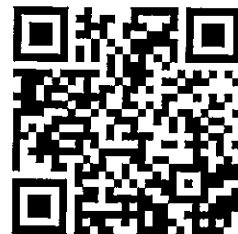
หลักการของระบอบประชาธิปไตย

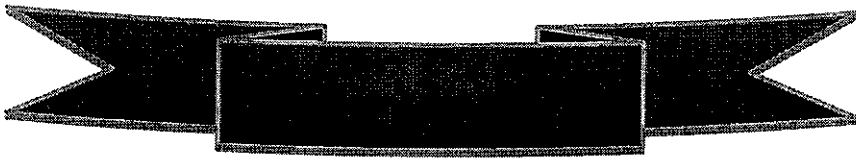
5. หลักการเสียงข้างมาก (Majority Rule) ควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การตัดสินใจใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้ง ผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือก โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ/ข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มาก หลักการนี้ ต้องควบคู่ไปกับการ เคารพและคุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อยด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากลากไปตามผลประโยชน์ความเห็นหรือกระแสความนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาสต่างๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยไม่มีการเอาเปรียบกันและสร้างความขัดแย้งในสังคมมากเกินไป

ค่านิยม ทศนคติ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตย ระบอบประชาธิปไตย นอกจากจะเป็นระบอบการเมืองแล้ว ยังเป็นระบอบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมด้วย ดังนั้นจึงไม่ใช่อยู่ที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย การเลือกตั้ง และการต่อรองทางการเมืองเท่านั้นหากอยู่ที่สมาชิกในสังคมจะต้องช่วยกันหล่อหลอม สร้างค่านิยม วิถีชีวิต ที่เป็นประชาธิปไตย มาตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน เพื่อจะนำไปสู่หรือการปกป้อง ระบอบประชาธิปไตย ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ช่องทางนี้ มีทั้ง
ภาพและเสียงนะ

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง
ระบอบประชาธิปไตย มีหลักการที่สำคัญอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อย่าพึ่งแอบดูเฉลยนะครับ

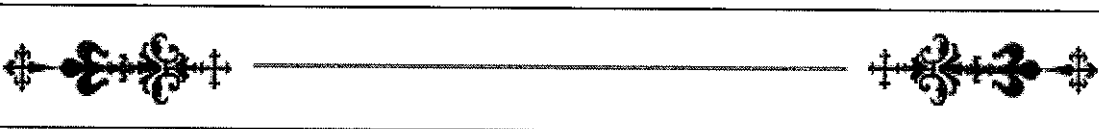
คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ระบอบประชาธิปไตย มีหลักการที่สำคัญอะไรบ้าง จงอธิบาย

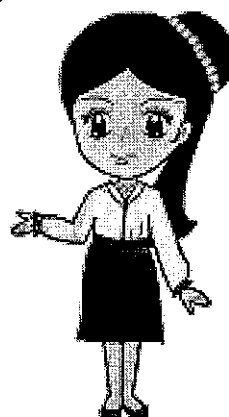
ระบอบประชาธิปไตย อยู่บนรากฐานหลักการที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน
2. หลักสิทธิเสรีภาพ
3. หลักความเสมอภาค
4. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม
5. หลักการเสียงข้างมาก (Majority rule) ควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นักศึกษาตอบถูกหรือผิดนะ
ตัวยังตอบไม่ได้ให้กลับไปทบทวน
เนื้อหาอีกครั้ง

ประเภทของประชาธิปไตย

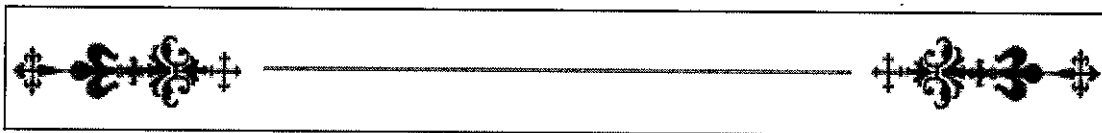
ประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. ประชาธิปไตยโดยตรง เป็นรูปแบบการปกครองที่ให้ประชาชนทั้งประเทศ เป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองโดยตรง ด้วยการประชุมร่วมกัน พิจารณา ตัดสินปัญหาาร่วมกันในที่ประชุมโดยตรง และจะเป็นผู้เลือกตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของรัฐ โดยตรง เราจะเห็นว่าประชาธิปไตยประเภทนี้จะใช้ได้ ในเชิงปฏิบัติจริงๆ ก็แต่เฉพาะในสังคมเล็ก ๆ หรือประเทศเล็ก ๆ ที่มีสมาชิกจำนวนน้อย ซึ่งแต่ละคนมีโอกาสมิประย วิชาญวิจารย์ และพิจารณาปัญหาต่าง ๆ อย่างละเอียด และมีเหตุผล แต่ถ้านำเอาประชาธิปไตยประเภทนี้มาใช้กับสังคมขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกจำนวนมากแล้วจะเป็นอุปสรรค เนื่องจากความไม่พร้อมเพรียงกัน และการที่จะหาสถานที่ประชุมขนาดใหญ่เพื่อจะให้ประชาชนทั้งประเทศมาประชุมในที่เดียวกันย่อมเป็นไปได้ยากยิ่ง

2. ประชาธิปไตยโดยทางอ้อม เป็นประชาธิปไตย เป็นประชาธิปไตยอีกประเภทหนึ่งซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประเทศต่าง ๆ ของโลก ได้ขยายตัวออกไปมาก ประชาชนพลเมืองเพิ่มขึ้นปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมามาก ฉะนั้น โอกาสที่ประชาชนทั้งประเทศจะมานั่งปรึกษาหารือกัน เพื่อแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตยโดยตรงย่อมเป็นไปได้ เพื่อแก้ไขอุปสรรคนี้แทนที่ประชาชนทุกคนจะต้องมาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาตัดสินปัญหาใด ก็จะทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเลือกตัวแทนหรือที่รู้จักในนาม สมาชิกรัฐสภา เข้าไปสู่ที่ประชุมแทน ส่วนลักษณะและวิธีการเลือกสมาชิกรัฐสภาของประชาชนในแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไป

ระบอบประชาธิปไตย
มีข้อดี ข้อเสียอะไรบ้างนะ

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง
ประหารชีพไทยแบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้างจงอธิบาย

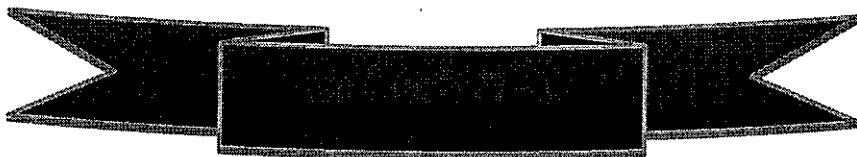

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อย่าฟังเขาบอกคุณนะครับ

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ประชาธิปไตยแบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้างจงอธิบาย

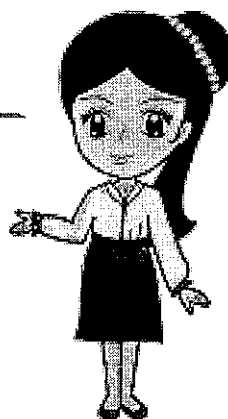
ประเภทของประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประชาธิปไตยโดยตรง หมายถึง การปกครองที่ให้ประชาชนทุกคนในประเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือพิจารณาอภิปรายร่วมกันหรือพิจารณาปัญหาอภิปรายร่วมกันในที่ประชุมโดยตรง
2. ประชาธิปไตยโดยอ้อม หมายถึง ประชาธิปไตยที่ประชาชนในประเทศเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาคัดสินปัญหาใดๆของประเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นักศึกษาตอบถูกหรือเปล่านะ
ถ้ายังตอบไม่ได้ให้กลับไปทบทวน
เนื้อหาอีกครั้ง

ข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย

ข้อดีของระบอบประชาธิปไตย

1. ทำให้ประชาชนยึดหลักการที่ถูกต้อง ชอบธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักประสานผลประโยชน์ร่วมกันของคนภายในชาติ เสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรม ความถูกต้องดีงาม ก่อให้เกิดความ เรียบร้อยสงบสุข ความเจริญงอกงาม ขวัญ กำลังใจ ศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจในการเป็นเจ้าของ ประเทศอย่างแท้จริง
2. การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ประชาชนทุกคนมีส่วนในการปกครองตนเอง เป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดของประเทศคืออำนาจอธิปไตย จึงทำให้การปกครองมีเสถียรภาพ
3. ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. เป็นการปกครองที่ปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนมาก ขณะเดียวกันก็เคารพเสียงส่วนน้อย โดยตั้งอยู่บนหลักการของประโยชน์ส่วนรวม ความถูกต้อง และต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
5. ช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งภายในหมู่ประชาชน ระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่าง รัฐกับรัฐ โดยอาศัยกฎหมายที่กำหนดขึ้นเป็นกติกา หรือใช้การอภิปรายลงมติเพื่อหาข้อสรุป

แล้วข้อเสียล่ะ มีอะไรบ้างนี่

กรอบที่ 4(ต่อ)

ข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย

1. ประชาชนสร้างความวุ่นวาย เพราะไม่เข้าใจสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเองมักใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขต เช่น ประชาชนปิดถนนเพราะไม่พอใจราคาพืชผลตกต่ำ
2. ผู้แทนราษฎรสร้างผลงานในเฉพาะท้องถิ่นของตน แต่ไม่สนใจปัญหาประเทศชาติเท่าที่ควร
3. ประชาชนไม่เข้าใจระบอบประชาธิปไตย ขาดสำนึกของประชาธิปไตย จึงเกิดการขายเสียง
4. รัฐบาลที่มีเสียงข้างมากในรัฐสภา อาจใช้ความได้เปรียบนี้จนกลายเป็นระบอบคณาธิปไตยได้
5. ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย เพราะเมื่อเลือกตั้งไปแล้วผู้แทนขาดความจริงใจต่อประเทศชาติ
6. ในระหว่างการหาเสียง อาจเกิดการสาดโคลนทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายได้เช่นกัน
7. ค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากระบอบประชาธิปไตยจะต้องทำการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ซึ่งการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก และเมื่อได้ผู้แทนเหล่านี้มาแล้วก็ต้องมีค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนด้วย

ข้อเสียยังไม่หมดนะคะ

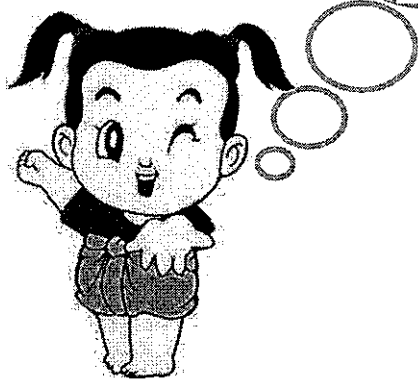
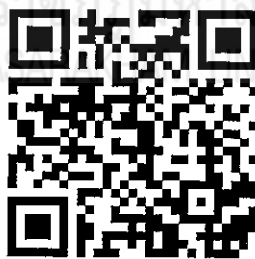
กรอบที่ 4 (ต่อ)

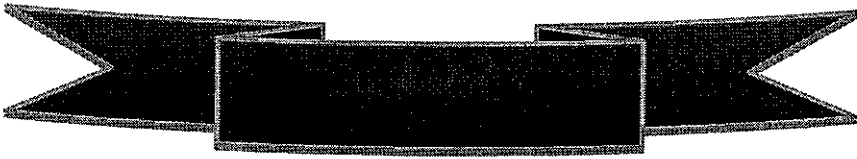
ข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย

8. ก่อให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องใช้การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรีกษาหารือ ถกเถียงปัญหาและลงมติ ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะต้องใช้เวลานาน

9. การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ประชาชนปกครองตนเองเป็นระบอบการปกครองที่ดีแต่ใช้ยาก เพราะประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น ในทางปฏิบัติประเทศที่สามารถใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างได้ผล จึงเป็นประเทศที่ประชาชนมี การศึกษาสูงหรือ ได้มีการปูพื้นฐานการศึกษา

นี่แหละ
ประชาธิปไตย

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง
เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย

ข้อดี	ข้อเสีย

อย่าทิ้งเอาคุณเลยนะครับ

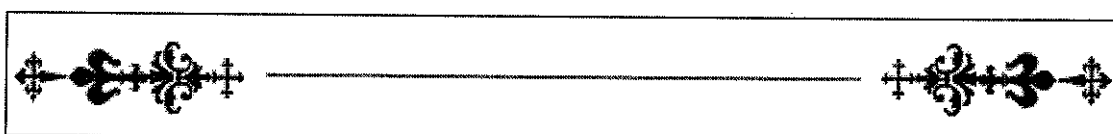

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย

ข้อดี	ข้อเสีย
ยึดหลักการที่ถูกต้อง ชอบธรรม มีระเบียบวินัย	ประชาชนสร้างความวุ่นวาย เพราะไม่เข้าใจสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเอง มักใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขต
ประชาชนทุกคนมีส่วนในการปกครอง	ประชาชนไม่เข้าใจระบอบประชาธิปไตย ขาดสำนึกของประชาธิปไตย จึงเกิดการขายเสียง
ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	รัฐบาลที่มีเสียงข้างมากในรัฐสภา อาจใช้ความได้เปรียบนี้จนกลายเป็นระบอบ คณาธิปไตยได้
เป็นการปกครองที่ปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนมาก ขณะเดียวกันก็เคารพเสียงส่วนน้อย	ค่าใช้จ่ายสูง
ช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งภายในหมู่ประชาชน	ก่อให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ

กรอบที่ 5

การปกครองระบอบเผด็จการ

ความหมายของการปกครองระบอบเผด็จการ

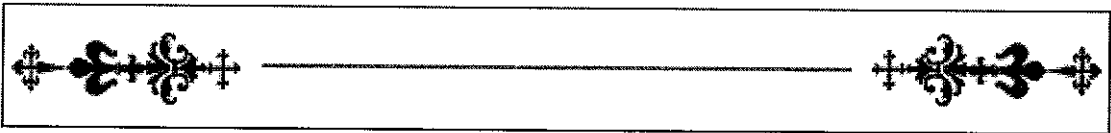
การปกครองระบอบเผด็จการ หมายถึง การปกครองที่ให้ความสำคัญแก่อำนาจรัฐและ ผู้ปกครอง อำนาจรัฐจะอยู่เหนือเสรีภาพของบุคคล คณะบุคคลเดียว หรือพรรคการเมืองเดียว โดยจะถือประโยชน์ของรัฐมากกว่าของประชาชน

การปกครองระบอบเผด็จการมีลักษณะแตกต่างจากประชาธิปไตย เพราะระบอบเผด็จการมุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วม “น้อยที่สุด” หรือ “ไม่มี” เลย อีกทั้งยังไม่ต้องการให้มีฝ่ายค้านแต่ต้องการให้มีการ ปฏิบัติตามอย่างเต็มที่ เพราะถือ ว่าฝ่ายค้านเป็นศัตรูหรืออุปสรรคของชาติ ระบอบเผด็จการเป็นระบอบ การเมืองการปกครองที่มีมาช้านานแล้ว และได้วิวัฒนาการไปตามกาลเวลา ซึ่งผู้นำประเทศต่างๆ มีการนำ ระบอบเผด็จการมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทันสมัยและ นำเลื่อมใส เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของ ประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แล้วหลักการของระบอบการ
ปกครองแบบเผด็จการเป็น
อย่างไรบ้างนะ

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามให้ถูกต้อง

จงอธิบายความหมายของการปกครองระบอบเผด็จการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

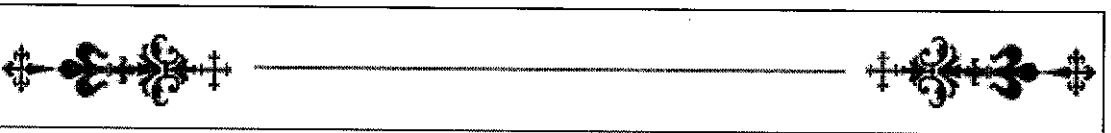

.....

.....

.....

.....

.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามให้ถูกต้อง

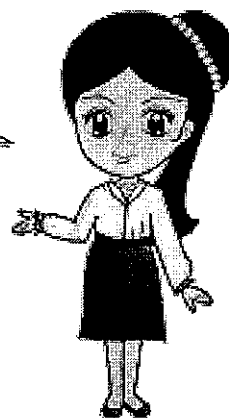
จงอธิบายความหมายของการปกครองระบอบเผด็จการหมายถึง

การปกครองที่ให้ความสำคัญกับผู้ปกครองหรือรัฐบาลมากกว่าเสรีภาพส่วนบุคคล ประชาชนไม่มีสิทธิเข้าไปมีส่วนในการปกครอง เป็นแต่เพียงต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือนโยบายของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นักศึกษาตอบถูกหรือเปล่านะ
ถ้ายังไม่แน่ใจให้กลับไปทบทวน
เนื้อหาอีกครั้ง

กรอบที่ 6

หลักการปกครองของระบอบเผด็จการ

1. ยึดหลักรวมอำนาจการปกครองไว้ที่ส่วนกลางของประเทศ ให้อำนาจอยู่ในมือผู้นำเต็มที่
2. ยึดหลักการใช้กำลัง การบังคับและความรุนแรงเพื่อควบคุมประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของผู้นำ
3. ประชาชนต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้นำอย่างเคร่งครัด ไม่มีสิทธิโต้แย้งในนโยบายหลักการ ของรัฐได้
4. สร้างความรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิตให้แก่ประชาชน จนประชาชนเกิดความหวั่นวิตกเกรงกลัวอัน ทำให้อำนาจรัฐเข้มแข็ง
5. ไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประเทศ
6. จำกัดสิทธิภาพของประชาชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
7. ยึดหลักความมั่นคง ปลอดภัยของรัฐเป็นสำคัญ ยกย่องอำนาจและความสำคัญของรัฐเหนือ เสรีภาพของประชาชน
8. การให้ความสำคัญต่อการศึกษาความมั่นคงของอำนาจรัฐ ชาติและผู้นำ
9. ผู้นำหรือคณะผู้นำมักจะดำรงตำแหน่งอยู่นาน อาจนานตลอดชีวิต
10. ระบอบเผด็จการอาจอนุญาตให้มีการเลือกตั้งหรือมีรัฐธรรมนูญ โดยรัฐสภาจะต้องออกกฎหมายที่รัฐบาลเผด็จการเห็นสมควรเท่านั้น รัฐสภาไม่มีสิทธิลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลอำนาจของศาลมีจำกัด ไม่มีสิทธิที่จะพิจารณาคดีทางการเมือง หรือพิจารณาได้แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลเผด็จการ

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้องและเขียนเครื่องหมาย X

หน้าข้อความที่เห็นว่า ผิด

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในระบบเผด็จการมี ลักษณะ ประชาชนต้องเชื่อฟังรัฐบาล

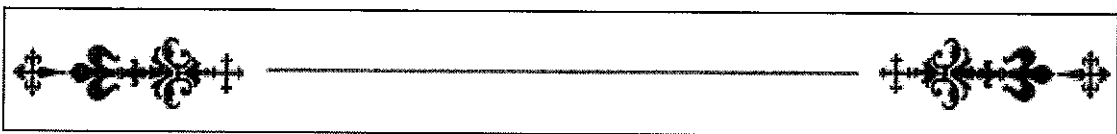
รูปแบบทางการเมืองของระบบเผด็จการประชาชนจัดตั้งรัฐบาล

ประชาชนในประเทศที่ปกครองด้วยระบบเผด็จการจะถูกควบคุมให้ทำตามนโยบายของรัฐ

ลักษณะการปกครองระบบเผด็จการ รวบอำนาจไว้ที่ผู้นำหรือคณะบุคคล

ประชาชนในประเทศที่ปกครองด้วยระบบเผด็จการ มีเสรีภาพทางการเมือง

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้องและเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่เห็นว่า ผิด

... ✓..... ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในระบอบเผด็จการมี ลักษณะประชาชนต้องเชื่อฟังรัฐบาล

... X.....รูปแบบทางการเมืองของระบอบเผด็จการประชาชนจัดตั้งรัฐบาล

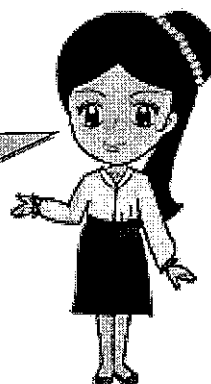
... ✓..... ประชาชนในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการจะถูกควบคุมให้ทำตามนโยบายของรัฐ

... ✓..... ลักษณะการปกครองระบอบเผด็จการ รวบอำนาจไว้ที่ผู้นำหรือคณะบุคคล

... X..... ประชาชนในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการ มีเสรีภาพทางการเมือง

ตอบถูกกันบ้าง ไหมถ้ามีผิดบ้าง
ก็กลับไปทบทวน ให้เข้าใจนะ
สำหรับคนที่ตอบถูกแล้วเก่งมากเลย
ไปศึกษาในกรอบต่อไปเลยคะ

ประเภทของการปกครองระบอบเผด็จการ

รูปแบบการปกครองระบอบเผด็จการ

ลัทธิเผด็จการมีอยู่คู่กับสังคมโลกมาตั้งแต่มนุษย์รวมกันเป็นสังคมยุคแรก ๆ เช่น สังคมเผ่าที่มีหัวหน้าเผ่าที่เป็นผู้ที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จ ปัจจุบัน สังคมได้วิวัฒนาการไปมาก รูปแบบการปกครองของลัทธิเผด็จการก็มีหลากหลาย ทั้งนี้เนื่องจากประเทศนั้น ๆ ได้พยายามที่จะเอาลัทธินี้มาเสริมแต่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของตน เนื่องจากผู้นำเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ตนอยู่ในอำนาจนานมากที่สุด

1. **เผด็จการอำนาจนิยม** หมายถึง การปกครองที่ใช้อำนาจเป็นหลักเกณฑ์สำคัญ โดยมีอำนาจเป็นวิธีทางและจุดหมายปลายทาง รัฐบาลจะเข้าควบคุมสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน และไม่ยอมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมีการตรวจสอบหรือใช้อำนาจสั่งปิดหนังสือพิมพ์โดยอ้างลัทธิชาตินิยมมาสร้างความชอบธรรมมาใช้กับอำนาจของตน แต่รัฐจะยังคงให้เสรีภาพในทางเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือ ประชาชนสามารถเลือกนับถือศาสนา ดำเนินชีวิตส่วนตัวและ ธุรกิจอย่างเป็นอิสระพอเหมาะสมควรเผด็จการอำนาจนิยมจะมีการลงโทษผู้กระทำความผิดต่อเกณฑ์ของบ้านเมืองอย่างรุนแรงทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ผู้นำอำนาจนิยมนั้นจะพยายามแสวงหาอำนาจ และเมื่อได้อำนาจจะใช้อำนาจบีบบังคับและกำจัดฝ่ายตรงข้ามหรือศัตรูทางการเมือง หรือแม้แต่กลุ่มทางการเมืองอื่น ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรืออาจได้รับผลกระทบ แต่เพียงเล็กน้อย เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นศัตรูทางการเมืองโดยตรงระบอบเผด็จการอำนาจนิยมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เผด็จการอำนาจนิยมทหารและ ระบอบเผด็จการฟาสซิสต์

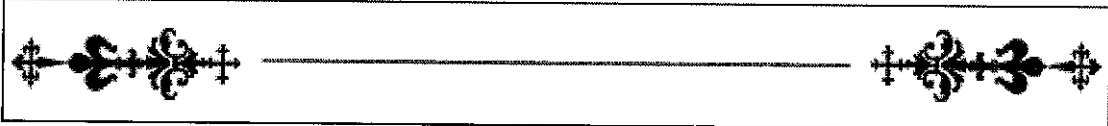
กรอบที่ 6 (ต่อ)

ประเภทของการปกครองระบอบเผด็จการ

2. เผด็จการเบ็ดเสร็จ หมายถึง การปกครองที่มีผู้นำซึ่งมีอำนาจสูงสุดเป็นผู้ใช้อำนาจเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว และอำนาจยังสามารถกำหนดจุดหมายปลายทางและวิธีการต่าง ๆ ได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด โดยพยายามสร้างอุดมการณ์ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความชอบธรรมให้กับการใช้อำนาจนั้น ๆ เช่น การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา แต่ผู้พรรคเพียงคนเดียวเท่านั้นที่สามารถเข้าควบคุมอำนาจ พยายามสร้างความสำนึกให้ประชาชนเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามอำนาจรัฐหรือคำสั่งผิดอย่างรุนแรง เผด็จการประเภทนี้ใช้ความรุนแรงสังคมนักที่ปกครองโดยลัทธิเผด็จการ เบ็ดเสร็จ จึงมีสภาพเป็น อาณาจักรแห่งความกลัวประชาชนไม่แน่ใจในสภาพของตนเองประชาชนจึงไม่ในการวิพากษ์วิจารณ์หรือคัดค้านผู้นำจะว่าเป็นอาชญากรที่ต่อต้านรัฐ และจะถูกกำจัดออกไป

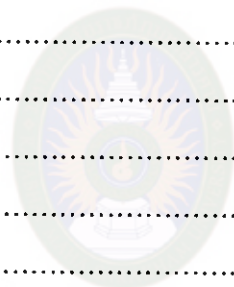
เมื่อเข้าใจดีแล้วลองทำแบบฝึกหัด
เพื่อทดสอบความเข้าใจดูกันนะครับ

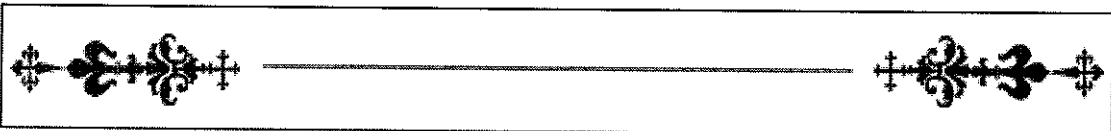
คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

การปกครองระบอบเผด็จการมีกี่ประเภทอะไรบ้าง จงอธิบาย

A large rectangular area containing multiple horizontal dotted lines for writing an answer.

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี
RAJABHAT MAHACHULABHUMI UNIVERSITY

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

การปกครองระบอบเผด็จการมีกี่ประเภทอะไรบ้าง จงอธิบาย

การปกครองระบอบเผด็จการมี 2 ประเภทคือ

1. **เผด็จการอำนาจนิยม** หมายถึง การปกครองที่ใช้อำนาจเป็นหลักเกณฑ์สำคัญ โดยมีอำนาจเป็นวิธีทางและจุดหมายปลายทาง รัฐบาลจะเข้าคุมสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน และไม่ยอมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมีการตรวจสอบหรือใช้อำนาจสั่งปิดหนังสือพิมพ์โดยอ้างลัทธิชาตินิยมมาสร้างความชอบธรรมมาใช้กับอำนาจของตน แต่รัฐจะยังคงให้เสรีภาพในทางเศรษฐกิจและสังคมระบอบเผด็จการอำนาจนิยมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เผด็จการอำนาจนิยมทหารและ ระบอบเผด็จการฟาสซิสต์

2. **เผด็จการเบ็ดเสร็จ** หมายถึง การปกครองที่มีผู้นำซึ่งมีอำนาจสูงสุดเป็นผู้ใช้อำนาจเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว และอำนาจยังสามารถกำหนดจุดหมายปลายทางและวิธีการต่าง ๆ ได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัดโดยพยายามสร้างอุดมการณ์ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความชอบธรรมให้กับการใช้อำนาจนั้น ๆ

หมั่นทบทวนเนื้อหาอยู่บ่อยๆ จะได้เข้าใจ
และจดจำเนื้อหาได้ดีนะคะ

กรอบที่ 7

ข้อดีและข้อเสียของการปกครองระบอบเผด็จการ

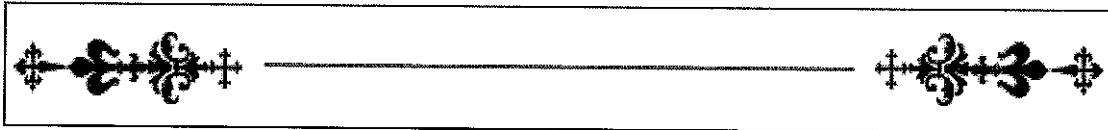
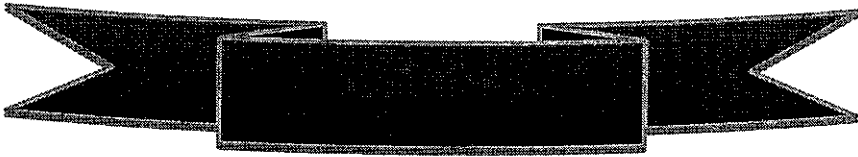
ข้อดีของระบอบเผด็จการ มีดังนี้

1. รัฐบาลสามารถตัดสินใจทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รวดเร็วกว่ารัฐบาลระบอบประชาธิปไตย เช่น สามารถออกกฎหมายมาบังคับใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากเสียงข้างมากในรัฐสภา ช่วยให้การปกครองมีประสิทธิภาพและสร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ เพราะเป็นการรวมอำนาจสามารถสั่งการได้อย่างรวดเร็ว
2. การแก้ปัญหาบางอย่างมีประสิทธิภาพกว่าระบอบประชาธิปไตย เช่น สั่งการปราบปรามการจลาจล การก่ออาชญากรรม และการก่อการร้ายต่าง ๆ ได้อย่างเด็ดขาดมากกว่า โดยไม่ต้องเกรงว่าจะเกินอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ เนื่องจากศาลในระบอบเผด็จการไม่มีความเป็นอิสระในการพิจารณาคดีเหมือนในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสียของระบอบเผด็จการ มีดังนี้

1. เป็นการปกครองโดยบุคคลเดียวหรือกลุ่มเดียว ย่อมจะมีการผิดพลาดและใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องได้โดยไม่มีใครรู้หรือกล้าคัดค้าน เกิดการทุจริตต่อราษฎรได้ง่าย
2. มีการใช้อำนาจเผด็จการ กดขี่และลิดรอนสิทธิเสรีภาพ รวมทั้งประทุษร้ายต่อชีวิตของคนหรือกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มผู้ปกครองเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน
3. ประชาชนส่วนใหญ่ที่ถูกกดขี่และขาดสิทธิเสรีภาพ ย่อมจะไม่สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลอย่างเต็มที่และอาจพยายามต่อต้านอย่างลับ ๆ ทำให้เกิดความไม่สงบภายในประเทศซึ่งเป็นผลจากความไม่พอใจของประชาชนที่ถูกกดขี่ข่มเหงและลิดรอนสิทธิเสรีภาพด้านต่าง ๆ
4. การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ จะเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก เพราะจะถูกกีดกันจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทำให้เกิดความโดดเดี่ยว ซึ่งเป็นการนำประเทศให้เกิดความล้มเหลวได้

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

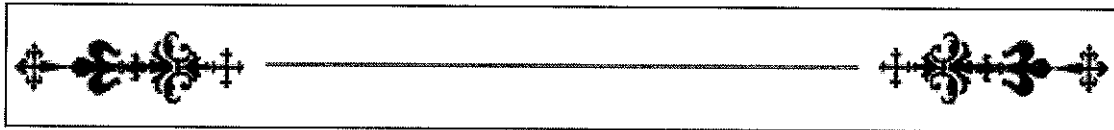
จงเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบอบเผด็จการ

ข้อดี	ข้อเสีย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คำชี้แจงให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

จงเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบอบเผด็จการ

ข้อดี	ข้อเสีย
รัฐบาลสามารถตัดสินใจทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รวดเร็ว	เป็นการปกครองโดยบุคคลเดียวหรือกลุ่มเดียว ย่อมจะมีการผิดพลาด
การแก้ปัญหาบางอย่างมีประสิทธิภาพ	มีการใช้อำนาจเผด็จการ กดขี่และลิดรอนสิทธิเสรีภาพ
	ประชาชนส่วนใหญ่ที่ถูกกดขี่และขาดสิทธิเสรีภาพ
	การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ จะเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะจะถูกกีดกันจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

นักศึกษาก่อนลงมือหรือแปลภาษา

กำลังตอบเป็นไปอย่างช้า ๆ

ภาษาที่พูดออกมา

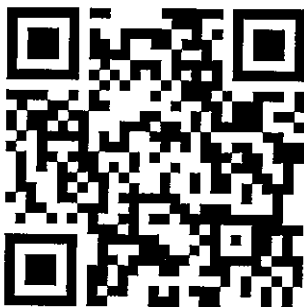
กรอบสุดท้าย

ความแตกต่างของประชาธิปไตยและเผด็จการ

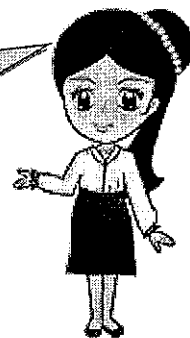
ความแตกต่าง

ประชาธิปไตย (Democracy) คือ แนวคิดที่เชื่อว่าประชาชนมีสิทธิที่จะปกครองตนเอง กล่าวได้ว่ามีความหมายทั้งในแง่อุดมการณ์หรือลัทธิความคิดทางการเมือง และความหมายในเชิงระบบการปกครอง โดยเป็นที่ประจักษ์กันทั่วไปว่า ระบบการปกครองที่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีกลไกเงื่อนไขรองรับศักดิ์ศรีสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคมคือการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่ถือว่าประชาชนคือเจ้าของอำนาจ

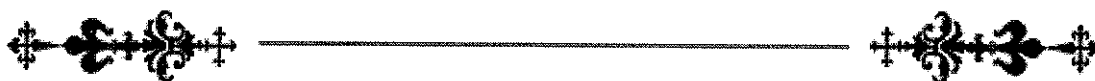
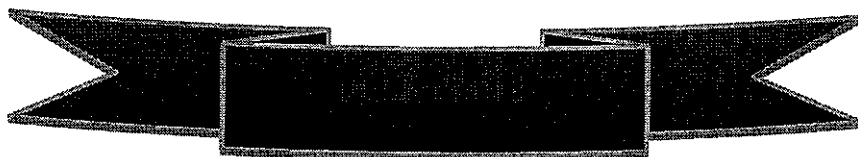
ส่วนเผด็จการ เป็นระบบการเมืองการปกครองที่ให้ความสำคัญกับผู้ปกครองหรือรัฐบาลมากกว่าเสรีภาพส่วนบุคคล ประชาชนไม่มีสิทธิเข้าไปมีส่วนในการปกครอง เป็นแต่เพียงต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือนโยบายของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด การปกครองแบบเผด็จการทุกรูปแบบ จะยึดหลักการที่เหมือนกัน คือ ประชาชนใช้กำลัง ซึ่งถือว่าผู้เข้มแข็งมี อิทธิพลและกำลังย่อมมีสิทธิได้รับอำนาจการปกครอง โดยถือว่าอำนาจคือ ธรรม

นักศึกษาสามารถศึกษาได้จากช่องทางนี้ได้นะ

แนวคิดประชาธิปไตยและเผด็จการ

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

จงเปรียบเทียบการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเผด็จการและผลที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน

ประชาธิปไตย	เผด็จการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

จงเปรียบเทียบการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเผด็จการ และผลที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน

ประชาธิปไตย	เผด็จการ
<u>เน้นสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ</u>	<u>เน้นอำนาจรัฐเป็นสำคัญ</u>
<u>ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ</u>	<u>ผู้นำมีเพียงคนเดียว หรืออาจมีคณะเดียวมีส่วนสำคัญในการปกครองประเทศ</u>
<u>ผู้นำอยู่ในตำแหน่งเป็นวาระ</u>	<u>ผู้นำอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิต</u>
<u>ยึดหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหา</u>	<u>ยึดถือความรุนแรงและเด็ดขาดในการแก้ปัญหา</u>
<u>ประชาชนมีความเสมอภาคตามกฎหมาย</u>	<u>การปกครองมักใช้วิธีการรวมอำนาจสู่ศูนย์กลางผู้นำย่อมมีอำนาจและสิทธิพิเศษกว่าประชาชนทั่วไป</u>

เมื่อนักศึกษาเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบแล้ว ให้ทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วให้ส่งคำตอบที่กรุณา

แบบทดสอบหลังเรียน

กลุ่มสาระการพัฒนาศักยภาพระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

และการปกครองระบอบเผด็จการคะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง

1. ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องตัวอักษร ก,ข,ค ,ง เพียงข้อเดียว เท่านั้นลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้

2. แบบทดสอบทั้งหมดมี 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 15 นาที

1. ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ คืออะไร

ก. การมี-ไม่มีการฟังเสียงประชาชน

ข. การมี-ไม่มีรัฐธรรมนูญ

ค. การมี-ไม่มีรัฐสภา

ง. การมี-ไม่มีการเลือกตั้ง

2. ระบอบเผด็จการ เชื่อว่าประชาชนมีบทบาทอย่างไร

ก. แสดงความคิดเห็นได้

ข. มีส่วนร่วมในการปกครอง

ค. เชื่อฟังคำสั่งของรัฐเท่านั้น

ง. รับผิดชอบร่วมกัน

5. ประชาชนของประเทศที่มีการปกครองระบอบเผด็จการอยู่ในฐานะใด

ก. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

ข. ผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กับรัฐ

ค. ผู้กำหนดนโยบายแห่งรัฐ

ง. เครื่องมือของรัฐ

3. ข้อใดกล่าวถึงระบอบเผด็จการได้ถูกต้อง

ก. การตัดสินใจล่าช้านิยมใช้ความรุนแรง

ข. เน้นการศึกษาประชาชนเป็นสำคัญ

ค. เน้นประโยชน์ท้องถิ่นมากกว่าในเมือง

ง. รวบรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางคือผู้นำเท่านั้น

4. หลักความเสมอภาคให้ความสำคัญในเรื่องใด

ก. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข. สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์

ค. ศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์

ง. สิทธิและหน้าที่ของมนุษย์

7. การปกครองในระบอบเผด็จการ มีผลดีในด้านใด มากที่สุด

ก. การดำเนินงานบรรลุตามจุดประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว

ข. สมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นตรงต่อผู้ผู้นำอย่างแท้จริง

ค. สมาชิกทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

ง. ขวัญและกำลังใจผู้ทำงานดีขึ้น

6. การปกครองระบอบใด ที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุด

- ก. ระบอบประชาธิปไตย
- ข. ระบอบเผด็จการทหาร
- ค. ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์
- ง. ระบอบสังคมนิยม

9. ข้อใดไม่ใช่ข้อเสียของระบบเผด็จการ

- ก. ประชาชนถูกสิทธิเสรีภาพ
- ข. คนดีไม่มีโอกาสดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ค. อาจนำประเทศไปสู่ความพินาศได้
- ง. ต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปกครองมาก

8. ข้อใดเป็นการดำเนินการตามแบบประชาธิปไตยโดยตรง

- ก. การสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง
- ข. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- ค. การให้ประชาชนเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี
- ง. การออกเสียงลงประชามติ

10. ข้อใดที่ตรงกับหลักการของระบอบประชาธิปไตย มากที่สุด

- ก. ประชาชนทุกคนต้องอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ
- ข. อำนาจอธิปไตยของรัฐเป็นของประชาชน
- ค. การปกครองของประเทศเป็นของประชาชน
- ง. สิทธิและเสรีภาพของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ดูคะแนนสอบได้ที่ครูนะคะ

ภาคผนวก จ

คะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ประเมินระหว่างเรียน – หลังเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คนที่	คะแนน	ผลการประเมินระหว่างเรียน				คะแนน	คะแนน หลัง เรียน
	ก่อนเรียน	สอบย่อยที่ 1	สอบย่อยที่ 2	สอบย่อยที่ 3	สอบย่อยที่ 4	รวม	
	40 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	40 คะแนน	
1	19	7	7	8	8	30	30
2	20	8	8	9	7	32	34
3	17	8	8	9	8	33	32
4	16	7	8	8	8	31	32
5	16	9	9	8	8	34	33
6	17	7	9	8	8	32	33
7	17	8	10	8	8	34	33
8	18	8	8	8	9	33	32
9	15	8	9	8	8	33	33
10	15	7	9	8	8	32	30
11	15	9	8	8	7	32	32
12	19	7	8	8	8	31	32
13	19	8	8	8	8	32	32
14	16	8	8	9	8	32	32
15	15	8	8	9	8	32	32
16	15	8	7	8	9	30	35
17	15	7	7	9	8	31	35
18	14	10	7	8	8	33	34
19	14	8	10	8	8	33	34
20	14	8	10	7	8	32	34
21	15	7	7	7	9	30	32
22	19	8	8	7	8	32	34
23	19	8	8	10	8	34	32
24	15	9	7	8	8	32	34
25	14	8	8	8	9	33	35
	408	198	204	204	200	800	821
$\bar{X}$	17.92	7.92	8.16	8.16	8.08	32.12	32.44
ร้อยละ	40.80	19.80	20.40	20.40	20.00	80.00	82.10
S.D.	3.65	.759	.943	.687	.493	1.166	1.529

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว.๑๙๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอภิชน ฝ่ายริย์ รหัสประจำตัว ๕๕๘๒๑๐๑๘๐๒๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการเมืองการปกครอง
กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ ว.๑๙๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๑

๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอภิชน ฝ่ายริย์ รหัสประจำตัว ๕๕๘๒๑๐๑๘๐๒๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว.๑๗๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอภิชน ฝ่ายริย์ รหัสประจำตัว ๕๕๘๒๑๐๑๘๐๒๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการเมืองการปกครอง
กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวรม)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๑๙๓๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๑

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วย นายอภิชน ฝ่ายริย์ รหัสประจำตัว ๕๕๘๒๑๐๑๘๐๒๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการเมืองการปกครอง
กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
การวิจัยนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่
ผ่านการเรียนวิชาสังคมศึกษาแล้ว จำนวน ๓๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๑๓๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๑

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วย นายอภิชน ฝ่ายริย์ รหัสประจำตัว ๕๕๘๒๑๐๑๘๐๒๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการเมืองการปกครอง
กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
การวิจัยจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่ม
ตัวอย่างประชากรจากนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย
จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๕ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายอภิชน ฝ้ายรัมย์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2529
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 14 หมู่ 1 ตำบลคอนโอง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง	ครู กศน.ตำบล
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง กทม.
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY